

Budapest,
2005. november 14.,
hétfő

149. szám

Ára: 1311,- Ft

TARTALOMJEGYZÉK

		Oldal
247/2005. (XI. 14.) Korm. r.	A 2006. évre vonatkozó Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program módosított és új adatgyűjtéseiről	8532
105/2005. (XI. 14.) FVM r.	A növényegészségügyi feladatok végrehajtásának részletes szabályairól szóló 7/2001. (I. 17.) FVM rendelet módosításáról	8543
106/2005. (XI. 14.) FVM r.	Harmadik országból származó élő patás állatok behozatalának és átszállításának szabályairól	8544
98/2005. (XI. 14.) GKM r.	A légiközlekedéssel kapcsolatos hatósági eljárások díjairól szóló 3/2002. (VI. 20.) GKM rendelet módosításáról	8548
42/2005. (XI. 14.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	8566
43/2005. (XI. 14.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	8581
1109/2005. (XI. 14.) Korm. h.	A „Sikeres Magyarországért” Hitelprogramok meghirdetéséről és a fejlesztési tőkefinanszírozási eszközök kiszélesítéséről szóló 1041/2005. (V. 5.) Korm. határozat módosításáról	8596
	Az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal elnökének közleménye a személyi jövedelemadó meghatározott részének felhasználásáról rendelkező magánszemély nyilatkozatára igényt tartó egyház részére történő technikai szám kiadásáról	8596
	Az Alkotmánybíróság elnökének közleménye	8596

II. rész JOGSZABÁLYOK

A Kormány rendeletei

A Kormány

247/2005. (XI. 14.) Korm. rendelete

a 2006. évre vonatkozó Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program módosított és új adatgyűjtéseiről

A Kormány a statisztikáról szóló 1993. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Stt.) 8. §-ának (6) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

1. §

A rendelet hatálya kiterjed a jogi személyekre, a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekre, valamint a gazdasági tevékenységet folytató természetes személyekre, azok gazdasági tevékenységére vonatkozóan.

2. §

A rendelet 1. számú melléklete* a módosított és az új közvetlen statisztikai adatgyűjtéseket, a 2. számú melléklete* a módosított és az új statisztikai célú adatátvételeket tartalmazza.

3. §

A hivatalos statisztikai szolgálat szervei az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programban (a továbbiakban: OSAP) szereplő adatgyűjtéseik tekintetében az érintett adatszolgáltatók statisztikai adatszolgáltatási kötelezettségét 2005. december 15-éig honlapjukon közzéteszik.

4. §

A hivatalos statisztikai szolgálathoz tartozó szervek az OSAP végrehajtása érdekében jogosultak a hatósági, ellenőrzési és gazdasági tevékenységgel járó, továbbá a nyilvános és közhitelű nyilvántartások vezetésével összefüggő adatgyűjtést végző szervtől a rendelkezésre álló nem személyes adatokat egyedi azonosításra alkalmas módon átvenni. Ezeket a szerveket az OSAP-ban szereplő adatgyűjtések tekintetében az Stt. 9. §-ának (1) bekezdésében foglalt feltételekkel adatátadási kötelezettség terheli.

* A melléklet a Statisztikai Közlönyben jelenik meg.

5. §

A 2000. évre vonatkozó Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programról szóló 154/1999. (X. 22.) Korm. rendelettel elrendelt és a mellékletében foglalt 1362/00 Jelentés a Környezetvédelmi és Vízügyi Célelőirányzat bevételeinek és kiadásainak alakulásáról, az 1363/00 Természetvédelmi beruházások nyilvántartása című,

a 2001. évre szóló Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programról szóló 173/2000. (X. 18.) Korm. rendelettel elrendelt és a mellékletében foglalt 1803/01 Az ÁPV Rt. pénzügyi követelése és tartozásai, valamint a tőzsdei részvények névértéke című,

a 2003. évre szóló Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programról szóló 227/2002. (XI. 7.) Korm. rendelettel elrendelt és a mellékletében foglalt 1963/03 Veszélyes áruk szállítása című,

a 2004. évre szóló Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programról szóló 215/2003. (XII. 10.) Korm. rendelettel elrendelt és a mellékletében foglalt 1465/04 Jelentés a szinkronizálási és feliratozási tevékenységről, az 1729/04 Jelentés a közvetlenül szabályozott termékekről című,

a 2005. évre szóló Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programról szóló 303/2004. (XI. 2.) Korm. rendelettel elrendelt és a mellékletében foglalt 1092/05 A növénytermelési termékek, zöldségfélék termelése, felhasználása és nettó árbevétele, 2005, az 1094/05 Gyümölcs- és szőlőtermelés, telepítés, kivágás, felhasználás és nettó árbevétel, 2005, az 1095/05 Állatállomány-változás, vágóállatok és állati termékek termelése, felhasználása és nettó árbevétele, az 1925/05 Főbb agrotechnikai adatok, az 1457/05 A bemutatott filmek adatai, az 1461/05 Film export-import című *adatgyűjtés*, illetve

a 2002. évre szóló Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programról szóló 198/2001. (X. 19.) Korm. rendelettel elrendelt és a mellékletében foglalt 1239/02 Kiegészítő adatok az éves beruházás statisztikai jelentéséhez című,

a 2004. évre szóló Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programról szóló 215/2003. (XII. 10.) Korm. rendelettel elrendelt és a mellékletében foglalt 2020/04 Hadkötelesek sorozási minősítése című,

a 2005. évre szóló Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programról szóló 303/2004. (XI. 2.) Korm. rendelettel elrendelt és a mellékletében foglalt 2111/05 Statisztikai jelentés az OMSZ-on kívüli mentőszervezetek tevékenységéről című *adatátvétel*

megszűnik, de a 2005. évre vonatkozó adatszolgáltatásokat még az adatgyűjtést, illetve adatátadást elrendelő kormányrendelet mellékletében foglaltaknak megfelelően kell teljesíteni.

6. §

Ez a rendelet a 3. számú mellékletben felsorolt uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja, valamint azok végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg.

7. §

(1) A 2005. évre szóló Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programról szóló 303/2004. (XI. 2.) Korm. rendelet 1. számú melléklete az e rendelet 4. számú mellékletének megfelelően módosul.

(2) A 2005. évre szóló Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programról szóló 303/2004. (XI. 2.) Korm. rendelet 4. számú mellékletének címe az alábbiak szerint módosul:

„A 2005. évi OSAP az alábbi uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja, valamint azok végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg.”

8. §

(1) A 2000. évre vonatkozó Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programról szóló 154/1999. (X. 22.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R₁.) a következő 3/A. §-sal egészül ki:

„3/A. § Ez a rendelet a 3. számú mellékletben felsorolt uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja, illetve azok végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg.”

(2) Az R₁. e kormányrendelet 5. számú mellékletében foglalt 3. számú melléklettel egészül ki.

9. §

(1) A 2001. évre szóló Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programról szóló 173/2000. (X. 18.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R₂.) a következő 3/A. §-sal egészül ki:

„3/A. § Ez a rendelet a 3. számú mellékletben felsorolt uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja, illetve azok végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg.”

(2) Az R₂. e kormányrendelet 6. számú mellékletében foglalt 3. számú melléklettel egészül ki.

10. §

(1) A 2002. évre szóló Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programról szóló 198/2001. (X. 19.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R₃.) 2. §-a helyébe következő rendelkezés lép:

„2. § A rendelet 1. számú melléklete tartalmazza a módosított és új adatgyűjtéseket.”

(2) Az R₃. a következő 4/A. §-sal egészül ki:

„4/A. § Ez a rendelet a 2. számú mellékletben felsorolt uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja, illetve azok végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg.”

(3) Az R₃. e kormányrendelet 7. számú mellékletében foglalt 2. számú melléklettel egészül ki és az eredeti melléklet 1. számú mellékletre változik.

11. §

(1) A 2003. évre szóló Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programról szóló 227/2002. (XI. 7.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R₄.) a következő 5/A. §-sal egészül ki:

„5/A. § Ez a rendelet a 4. számú mellékletben felsorolt uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja, illetve azok végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg.”

(2) Az R₄. e kormányrendelet 8. számú mellékletében foglalt 4. számú melléklettel egészül ki.

12. §

(1) A 2004. évre szóló Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programról szóló 215/2003. (XII. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R₅.) a következő 6/A. §-sal egészül ki:

„6/A. § Ez a rendelet az 5. számú mellékletben felsorolt uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja, illetve azok végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg.”

(2) Az R₅. e kormányrendelet 9. számú mellékletében foglalt 5. számú melléklettel egészül ki.

13. §

(1) Ez a rendelet – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – 2006. január 1-jén lép hatályba.

(2) A 3. § a rendelet kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

3. számú melléklet
a 247/2005. (XI. 14.) Korm. rendelethez

Jogharmonizációs melléklet*

I. Uniós jogi aktusok, amelyek végrehajtásához szükséges rendelkezéseket a 2006. évre vonatkozó Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program módosított és új adatgyűjtéseiről szóló 247/2005. (XI. 14.) Korm. rendelet állapítja meg

1. A Tanács 3924/91/EGK rendelete (1991. december 19.) az ipari termelés közösségi felmérésének létrehozásáról (1039/06, 1751/06)

2. A Tanács 2223/96/EK rendelete (1996. június 25.) a Közösségben a nemzeti és regionális számlák európai rendszeréről (1718/06, 1904/06, 1933/06, 1952/06, 1992/06, 2130/06, 2136/06, 2137/06)

3. A Tanács (EK, EURATOM) 58/97 rendelete (1996. december 20.) a vállalkozások szerkezeti statisztikáiról (EGT vonatkozású szöveg) (1880/06, 1881/06, 1882/06, 1883/06, 1884/06, 1885/06, 1886/06, 1887/06, 1888/06, 1889/06, 1890/06, 1934/06, 1935/06, 1936/06, 1937/06)

4. A Bizottság 2700/98/EK rendelete (1998. december 17.) a vállalkozások szerkezeti statisztikái mutatóinak meghatározásáról (EGT vonatkozású szöveg) (1880/06, 1881/06, 1882/06, 1883/06, 1884/06, 1885/06, 1886/06, 1887/06, 1888/06, 1889/06, 1890/06, 1934/06, 1935/06, 1936/06, 1937/06)

5. A Bizottság 2701/98/EK rendelete (1998. december 17.) a vállalkozások szerkezeti statisztikáihoz előállítandó adatsorokról (EGT vonatkozású szöveg) (1880/06, 1881/06, 1882/06, 1883/06, 1884/06, 1885/06, 1886/06, 1887/06, 1888/06, 1889/06, 1890/06, 1934/06, 1935/06, 1936/06, 1937/06)

6. A Bizottság 2702/98/EK rendelete (1998. december 17.) a vállalkozások szerkezeti statisztikáira vonatkozó adattovábbítás technikai formátumáról (EGT vonatkozású szöveg) (1880/06, 1881/06, 1882/06, 1883/06, 1884/06, 1885/06, 1886/06, 1887/06, 1888/06, 1889/06, 1890/06, 1934/06, 1935/06, 1936/06, 1937/06)

7. A Tanács 2186/93/EGK rendelete (1993. július 22.) a vállalkozások statisztikai célú nyilvántartása fejlesztésének közösségi összehangolásáról (1032/06)

8. A Bizottság 1618/1999/EK rendelete (1999. július 23.) a vállalkozások szerkezeti statisztikája minőségének értékelésére vonatkozó szempontokról (EGT vonatkozású szöveg) (1880/06, 1881/06, 1882/06, 1883/06, 1884/06, 1885/06, 1886/06, 1887/06, 1888/06, 1889/06, 1890/06, 1934/06, 1935/06, 1936/06, 1937/06)

9. A Bizottság 1614/2002/EK rendelete (2002. szeptember 6.) az 58/97/EK, Euratom tanácsi rendelet gazdasági és műszaki fejlődéshez való hozzáigazításáról, valamint a 2700/98/EK, a 2701/98/EK és a 2702/98/EK bizottsági rendelet módosításáról (1880/06, 1881/06, 1882/06, 1883/06, 1884/06, 1885/06, 1886/06, 1887/06, 1888/06, 1889/06, 1890/06, 1934/06, 1935/06, 1936/06, 1937/06)

10. Az Európai Parlament és a Tanács 2056/2002/EK rendelete (2002. november 5.) a vállalkozások szerkezeti statisztikáiról szóló 58/97/EK, Euratom tanácsi rendelet módosításáról (EGT vonatkozású szöveg) (1880/06, 1881/06, 1882/06, 1883/06, 1884/06, 1885/06, 1886/06, 1887/06, 1888/06, 1889/06, 1890/06, 1934/06, 1935/06, 1936/06, 1937/06)

11. A Bizottság 1668/2003/EK rendelete (2003. szeptember 1.) a vállalkozások szerkezeti statisztikáira vonatkozó adattovábbítás technikai formátuma tekintetében az 58/97/EK, Euratom tanácsi rendelet végrehajtásáról, továbbá a vállalkozások szerkezeti statisztikáira vonatkozó adattovábbítás technikai formátumáról szóló 2702/98/EK rendelet módosításáról (1880/06, 1881/06, 1882/06, 1883/06, 1884/06, 1885/06, 1886/06, 1887/06, 1888/06, 1889/06, 1890/06, 1934/06, 1935/06, 1936/06, 1937/06)

12. A Bizottság 1669/2003/EK rendelete (2003. szeptember 1.) a vállalkozások szerkezeti statisztikáihoz előállítandó adatsorok tekintetében az 58/97/EK, Euratom tanácsi rendelet végrehajtásáról, továbbá a vállalkozások szerkezeti statisztikáihoz előállítandó adatsorokról szóló 2701/98/EK rendelet módosításáról (1880/06, 1881/06, 1882/06, 1883/06, 1884/06, 1885/06, 1886/06, 1887/06, 1888/06, 1889/06, 1890/06, 1934/06, 1935/06, 1936/06, 1937/06)

13. A Bizottság 1670/2003/EK rendelete (2003. szeptember 1.) a vállalkozások szerkezeti statisztikái mutatóinak meghatározásai tekintetében az 58/97/EK, Euratom tanácsi rendelet végrehajtásáról, továbbá a vállalkozások szerkezeti statisztikái mutatóinak meghatározásáról szóló 2700/98/EK rendelet módosításáról (1880/06, 1881/06, 1882/06, 1883/06, 1884/06, 1885/06, 1886/06, 1887/06, 1888/06, 1889/06, 1890/06, 1934/06, 1935/06, 1936/06, 1937/06)

* Az uniós jogi aktus után zárójelben az adatgyűjtések OSAP nyilvántartási száma szerepel.

14. A Tanács 1165/98/EK rendelete (1998. május 19.) a rövid távú statisztikákról (1078/06, 1831/06, 2130/06)
15. A Bizottság 588/2001/EK rendelete (2001. március 26.) a változók meghatározása vonatkozásában a rövid távú statisztikákról szóló 1165/98/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról (1831/06)
16. Az Európai Parlament és a Tanács 91/2003/EK rendelete (2002. december 16.) a vasúti közlekedés statisztikájáról (2131/06)
17. Az Európai Parlament és a Tanács 808/2004/EK rendelete (2004. április 21.) az információs társadalomra vonatkozó közösségi statisztikáról (EGT vonatkozású szöveg) (1957/06, 2003/06)
18. Az Európai Parlament és a Tanács 138/2004/EK rendelete (2003. december 5.) a közösségi mezőgazdasági számlarendszerről (EGT vonatkozású szöveg) (2017/06)
19. A Bizottság 2197/95/EK rendelete (1995. szeptember 18.) a tagállamok által a gabonafélék termesztéséről szolgáltatandó statisztikai adatokról szóló 837/90/EGK, valamint a tagállamok által a gabonaféléken kívüli növényi termékekről szolgáltatandó statisztikai adatokról szóló 959/93/EGK tanácsi rendelet mellékleteinek módosításáról (2128/06)
20. A Tanács 2533/98/EK rendelete (1998. november 23.) az Európai Központi Bank által végzett statisztikai adatgyűjtésről (2028/06, 2135/06)
21. A Tanács 2782/75/EGK rendelete (1975. október 29.) a keltetőtojások és a naposcsibék termeléséről és forgalmazásáról (1677/06, 2128/06)
22. A Tanács 357/79/EGK rendelete (1979. február 5.) a szőlőterületek statisztikai elméréseiről (1082/06, 1651/06, 1677/06, 2128/06)
23. A Tanács 3605/93/EK rendelete (1993. november 22.) az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, a túlzott hiány esetén követendő eljárásról szóló jegyzőkönyv alkalmazásáról (1904/06, 1952/06, 1992/06, 2125/06, 2136/06, 2137/06)
24. A Bizottság 6/2003/EK rendelete (2002. december 30.) a közúti áruszállítás-statisztika adatainak közzétételéről (EGT vonatkozású szöveg) (1654/06)
25. A Tanács 837/90/EGK rendelete (1990. március 26.) a tagállamok által a gabonafélék termesztéséről szolgáltatandó statisztikai adatokról (1082/06, 1651/06, 1677/06, 2128/06)
26. A Bizottság 912/2004/EK rendelete (2004. április 29.) az ipari termelés közösségi elmérésének létrehozásáról szóló 3924/91/EGK tanácsi rendelet végrehajtásáról (1039/06, 1751/06)
27. A Tanács 959/93/EGK rendelete (1993. április 5.) a tagállamok által a gabonaféléken kívüli növényi termékekről szolgáltatandó statisztikai adatokról (1082/06, 1651/06, 1677/06, 2128/06)
28. A Tanács 501/2004/EK rendelete (2004. március 10.) az államháztartás negyedéves pénzügyi számláiról (EGT vonatkozású szöveg) (1904/06,
29. Az Európai Parlament és a Tanács 1221/2002/EK rendelete (2002. június 10.) az államháztartás negyedéves nem pénzügyi számláiról (2125/06)
30. A Bizottság 1450/2004/EK rendelete (2004. augusztus 13.) az innovációs statisztikák előállításáról és kidolgozásáról szóló, 1608/2003/EK határozat végrehajtásáról (EGT vonatkozású szöveg) (2132/06)
31. Az Európai Parlament és a Tanács 184/2005/EK rendelete (2005. január 12.) a fizetési mérleggel, a szolgáltatások nemzetközi kereskedelmével és a közvetlen külföldi befektetésekkel kapcsolatos közösségi statisztikákról (1993/06, 2014/06, 2057/06, 2139/06)
32. A Bizottság 1868/77/EGK rendelete (1977. július 29.) a keltetőtojások és a naposcsibék termeléséről és forgalmazásáról szóló 2782/75/EGK rendelet alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról (1677/06, 1936/06, 2128/06)
33. A Bizottság 2691/1999/EK rendelete (1999. december 17.) a közúti áru fuvarozásra vonatkozó statisztikai adatgyűjtésről szóló 1172/98/EK tanácsi rendelet végrehajtásának szabályairól (EGT vonatkozású szöveg) (1654/06)
34. Az Európai Parlament és a Tanács 2150/2002/EK rendelete (2002. november 25.) hulladékra vonatkozó statisztikákról (EGT vonatkozású szöveg) (1061/06, 1334/06)
35. A Bizottság 2163/2001/EK rendelete (2001. november 7.) a közúti áru fuvarozás statisztikai adatainak továbbítására vonatkozó technikai rendelkezésekről (EGT vonatkozású szöveg) (1396/06, 1654/06)

36. A Tanács 1172/98/EK rendelete (1998. május 25.) a közúti árufuvarozásra vonatkozó statisztikai adatgyűjtésről (1654/06)

37. A Tanács 1408/71/EGK rendelete (1971. június 14.) a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról (1514/06, 1914/06)

38. A Tanács 530/1999/EK rendelete (1999. március 9.) a strukturális kereset-felvételi statisztikákról és a munkaerőköltség-felvételi statisztikákról (1405/06, 1668/06)

39. A Bizottság 1916/2000/EK rendelete (2000. szeptember 8.) a kereset szerkezetére vonatkozó információ meghatározására, továbbítására tekintettel a strukturális kereset-felvételi statisztikákról és a munkaerőköltség-felvételi statisztikákról szóló 530/1999/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról (1405/06, 1668/06)

40. A Bizottság 1192/2003/EK rendelete (2003. július 3.) a vasúti közlekedés statisztikájáról szóló 91/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról (EGT vonatkozású szöveg) (2131/06)

41. A Tanács 1222/2004/EK rendelete (2004. június 28.) a negyedéves államadósság adatainak összeállításáról és továbbításáról (1904/06, 1952/06, 1992/06, 2136/06, 2137/06)

42. A Bizottság 1277/2005/EK rendelete (2005. július 27.) a kábítószer-prekursorokról szóló 273/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre, valamint a kábítószer-prekursoroknak a Közösség és harmadik országok közötti kereskedelme ellenőrzésére vonatkozó szabályok megállapításáról szóló 111/2005/EK tanácsi rendeletre vonatkozó végrehajtási szabályok megállapításáról (EGT vonatkozású szöveg) (1336/06)

43. A Tanács 3820/85/EGK rendelete (1985. december 20.) közúti fuvarozásra vonatkozó egyes szociális jogszabályok összehangolásáról (1396/06)

44. A Tanács 574/72/EGK rendelete (1972. március 21.) a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló 1408/71/EGK rendelet végrehajtására vonatkozó szabályok megállapításáról (1514/06, 1914/06)

45. A Bizottság 782/2005/EK rendelete (2005. május 24.) a hulladékra vonatkozó statisztikai adatszolgáltatás formátumának szabályozásáról (EGT vonatkozású szöveg) (1334/06)

46. A Bizottság 1099/2005/EK rendelete (2005. július 13.) az információs társadalomra vonatkozó közösségi statisztikáról szóló 808/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásáról (EGT vonatkozású szöveg) (1957/06)

47. A Bizottság határozata (2005. március 18.) a tej és tejtermékek statisztikai felméréséről szóló 96/16/EK tanácsi irányelv végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló 97/80/EK határozat módosításáról (2005/288/EK) (1869/06, 1870/06)

48. A Bizottság határozata (1996. december 18.) a tej és tejtermékek statisztikai felméréséről szóló 96/16/EK tanácsi irányelv végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról (EGT vonatkozású szöveg) (97/80/EK) (1869/06, 1870/06)

49. A Bizottság határozata (2004. október 26.) a 93/23/EGK tanácsi irányelvnek a szarvasmarha-állományra és a szarvasmarha-tenyésztésre vonatkozó statisztikai felmérések tekintetében történő alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról (EGT vonatkozású szöveg) (2004/761/EK) (1089/06)

50. A Bizottság határozata (1998. november 30.) a Közösségben a nemzeti és (EK) (1831/06, 2130/06) regionális számlák európai rendszeréről szóló 2223/96/EK tanácsi rendelet A. mellékletében szereplő, az árak és mennyiségek mérésével kapcsolatos elvek magyarázatáról (EGT vonatkozású szöveg) (98/715)

51. A Bizottság határozata (2002. december 17.) a 2223/96/EK tanácsi rendelet A. mellékletének a nemzeti számlákban az árak és volumenek mérésére vonatkozó elvekkel kapcsolatos további magyarázatáról (2002/990/EK) (2123/06, 2124/06, 2130/06)

52. A Bizottság határozata (2004. október 26.) a Tanács 93/25/EGK irányelvének a végrehajtási rendelkezéseiről, a juh- és kecskeágazat állományának és termelésének statisztikai felmérését illetően (2004/747/EK) (EGT vonatkozású szöveg) (1089/06)

53. A Bizottság határozata (2004. október 26.) a Tanács 93/23/EGK irányelvnek a végrehajtási rendelkezéseiről, a sertéságazat állományának és termelésének statisztikai felmérését illetően (2004/760/EK) (EGT vonatkozású szöveg) (1089/06)

54. A Bizottság határozata (1994. május 30.) a 93/23/EGK tanácsi irányelvnek a sertésállományra és a sertésenyésztésre vonatkozó statisztikai felmérések tekintetében történő alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról (94/432/EK) (1280/06)

55. A Bizottság határozata (1994. május 30.) a 93/24/EGK tanácsi irányelvnek a szarvasmarha-tenyésztésre vonatkozó statisztikai felmérések tekintetében történő alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról és az említett irányelv módosításáról (94/433/EK) (1280/06)

56. A Bizottság határozata (1994. május 30.) a 93/25/EGK tanácsi irányelvnek a juh- és kecskeállományra és a juh- és kecsketenyésztésre vonatkozó statisztikai felmérések tekintetében történő alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról (94/434/EK) (1280/06)

II. Uniós jogi aktusok, amelyeknek való megfelelést a 2006. évre vonatkozó Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program módosított és új adatgyűjtéseiről szóló 247/2005. (XI. 14.) Korm. rendelet szolgálja

1. A Tanács 95/57/EK irányelve (1995. november 23.) az idegenforgalomra vonatkozó statisztikai információgyűjtésről (1035/06, 1036/06)

2. A Tanács 96/16/EK irányelve (1996. március 19.) a tej és tejtermékek statisztikai felméréséről (1869/06, 1870/06)

3. A Tanács 76/625/EGK irányelve (1976. június 20.) a tagállamokban az egyes gyümölcsfajok ültetvényeinek termőképességének megállapítását célzó statisztikai felmérésekről (1082/06, 1651/06, 1677/06, 2128/06)

4. A Tanács 91/271/EGK irányelve (1991. május 21.) a települési szennyvíz kezeléséről (1376/06)

5. A Tanács 93/23/EGK irányelve (1993. június 1.) a sertésenyésztésre vonatkozó statisztikai felmérésekről (1089/06, 1280/06, 1677/06)

6. A Tanács 93/24/EGK irányelve (1993. június 1.) a szarvasmarha-tenyésztéssel kapcsolatos statisztikai felmérésekről (1089/06, 1280/06, 1677/06)

7. A Tanács 93/25/EGK irányelve (1993. június 1.) a juh- és kecskeállományra vonatkozó statisztikai felmérésekről (1089/06, 1280/06, 1677/06)

8. Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízvédelmi politika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (1375/06, 1694/06)

9. A Tanács 98/83/EK irányelve (1998. november 3.) az emberi fogyasztásra használt víz minőségéről (1376/06)

10. A Tanács 70/156/EGK irányelve (1970. február 6.) a gépjárművek és pótkocsik típusjóváhagyására vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről (1396/06)

11. A Tanács 88/599/EK irányelve (1988. november 23.) a közúti szállításra vonatkozó egyes szociális jogszabályok összehangolásáról szóló 3820/85/EGK rendelet és a közúti közlekedésben használt menetíró készülékekről szóló 3821/85/EGK rendelet végrehajtására vonatkozó egységes ellenőrzési eljárásról (1396/06)

12. Az Európai Parlament és a Tanács 2000/53/EK irányelve (2000. szeptember 18.) az elhasznált járművekről (1396/06)

13. Az Európai Parlament és a Tanács 2003/107/EK irányelve (2003. december 5.) a tej és tejtermékek statisztikai felméréséről szóló 96/16/EK tanácsi irányelv módosításáról (1869/06, 1870/06)

14. Az Európai Központi Bank iránymutatása (2002. november 21.) az Európai Központi Bank negyedéves pénzügyi elszámolásokra vonatkozó statisztikai-adatszolgáltatási követelményeiről (EKB/2002/7) (1904/06, 1952/06, 1992/06, 2136/06, 2137/06)

**A 2005. évre szóló Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programról szóló
303/2004. (XI. 2.) Korm. rendelet 1. számú mellékletének módosítása**

nyilván- tartási száma	Az adatgyűjtés				Az adatszolgáltatás beérkezési határideje
	címe	jellege	gyakorisága	adatszolgáltatóinak meghatározása	
1092/05	A növénytermelési termékek, zöldség- félék termelése, felhasználása és nettó árbevétele 2005.	M	évenkénti	mezőgazdasági földterületet használó, a megfigyelésbe bevont gazdasági szervezetek	a tárgyévet követő február 10.
1094/05	Gyümölcs- és szőlőtermelés, telepí- tés, kivágás, felhasználás és nettó árbevétel 2005.	M	évenkénti	mezőgazdasági földterületet használó, a megfigyelésbe bevont gazdasági szervezetek	a tárgyévet követő február 10.
1095/05	Állatállomány-változás, vágóállatok és állati termékek termelése, felhaszná- lása és nettó árbevétele	M	évenkénti	állatot tartó valamennyi gazdasági szervezet	a tárgyévet követő február 10.
1871/05	Mezőgazdasági és erdőgazdálkodási szolgáltatások	M	évenkénti	mezőgazdasági és erdőgazdálkodási szolgáltatást végző gazdasági szervezetek	a tárgyévet követő február 10.
1925/05	Főbb agrotechnikai adatok	M	évenkénti	mezőgazdasági földterületet használó valamennyi gazdasági szervezetek	a tárgyévet követő február 10.
1840/05	Az információs és kommunikációs technológiák állományának mennyi- ségi adatai 2005.	M	évenkénti	valamennyi 49 főnél többet foglalkoztató, az 50 főnél kevesebbet foglalkoztatók közül, a megfigyelésbe bevont gazdasági szervezetek	a tárgyévet követő május 31.
1972/05	Az információs és kommunikációs technológiák állományának és fel- használásának minőségi mutatói 2005.	M	évenkénti	valamennyi 49 főnél többet foglalkoztató, az 50 főnél kevesebbet foglalkoztatók közül, a megfigyelésbe bevont gazdasági szervezetek	a tárgyévet követő február 15.

5. számú melléklet
a 247/2005. (XI. 14.) Korm. rendelethez

[3. számú melléklet
a 154/1999. (X. 22.) Korm. rendelethez]

Jogharmonizációs melléklet*

I. Uniósi jogi aktusok, amelyek végrehajtásához szükséges rendelkezéseket a 2000. évre vonatkozó Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programról szóló 154/1999. (X. 22.) Korm. rendelet állapítja meg

1. A Bizottság 1614/2002/EK rendelete (2002. szeptember 6.) az 58/97/EK, Euratom tanácsi rendelet gazdasági és műszaki fejlődéshez való hozzáigazításáról, valamint a 2700/98/EK, a 2701/98/EK és a 2702/98/EK bizottsági rendelet módosításáról (1023/00)

2. A Bizottság 2701/98/EK rendelete (1998. december 17.) a vállalkozások szerkezeti statisztikáihoz előállítandó adatsorokról (EGT vonatkozású szöveg) (1023/00)

3. A Tanács (EK, Euratom) 58/97 rendelete (1996. december 20.) a vállalkozások szerkezeti statisztikáiról (EGT vonatkozású szöveg) (1023/00)

4. A Bizottság 1917/2000/EK rendelete (2000. szeptember 7.) a 1172/95/EK tanácsi rendeletnek a külkereskedelem statisztikák tekintetében való végrehajtására vonatkozó egyes rendelkezésekről (EGT vonatkozású szöveg) (1475/00, 1476/00)

5. A Bizottság 2454/93/EGK rendelete (1993. július 2.) a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló 2913/92/EGK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról (1475/00, 1476/00)

6. A Tanács 2223/96/EK rendelete (1996. június 25.) a Közösségben a nemzeti és regionális számlák európai rendszeréről (1633/00, 1699/00, 1774/00, 1776/00, 1804/00, 1805/00, 1854/00)

7. A Tanács 1222/2004/EK rendelete (2004. június 28.) a negyedéves államadósság adatainak összeállításáról és továbbításáról (1699/00, 1774/00, 1776/00, 1804/00, 1805/00, 1854/00)

8. A Tanács 3605/93/EK rendelete (1993. november 22.) az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, a túlzott hiány esetén követendő eljárásról szóló jegyzőkönyv alkalmazásáról (1699/00, 1774/00, 1776/00, 1804/00, 1805/00, 1854/00)

9. A Tanács 501/2004/EK rendelete (2004. március 10.) az államháztartás negyedéves pénzügyi számláiról (EGT vonatkozású szöveg) (1699/00, 1774/00, 1776/00, 1804/00, 1805/00, 1854/00)

10. Az Európai Parlament és a Tanács 184/2005/EK rendelete (2005. január 12.) a fizetési mérleggel, a szolgáltatások nemzetközi kereskedelmével és közvetlen külföldi befektetésekkel kapcsolatos közösségi statisztikákról (1807/00, 1809/00)

11. A Tanács 2903/92/EGK rendelete (1992. október 12.) a Közösségi Vámkódex létrehozásáról (1475/00, 1476/00)

12. A Tanács 1172/95/EK rendelete (1995. május 22.) a közösségi és tagállamai, illetve a harmadik országok közötti áruforgalomra vonatkozó statisztikáról (1475/00, 1476/00)

II. Uniósi jogi aktusok, amelyeknek való megfelelést a 2000. évre vonatkozó Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programról szóló 154/1999. (X. 22.) Korm. rendelet szolgálja

1. A Tanács 95/57/EK irányelve (1995. november 23.) az idegenforgalomra vonatkozó statisztikai információgyűjtésről (1761/00)

2. Az Európai Központi Bank iránymutatása (2002. november 21.) az Európai Központi Bank negyedéves pénzügyi elszámolásokra vonatkozó statisztikai adatszolgáltatási követelményeiről (EKB/2002/7) (1699/00, 1774/00, 1776/00, 1804/00, 1805/00, 1854/00)

6. számú melléklet
a 247/2005. (XI. 14.) Korm. rendelethez

[3. számú melléklet
a 173/2000. (X. 18.) Korm. rendelethez]

Jogharmonizációs melléklet*

I. Uniósi jogi aktusok, amelyek végrehajtásához szükséges rendelkezéseket a 2001. évre szóló Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programról szóló 173/2000. (X. 18.) Korm. rendelet állapítja meg

1. A Tanács 1222/2004/EK rendelete (2004. június 28.) a negyedéves államadósság adatainak összeállításáról és

* Az uniósi jogi aktus után zárójelben az adatgyűjtések OSAP nyilvántartási száma szerepel.

* Az uniósi jogi aktus után zárójelben az adatgyűjtések OSAP nyilvántartási száma szerepel.

továbbításáról (1801/01, 1802/01, 1806/01, 1901/01, 1902/01, 1903/01, 1905/01, 1907/01, 1908/01)

2. A Tanács 2223/96/EK rendelete (1996. június 25.) a Közösségben a nemzeti és regionális számlák európai rendszeréről (1801/01, 1802/01, 1806/01, 1901/01, 1902/01, 1903/01, 1905/01, 1907/01, 1908/01)

3. A Tanács 3605/93/EK rendelete (1993. november 22.) az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, a túlzott hiány esetén követendő eljárásról szóló jegyzőkönyv alkalmazásáról (1801/01, 1802/01, 1806/01, 1901/01, 1902/01, 1903/01, 1905/01, 1907/01, 1908/01)

4. A Tanács 501/2004/EK rendelete (2004. március 10.) az államháztartás negyedéves pénzügyi számláiról (EGT vonatkozású szöveg) (1801/01, 1802/01, 1806/01, 1901/01, 1902/01, 1903/01, 1905/01, 1907/01, 1908/01)

II. Unió jogi aktus, amelynek való megfelelést a 2001. évre szóló Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programról szóló 173/2000. (X. 18.) Korm. rendelet szolgálja

Az Európai Központi Bank iránymutatása (2002. november 21.) az Európai Központi Bank negyedéves pénzügyi elszámolásokra vonatkozó statisztikai adatszolgáltatási követelményeiről (EKB/2002/7) (1801/01, 1802/01, 1806/01, 1901/01, 1902/01, 1903/01, 1905/01, 1907/01, 1908/01)

7. számú melléklet
a 247/2005. (XI. 14.) Korm. rendelethez

[2. számú melléklet
a 198/2001. (X. 19.) Korm. rendelethez]

Jogharmonizációs melléklet*

I. Unió jogi aktusok, amelyek végrehajtásához szükséges rendelkezéseket a 2002. évre szóló Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programról szóló 198/2001. (X. 19.) Korm. rendelet állapítja meg

1. A Tanács 2494/95/EK rendelete (1995. október 23.) a harmonizált fogyasztói árindexekről (1006/02)

2. A Tanács 1165/98/EK rendelete (1998. május 19.) a rövid távú statisztikákról (1007/02)

3. A Bizottság 586/2001/EK rendelete (2001. március 26.) a főbb ipari csoportok (MIGS) meghatározása vonatkozásában a rövid távú statisztikákról szóló 1165/98/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról (1007/02)

4. A Bizottság 588/2001/EK rendelete (2001. március 26.) a változók meghatározása vonatkozásában a rövid távú statisztikákról szóló 1165/98/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról (1007/02)

5. A Tanács 837/90/EGK rendelete (1990. március 26.) a tagállamok által a gabonafélék termesztéséről szolgáltatandó statisztikai adatokról (1084/02, 1894/02)

6. A Tanács 2223/96/EK rendelete (1996. június 25.) a Közösségben a nemzeti és regionális számlák európai rendszeréről (1600/02)

7. A Bizottság 1868/77/EGK rendelete (1977. július 29.) a keltetőtojások és a naposcsibék termeléséről és forgalmazásáról szóló 2782/75/EGK rendelet alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról (1791/02)

8. A Tanács 2782/75/EGK rendelete (1975. október 29.) a keltetőtojások és a naposcsibék termeléséről és forgalmazásáról (1791/02)

9. A Tanács 1222/2004/EK rendelete (2004. június 28.) a negyedéves államadósság adatainak összeállításáról és továbbításáról (1909/02, 1951/02)

10. A Tanács 2223/96/EK rendelete (1996. június 25.) a Közösségben a nemzeti és regionális számlák európai rendszeréről (1909/02, 1951/02)

11. A Tanács 3605/93/EK rendelete (1993. november 22.) az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, a túlzott hiány esetén követendő eljárásról szóló jegyzőkönyv alkalmazásáról (1909/02, 1951/02)

12. A Tanács 501/2004/EK rendelete (2004. március 10.) az államháztartás negyedéves pénzügyi számláiról (EGT vonatkozású szöveg) (1909/02, 1951/02)

II. Unió jogi aktusok, amelyeknek való megfelelést a 2002. évre szóló Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programról szóló 198/2001. (X. 19.) Korm. rendelet szolgálja

1. Az Európai Parlament és a Tanács 2004/8/EK irányelve (2004. február 11.) a hasznos hőigényen alapuló kapcsolatos energiatermelés belső energiapiacra való támogatásáról és a 92/42/EGK irányelv módosításáról (1060/02)

2. Az Európai Központi Bank iránymutatása (2002. november 21.) az Európai Központi Bank negyedéves pénzügyi elszámolásokra vonatkozó statisztikai adatszolgáltatási követelményeiről (EKB/2002/7) (1909/02, 1951/02)

* Az uniós jogi aktus után zárójelben az adatgyűjtések OSAP nyilvántartási száma szerepel.

8. számú melléklet
a 247/2005. (XI. 14.) Korm. rendelethez

[4. számú melléklet
a 227/2002. (XI. 7.) Korm. rendelethez]

Jogharmonizációs melléklet*

I. Unió jogi aktusok, amelyek végrehajtásához szükséges rendelkezéseket a 2003. évre szóló Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programról szóló 227/2002. (XI. 7.) Korm. rendelet állapítja meg

1. A Tanács 1165/98/EK rendelete (1998. május 19.) a rövid távú statisztikákról (1081/03)

2. A Tanács 2223/96/EK rendelete (1996. június 25.) a Közösségben a nemzeti és regionális számlák európai rendszeréről (1917/03)

3. A Bizottság 1358/2003/EK rendelete (2003. július 31.) a légi személy-, áru- és postaiküldemény-szállításra vonatkozó statisztikai adatgyűjtésről szóló 437/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásáról, valamint annak I. és II. melléklete módosításáról (EGT vonatkozású szöveg) (1966/03)

4. Az Európai Parlament és a Tanács 437/2003/EK rendelete (2003. február 27.) a légi személy-, áru- és postai-küldemény-szállításra vonatkozó statisztikai adatgyűjtésről (1966/03)

5. Az Európai Parlament és a Tanács 138/2004/EK rendelete (2003. december 5.) a közösségi mezőgazdasági számlarendszerről (EGT vonatkozású szöveg) (1269/03, 1282/03)

6. A Tanács 1108/70/EGK rendelete (1970. június 4.) a vasúti, közúti és belvízi közlekedéssel kapcsolatos infrastrukturális kiadásokra vonatkozó elszámolási rend bevezetéséről (1390/03, 1858/03)

7. Az Európai Parlament és a Tanács 91/2003/EK rendelete (2002. december 16.) a vasúti közlekedés statisztikájáról (1812/03)

8. A Bizottság 1099/2005/EK rendelete (2005. július 13.) az információs társadalomra vonatkozó közösségi statisztikáról szóló 808/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásáról (EGT vonatkozású szöveg) (1707/03, 1708/03, 1994/03, 1995/03)

9. Az Európai Parlament és a Tanács 808/2004/EK rendelete (2004. április 21.) az információs társadalomra vo-

natkozó közösségi statisztikáról (EGT vonatkozású szöveg) (1707/03, 1708/03, 1994/03, 1995/03)

10. Az Európai Parlament és a Tanács 184/2005/EK rendelete (2005. január 12.) a fizetési mérleggel, a szolgáltatások nemzetközi kereskedelmével és a közvetlen külföldi befektetésekkel kapcsolatos közösségi statisztikákról (1597/03, 1808/03, 1986/03, 1988/03, 1989/03, 1990/03)

11. A Tanács 1222/2004/EK rendelete (2004. június 28.) a negyedéves államadósság adatainak összeállításáról és továbbításáról (1982/03)

12. A Tanács 2223/96/EK rendelete (1996. június 25.) a Közösségben a nemzeti és regionális számlák európai rendszeréről (1982/03)

13. A Tanács 3605/93/EK rendelete (1993. november 22.) az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, a túlzott hiány esetén követendő eljárásról szóló jegyzőkönyv alkalmazásáról (1982/03)

14. A Tanács 501/2004/EK rendelete (2004. március 10.) az államháztartás negyedéves pénzügyi számláiról (EGT vonatkozású szöveg) (1982/03)

15. A Tanács 2533/98/EK rendelete (1998. november 23.) az Európai Központi Bank által végzett statisztikai adatgyűjtésről (1987/03)

16. A Bizottság határozata (1993. július 28.) a 91/271/EGK tanácsi irányelv 17. cikke által előírt nemzeti programok bemutatására szolgáló formanyomtatványokról (93/481/EGK) (1062/03)

II. Unió jogi aktusok, amelyeknek való megfelelést a 2003. évre szóló Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programról szóló 227/2002. (XI. 7.) Korm. rendelet szolgálja

1. Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízvédelmi politika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (1062/03)

2. A Tanács 75/440/EGK irányelve (1975. június 16.) a tagállamokban ivóvízkivételre szánt felszíni víz minőségi követelményeiről (1062/03)

3. A Tanács 91/271/EGK irányelve (1991. május 21.) a települési szennyvíz kezeléséről (1062/03)

4. Az Európai Központi Bank iránymutatása (2002. november 21.) az Európai Központi Bank negyedéves pénzügyi elszámolásokra vonatkozó statisztikai adatszolgáltatási követelményeiről (EKB/2002/7) (1982/03)

* Az uniós jogi aktus után zárójelben az adatgyűjtések OSAP nyilvántartási száma szerepel.

9. számú melléklet
a 247/2005. (XI. 14.) Korm. rendelethez

[5. számú melléklet
a 215/2003. (XII. 10.) Korm. rendelethez]

Jogharmonizációs melléklet*

I. Unió jogi aktusok, amelyek végrehajtásához szükséges rendelkezéseket a 2004. évre vonatkozó Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programról szóló 215/2003. (XII. 10.) Korm. rendelet állapítja meg

1. A Tanács 1165/98/EK rendelete (1998. május 19.) a rövid távú statisztikákról (1109/04, 1872/04, 1873/04, 1874/04, 1876/04, 1897/04, 1940/04)

2. Az Európai Parlament és a Tanács 450/2003/EK rendelete (2003. február 27.) a munkaerőköltség-indexről (EGT vonatkozású szöveg) (1109/04, 1872/04, 1873/04, 1874/04, 1876/04, 1897/04, 1940/04)

3. A Bizottság 586/2001/EK rendelete (2001. március 26.) a főbb ipari csoportok (MIGS) meghatározása vonatkozásában a rövid távú statisztikákról szóló 1165/98/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról (1109/04, 1872/04, 1873/04, 1874/04, 1876/04, 1897/04, 1940/04)

4. A Bizottság 588/2001/EK rendelete (2001. március 26.) a változók meghatározása vonatkozásában a rövid távú statisztikákról szóló 1165/98/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról (1109/04, 1872/04, 1873/04, 1874/04, 1876/04, 1897/04, 1940/04)

5. A Bizottság 1358/2003/EK rendelete (2003. július 31.) a légi személy-, áru- és postaiküldemény-szállításra vonatkozó statisztikai adatgyűjtésről szóló 437/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásáról, valamint annak I. és II. melléklete módosításáról (EGT vonatkozású szöveg) (1725/04)

6. Az Európai Parlament és a Tanács 437/2003/EK rendelete (2003. február 27.) a légi személy-, áru- és postai-küldemény-szállításra vonatkozó statisztikai adatgyűjtésről (1725/04)

7. Az Európai Parlament és a Tanács 1221/2002/EK rendelete (2002. június 10.) az államháztartás negyedéves nem pénzügyi számláiról (2024/04, 2025/04, 2038/04, 2042/04, 2043/04, 2048/04)

8. A Bizottság 264/2000/EK rendelete (2000. február 3.) a 2223/96/EK tanácsi rendeletnek a rövid távú államháztartási statisztikákkal kapcsolatos végrehajtásáról (2024/04, 2025/04, 2038/04, 2042/04, 2047/04, 2048/04)

9. A Tanács 2223/96/EK rendelete (1996. június 25.) a Közösségben a nemzeti és regionális számlák európai rendszeréről (2040/04, 2041/04, 2044/04, 2045/04, 2046/04, 2049/04, 2050/04, 1150/04, 1983/04)

10. A Tanács 3605/93/EK rendelete (1993. november 22.) az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, a túlzott hiány esetén követendő eljárásról szóló jegyzőkönyv alkalmazásáról (2040/04, 2041/04, 2044/04, 2045/04, 2046/04, 2049/04, 2050/04, 1150/04, 1983/04)

11. Az Európai Parlament és a Tanács 138/2004/EK rendelete (2003. december 5.) a közösségi mezőgazdasági számlarendszerről (EGT vonatkozású szöveg) (1237/04, 1270/04)

12. A Tanács 1222/2004/EK rendelete (2004. június 28.) a negyedéves államadósság adatainak összeállításáról és továbbításáról (1150/04, 1983/04)

13. A Tanács 501/2004/EK rendelete (2004. március 10.) az államháztartás negyedéves pénzügyi számláiról (EGT vonatkozású szöveg) (1150/04, 1983/04)

14. A Tanács 2533/98/EK rendelete (1998. november 23.) az Európai Központi Bank által végzett statisztikai adatgyűjtésről (1984/04, 2029/04)

15. Az Európai Parlament és a Tanács 184/2005/EK rendelete (2005. január 12.) a fizetési mérleggel, a szolgáltatások nemzetközi kereskedelmével és a közvetlen külföldi befektetésekkel kapcsolatos közösségi statisztikákról (2027/04)

16. A Bizottság határozata (2004. október 26.) a Tanács 93/25/EGK irányelvének a végrehajtási rendelkezéseiről, a juh- és kecskeágazat állományának és termelésének statisztikai felmérését illetően (2004/747/EK) (EGT vonatkozású szöveg) (1087/04)

17. A Bizottság határozata (2004. október 26.) a Tanács 93/23/EGK irányelvnek a végrehajtási rendelkezéseiről, a sertéságazat állományának és termelésének statisztikai felmérését illetően (2004/760/EK) (EGT vonatkozású szöveg) (1087/04)

18. A Bizottság határozata (2004. október 26.) a 93/23/EGK tanácsi irányelvnek a szarvasmarha-állományra és a szarvasmarha-tenyésztésre vonatkozó statisztikai felmérések tekintetében történő alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról (EGT vonatkozású szöveg) (2004/761/EK) (1087/04)

* Az uniós jogi aktus után zárójelben az adatgyűjtések OSAP nyilvántartási száma szerepel.

19. A Tanács határozata (1993. november 30.) a közúti balesetekre vonatkozó közösségi adatbázis létrehozásáról (93/704/EK) (1009/04)

II. Unió jogi aktusok, amelyeknek való megfelelést a 2004. évre vonatkozó Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programról szóló 215/2003. (XII. 10.) Korm. rendelet szolgálja

1. Az Európai Parlament és a Tanács 2003/54/EK irányelve (2003. június 26.) a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 96/92/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről – külön nyilatkozatok az üzemleállításokra és a hulladékgyűjtési tevékenységekre vonatkozóan (1058/04)

2. A Tanács 93/23/EGK irányelve (1993. június 1.) a sertéstenyésztésre vonatkozó statisztikai felmérésekről (1087/04)

3. A Tanács 93/24/EGK irányelve (1993. június 1.) a szarvasmarha-tenyésztéssel kapcsolatos statisztikai felmérésekről (1087/04)

4. A Tanács 93/25/EGK irányelve (1993. június 1.) a juh- és kecskeállományra vonatkozó statisztikai felmérésekről (1087/04)

5. A Tanács 80/1119/EGK irányelve (1980. november 17.) a belvízi áruszállításra vonatkozó statisztikai adatgyűjtésről (1198/04)

6. Az Európai Központi Bank iránymutatása (2002. november 21.) az Európai Központi Bank negyedéves pénzügyi elszámolásokra vonatkozó statisztikai adatszolgáltatási követelményeiről (EKB/2002/7) (1150/04, 1983/04)

Melléklet a 105/2005. (XI. 14.) FVM rendelethez

[14. számú melléklet a 7/2001. (I. 17.) FVM rendelethez]

A Kormány tagjainak rendeletei

A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter

105/2005. (XI. 14.) FVM rendelete

a növényegészségügyi feladatok végrehajtásának részletes szabályairól szóló 7/2001. (I. 17.) FVM rendelet módosításáról

A növényvédelemről szóló 2000. évi XXXV. törvény 65. §-a (2) bekezdésének a) pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

A növényegészségügyi feladatok végrehajtásának részletes szabályairól szóló 7/2001. (I. 17.) FVM rendelet 14. számú mellékletének helyébe e rendelet *melléklete* lép.

2. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

(2) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a növényegészségügyi feladatok végrehajtásának részletes szabályairól szóló 7/2001. (I. 17.) FVM rendelet módosításáról szóló 18/2004. (II. 16.) FVM rendelet.

Pásztohy András s. k.,
földművelésügyi és vidékfejlesztési minisztériumi
politikai államtitkár

Növényegészségügyi határkirendeltségek jegyzéke

Határszakaszok	Megye	Határátkelő	Vizsgálóhely	Nyitvatartás	
				heti (nap)	napi (h)
Ukrajna	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Záhony	közút	7	0–24
		Eperjeske	vasút	7	0–24
Románia	Békés	Lőkősháza–Curtici	vasút	5 (H–P)	8–16
	Csongrád	Nagylak	közút	7	0–24
Szerbia és Montenegró	Csongrád	Röszke	közút	7	0–24
	Bács-Kiskun	Kelebia	vasút	5 (H–P)	8–16
Horvátország	Baranya	Mohács	hajó	5 (H–P)	8–16
	Somogy	Gyékényes	vasút	5 (H–P)	8–16
	Zala	Letenye	közút	5 (H–P)	8–16
Belső	Budapest	Ferihegy	légi	5 (H–P)	8–20
		MVCSV Posta	posta	5 (H–P)	H–CS 8–16 P 8–13

**A földművelésügyi és vidékfejlesztési
miniszter**

**106/2005. (XI. 14.) FVM
rendelete**

**harmadik országból származó élő patás állatok
behozatalának és átszállításának szabályairól**

Az állategészségügyről szóló 1995. évi XCI. törvény 45. §-a 11. pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

E rendelet a harmadik országból származó élő patás állatok

- a) behozatalára és
- b) harmadik országba irányuló átszállítására (a továbbiakban: átszállítására) vonatkozó állat-egészségügyi követelményeket állapítja meg.

2. §

E rendelet alkalmazásában:

1. *Harmadik ország*: olyan ország, amely az Európai Uniónak nem tagállama, és az Európai Unió bármely tagállamához tartozó olyan terület, amelyre a belső piac megvalósításának céljával a Közösségen belüli kereskedelemben alkalmazható állat-egészségügyi ellenőrzésről szóló 89/662/EGK tanácsi irányelv, valamint az egyes élő állatok és termékek Közösségen belüli kereskedelmében a belső piac megvalósításának céljával alkalmazandó állat-egészségügyi és tenyésztéstechnikai ellenőrzésekről szóló 90/425/EGK irányelv nem vonatkozik;

2. *Engedélyezett harmadik ország*: olyan harmadik ország vagy harmadik ország olyan részterülete, ahonnan élő patás állat Európai Unió területére történő behozatala – az egyes élő patás állatok Közösségbe történő behozatalára, valamint a Közösségen történő átszállítására vonatkozó állat-egészségügyi szabályok megállapításáról, a 90/426/EGK és 92/65/EGK irányelv módosításáról, valamint a 72/462/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2004/68/EK tanácsi irányelv (a továbbiakban: irányelv) 3. cikk (1) bekezdésében foglaltak szerint – engedélyezett;

3. *Hatósági állatorvos*: valamely harmadik ország központi állat-egészségügyi hatósága által – az élő állatok egészségügyi vizsgálatára és a hatósági bizonyítvány kiállítására – kijelölt állatorvos;

4. *Patás állat*: az 1. számú mellékletben felsorolt állat.

3. §

Élő patás állat behozatala és átszállítása csak olyan harmadik országból vagy harmadik ország olyan részterületéről engedélyezett, amely szerepel az irányelv 14. cikke szerint megállapított listán.

4. §

Engedélyezett harmadik országból élő patás állatot csak akkor lehet beléptetni, ha

- a) az állat olyan területről származik,
 - aa) amely a 2. számú mellékletben foglaltakkal összhangban betegségtől mentesnek minősül,
 - ab) ahova a 2. számú mellékletben felsorolt betegségek ellen vakcinázott állat bevitele tilos;
- b) az állat megfelel a külön jogszabály szerinti állat-egészségügyi feltételeknek;
- c) a berakodás napját megelőzően az állatot az engedélyezett harmadik ország területén tartották a külön jogszabályban meghatározott részletes állat-egészségügyi rendelkezésekben meghatározott időtartamig;
- d) a berakodás napját megelőzően a hatósági állatorvos megvizsgálta az állatot, azt egészségesnek találta, és az állatok szállítás közbeni védelméről, valamint a 90/425/EGK és a 91/496/EGK irányelv módosításáról szóló 91/628/EGK tanácsi irányelv előírásai teljesülnek;
- e) az állatot a külön jogszabály szerinti állat-egészségügyi bizonyítványmintával összhangban kiállított és az 5. §-nak megfelelő állat-egészségügyi bizonyítvány kíséri;
- f) az állatot jóváhagyott állat-egészségügyi határállomáson ellenőrizték.

5. §

(1) Minden egyes állatszállítmány behozatalakor vagy átszállításakor az állat-egészségügyi határállomáson be kell mutatni a 3. számú mellékletben foglaltaknak megfelelő állat-egészségügyi bizonyítványt.

(2) Az állat-egészségügyi bizonyítványnak tanúsítania kell azt, hogy teljesülnek

- a) az irányelvben és a vonatkozó közösségi állat-egészségügyi jogszabályokban előírt követelmények, vagy
- b) az irányelv 6. cikke (3) bekezdésének figyelembevételével az a) pontban foglalt követelményekkel egyenértékű rendelkezések.

(3) Az állat-egészségügyi bizonyítvány tartalmazhat egyéb, a közegészségügyre, állategészségügyre és állatvédelemre vonatkozó közösségi jogszabályokban előírt tanúsító nyilatkozatot is.

6. §

Szükség esetén a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium kijelöli az irányelv 12. cikkének (1) bekezdése szerinti ellenőrzéseken, vizsgálatokban részt vevő nemzeti szakértőt.

7. §

Az irányelv 14. cikkével összhangban külön jogszabály állapítja meg

a) az engedélyezett harmadik országok (teljes területre, illetve részterületre vonatkozó) listáját;

b) az állat-egészségügyi bizonyítvány mintát;

c) a részletes állat-egészségügyi feltételeket;

d) a 4. § a) pontjától történő eltérés lehetőségét;

e) szükség esetén az 5. § (1) bekezdés szerinti állat-egészségügyi bizonyítvány használatának felfüggesztését.

8. §

(1) E rendelet az egyes élő patás állatok Közösségbe történő behozatalára, valamint a Közösségen történő átszállítására vonatkozó állat-egészségügyi szabályok megállapításáról, a 90/426/EGK és 92/65/EGK irányelv módosításáról, valamint a 72/462/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 26-i 2004/68/EK tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.

(2) E rendelet 2005. november 20-án lép hatályba.

Pásztohy András s. k.,
földművelésügyi és vidékfejlesztési minisztériumi
politikai államtitkár

1. számú melléklet a 106/2005. (XI. 14.) FVM rendelethez

Patás állatok

Taxon		
Rend	Család	Nemek/Fajok
Artiodactyla (Párosujjú patások rendje)	Antilocapridae (Villászergefélék)	Antilocapra ssp.
	Bovidae (Szarvasmarhafélék)	Addax ssp., Aepyceros ssp., Alcelaphus ssp., Ammodorcas ssp., Ammotragus ssp., Antidorcas ssp., Antilope ssp., Bison ssp., Bos ssp. (beleértve Bibos, Novibos, Poephagus), Boselaphus ssp., Bubalus ssp. (beleértve Anoa), Budorcas ssp., Capra ssp., Cephalophus ssp., Connochaetes ssp., Damaliscus ssp. (beleértve Beatragus), Dorcatragus ssp., Gazella ssp., Hemitragus ssp., Hippotragus ssp., Kobus ssp., Litocranius ssp., Madogua ssp., Naemorhedus ssp. (beleértve Nemorhaedus és Capricornis), Neotragus ssp., Oreamuos ssp., Oreotragus ssp., Oryx ssp., Ourebia ssp., Ovibos ssp., Ovis ssp., Patholops ssp., Pelea ssp., Procapha ssp., Pseudois ssp., Pseudoryx ssp., Raphicerus ssp., Redunca ssp., Rupicapra ssp., Saiga ssp., Sigmoceros-Alecelaphus ssp., Sylvicapra ssp., Syncerus ssp., Taurotragus ssp., Tetracerus ssp., Tragelaphus ssp. (beleértve Boocerus)
	Camelidae (Tevefélék)	Camelus ssp., Lama ssp., Vicugna ssp.
	Cervidae (Szarvasfélék)	Alces ssp., Axis-Hyelaphus ssp., Blastocerus ssp., Capreolus ssp., Cervus-Rucervus ssp., Dama ssp., Elaphurus ssp., Hippocamelus ssp., Hydropotes ssp., Mazama ssp., Megamuntiacus ssp., Muntiacus ssp., Odocoileus ssp., Ozotoceros ssp., Pudu ssp., Rangifer ssp.

Taxon		
Rend	Család	Nemek/Fajok
	Giraffidae (Zsiráf-félék)	Giraffa ssp., Okapia ssp.
	Hippopotamidae (Víziló-félék)	Hexaprotodon-Choeropsis ssp., Hippopotamus ssp.
	Moschidae (Pézsmaállat-félék)	Moschus ssp.
	Suidae (Disznó-félék)	Babyrousa ssp., Hylochoerus ssp., Phacochoerus ssp., Potamochoerus ssp., Sus ssp.
	Tayassuidae (Pekari-félék)	Catagonus ssp., Pecari-Tayassu ssp.
	Tragulidae	Hyemoschus ssp., Tragulus-Moschiola ssp.
Perissodactyla (Páratlanujjú patások rendje)	Rhinocerotidae (Orszarvú-félék)	Ceratotherium ssp., Dicerorhinus ssp., Diceros ssp., Rhinoceros ssp.
	Tapiridae (Tapír-félék)	Tapirus ssp.
Proboscidae (Ormányosok rendje)	Elephantidae	Elephas ssp., Loxodonta ssp.

2. számú melléklet a 106/2005. (XI. 14.) FVM rendelethez

Betegségek listája, valamint egy terület betegségtől mentesnek való nyilvánításának általános feltételei

Betegség	Feltételek	Érintett állatok
Ragadós száj- és körömfájás	nem volt betegség kitörés, nem fordult elő fertőzöttség*, nem vakcináztak a betegség ellen az utóbbi 12 hónapban	Minden faj
Fertőző hólyagos szájgyulladás	a betegség nem fordult elő az utóbbi 6 hónapban	Minden faj
Sertések hólyagos betegsége	a betegség nem fordult elő és nem vakcináztak a betegség ellen az utóbbi 24 hónapban	A Suidae családhoz tartozó fajok
Keleti marhavész	a betegség nem fordult elő és nem vakcináztak a betegség ellen az utóbbi 12 hónapban	Minden faj
Kiskérődzők pestise	a betegség nem fordult elő és nem vakcináztak a betegség ellen az utóbbi 12 hónapban	Az Ovis és Capra nemekhez tartozó fajok

Betegség	Feltételek	Érintett állatok
Szarvasmarhák ragadós tüdőlobja	a betegség nem fordult elő és nem vakcináztak a betegség ellen az utóbbi 12 hónapban	A Bos nemhez tartozó fajok
Bőrcsomósodáskór	a betegség nem fordult elő és nem vakcináztak a betegség ellen az utóbbi 36 hónapban	A Bos, Bison és Bubalus nemekhez tartozó fajok
Rift-völgyi láz	a betegség nem fordult elő és nem vakcináztak a betegség ellen az utóbbi 12 hónapban	Minden faj, a Suidae családhoz tartozó fajokat kivéve
Kéknyelv-betegség	a betegség nem fordult elő és nem vakcináztak a betegség ellen az utóbbi 12 hónapban a Culicoides populáció megfelelő ellenőrzése mellett	Minden faj, kivéve a Suidae családhoz tartozó fajokat
Juh- és kecskehimlő	a betegség nem fordult elő és nem vakcináztak a betegség ellen az utóbbi 12 hónapban	Az Ovis és Capra nemekhez tartozó fajok
Afrikai sertéspestis	a betegség nem fordult elő és nem vakcináztak a betegség ellen az utóbbi 12 hónapban	A Suidae családhoz tartozó fajok
Klasszikus sertéspestis	a betegség nem fordult elő és nem vakcináztak a betegség ellen az utóbbi 12 hónapban	A Suidae családhoz tartozó fajok

* Az OIE Kézikönyv 2.1.1. fejezetében foglaltakkal összhangban.

3. számú melléklet a 106/2005. (XI. 14.) FVM rendelethez

Az állat-egészségügyi bizonyítványra vonatkozó előírások

1. Az állatszállítmányt kísérő állat-egészségügyi bizonyítványt kiállító, küldő illetékes hatóság képviselőjének alá kell írnia a bizonyítványt és biztosítania kell, hogy azon hivatalos pecsét legyen. Ez vonatkozik a bizonyítvány minden egyes lapjára, ha az egynél több lapból áll.

2. Az állat-egészségügyi bizonyítványt a rendeltetési tagállam hivatalos nyelvén vagy hivatalos nyelveinek egyikén, valamint magyar nyelven kell kiállítani, vagy mellékelni kell hozzá az előírt nyelvre vagy nyelvekre történő hiteles fordítást.

3. A szállítmányt az eredeti állat-egészségügyi bizonyítványnak kell kísérnie az Európai Unió területére történő belépéséig.

4. Az állat-egészségügyi bizonyítványnak a következőkből kell állnia:

- egyetlen papírlap; vagy
- két vagy több oldal, amelyek egyetlen és oszthatatlan papírlap részét képezik; vagy
- számozott oldalak sorozata, amelyben szám jelöli az adott oldalt egy meghatározott számú sorozatban.

5. Az állat-egészségügyi bizonyítványnak egyedi azonosítószámmal kell rendelkeznie. Ha az állat-egészségügyi bizonyítvány oldalak sorozatából áll, az egyedi azonosítószámot minden egyes oldalon fel kell tüntetni.

6. Az állat-egészségügyi bizonyítványt azt megelőzően kell kiállítani, hogy a szállítmány – amelyre a bizonyítvány vonatkozik – kikerül a küldő ország illetékes hatóságának ellenőrzése alól.

**A gazdasági és közlekedési miniszter
98/2005. (XI. 14.) GKM
rendelete**

**a légiközlekedéssel kapcsolatos hatósági eljárások
díjairól szóló 3/2002. (VI. 20.) GKM rendelet
módosításáról**

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 67. §-ának (2) bekezdésében, a légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény 3. §-ának (3) bekezdésében, valamint 15. §-ának (2) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján, figyelemmel a végrehajtásról szóló 141/1995. (XI. 30.) Korm. rendelet 1. §-a (4) bekezdésének 9. alpontjára – a pénzügyminiszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. §

A légiközlekedéssel kapcsolatos hatósági eljárások díjairól szóló 3/2002. (VI. 20.) GKM rendelet (a továbbiakban: R.) 1. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A díjat az eljárás kezdeményezőjének a kezdeményezéssel egyidejűleg kell a Polgári Légiközlekedési Hatóság (a továbbiakban: PLH) a Magyar Államkincstárnál vezetett MNB 10032000-01712405-00000000 számú előirányzat-felhasználási keretszámlájára igazoltan befizetni. A kérelemhez csatolni kell a készpénzátutalási megbízás

ellenőrző szelvényének eredeti példányát, vagy banki átutalás tényét igazoló, a bank által kiadott igazolás eredeti példányát.”

2. §

Az R. 4. §-a az alábbi e) ponttal egészül ki:
[A rendeletben meghatározott díjak tekintetében.]
„e) a mulasztási bírságra az Itv. 82. §-ában foglaltakat”
[kell alkalmazni azzal, hogy ahol az Itv. illetéket említ, azon e jogszabály tekintetében díjat kell érteni.]

3. §

Az R. melléklete helyébe e rendelet *melléklete* lép.

4. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba, egyidejűleg hatályát veszti a légiközlekedéssel kapcsolatos hatósági eljárások díjairól szóló 3/2002. (VI. 20.) GKM rendelet módosításáról szóló 87/2004. (VI. 14.) GKM rendelet.

Dr. Kóka János s. k.,
gazdasági és közlekedési miniszter

Melléklet a 98/2005. (XI. 14.) GKM rendelethez

[A légiközlekedéssel kapcsolatos hatósági eljárások (szolgáltatások) díjai]

Sorszám	Légiközlekedési hatósági eljárások megnevezése	Díj (Ft)
I. A LÉGIJÁRMŰVEKET ÉS FELSZERELÉSEIT ELŐÁLLÍTÓ, JAVÍTÓ, ELLENŐRZŐ ÉS ÜZEMBEN TARTÓ ÜZEMEK ALKALMASSÁGÁNAK VIZSGÁLATA ÉS ENGEDÉLYEZÉSE		
<i>A légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény (a továbbiakban: Lt.) 3. § (1), (3), 29. § (1) és a végrehajtásáról szóló 141/1995. (XI. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 1. § (4) 2. pont, 13. § (1), 1702/2003/EK és 1592/2002/EK rendeletek</i>		
<i>Egyedi vizsgálat gyártó tevékenység esetén</i>		
1.	Ejtőernyő, ultralight (mikrolight), vitorlázó repülőgép és levegőnél könnyebb légijárművek gyártó tevékenységének engedélyezése vagy tevékenységi körének kiterjesztése, légijárműtípusonként	80 500
2.	736 kW teljesítmény alatti egyhajtóműves légijárművek gyártó tevékenységének engedélyezése vagy tevékenységi körének kiterjesztése, légijárműtípusonként	131 000
3.	736 kW teljesítmény feletti egyhajtóműves légijárművek gyártó tevékenységének engedélyezése vagy tevékenységi körének kiterjesztése, légijárműtípusonként	160 600

Sorszám	Légiközlekedési hatósági eljárások megnevezése	Díj (Ft)
4.	Gázturbinás és többhajtóműves 5700 kg vagy ez alatti felszálló tömegű légi járművek gyártó tevékenységének engedélyezése vagy tevékenységi körének kiterjesztése, légi járműtípusonként	197 100
5.	27 000 kg vagy ez alatti, de 5700 kg feletti felszálló tömegű légi járművek gyártó tevékenységének engedélyezése vagy tevékenységi körének kiterjesztése, légi járműtípusonként	241 500
6.	27 000 kg feletti felszálló tömegű légi járművek gyártó tevékenységének engedélyezése vagy tevékenységi körének kiterjesztése, légi járműtípusonként	300 800
7.	Légi jármű berendezés és alkatrész gyártásának, összeszerelésének engedélyezése, kiterjesztése a kevesebb, mint 50 alkatrészt magában foglaló egység esetén	80 500
8.	Légi jármű berendezés és alkatrész gyártásának, összeszerelésének engedélyezése, kiterjesztése a legalább 50 alkatrészt meghaladó egység esetén	90 600
9.	Légi jármű berendezés és alkatrész gyártásának, összeszerelésének engedélyezése, kiterjesztése különleges egységek esetén	100 300
10.	Légi jármű berendezés és alkatrész gyártásának, összeszerelésének engedélyezése komplex rendszerek esetén	110 500
11.	Azon légi jármű építésének engedélyezése, amelynek legalább 51%-át egy amatőr vagy amatőrök egy nonprofit szervezete építette saját céljára, kereskedelmi célok nélkül	52 200
12.	Ultralight légi járművekkel történő kísérleti üzem engedélyezése	52 200
<i>Légi jármű üzemben tartása</i> <i>Lt. 19. § (1) a), (3), Vhr. 1. § (4) 23. pont, 20/2002. (III. 30.) KöViM rendelet</i>		
13.	Üzemben tartási engedély kiadása ultralight (mikrolight), vitorlázó repülőgép és levegőnél könnyebb légi járművek részére	131 000
14.	Üzemben tartási engedély kiterjesztése ultralight (mikrolight), vitorlázó repülőgép és levegőnél könnyebb légi járművek részére, légi járműtípusonként	70 400
15.	Üzemben tartási engedély érvényességi idejének meghosszabbítása ultralight (mikrolight), vitorlázó repülőgép és levegőnél könnyebb légi járművek részére	70 400
16.	Üzemben tartási engedély kiadása 5700 kg vagy ez alatti, de 750 kg feletti felszálló tömegű légi járművek esetén	181 100
17.	Üzemben tartási engedély kiterjesztése 5700 kg, vagy ez alatti, de 750 kg feletti felszálló tömegű légi járművek esetén, légi járműtípusonként	106 500
18.	Üzemben tartási engedély érvényességi idejének meghosszabbítása 5700 kg, vagy ez alatti, de 750 kg feletti felszálló tömegű légi járművek esetén	106 500
19.	Üzemben tartási engedély kiadása 5700 kg feletti felszálló tömegű légi járművek esetén	365 600
20.	Üzemben tartási engedély kiterjesztése 5700 kg feletti felszálló tömegű légi járművek esetén, légi járművenként	301 800
21.	Üzemben tartási engedély érvényességi idejének meghosszabbítása 5700 kg feletti felszálló tömegű légi járművek esetén	301 800
22.	A légi jármű üzemben tartási engedélyében beállt adatváltozások bejegyzése (személyi adatok), Vhr. 5. § (2) i) pont	30 200
<i>Légi jármű karbantartó szervezetek engedélyeztetése</i> <i>2042/2003/EK rendelet</i>		
23.	Ejtőernyő, ultralight (mikrolight), vitorlázó repülőgépet és levegőnél könnyebb légi járműveket, hajtóműveket és azok berendezéseit karbantartó szervezet tevékenységének minősítése és engedélyezése	48 400

Sorszám	Légiközlekedési hatósági eljárások megnevezése	Díj (Ft)
24.	Ejtőernyő, ultralight (mikrolight), vitorlázó repülőgépet és levegőnél könnyebb légi járműveket, hajtóműveiket és azok berendezéseit karbantartó szervezet tevékenységének kiterjesztése és érvényességi idejének meghosszabbítása	32 100
25.	5700 kg vagy ez alatti, de 750 kg feletti maximális felszálló tömegű nem kereskedelmi tevékenységet végző légijárművek forgalmi és/vagy alapkarbantartását végző szervezet tevékenységének engedélyezése egy típusra	80 500
26.	5700 kg vagy ez alatti, de 750 kg feletti maximális felszálló tömegű nem kereskedelmi tevékenységet végző légijárművek forgalmi és/vagy alapkarbantartását végző szervezet tevékenységének kiterjesztése típusonként	66 000
27.	5700 kg vagy ez alatti, de 750 kg feletti maximális felszálló tömegű nem kereskedelmi tevékenységet végző légijárművek forgalmi és/vagy alapkarbantartását végző szervezet engedélye érvényességi idejének meghosszabbítása	50 000
28.	5700 kg vagy ez alatti, de 750 kg feletti maximális felszálló tömegű kereskedelmi tevékenységet végző légijárművek vagy többhajtóműves helikopterek forgalmi és/vagy alapkarbantartását végző szervezet tevékenységének engedélyezése egy típusra	77 000
29.	5700 kg vagy ez alatti, de 750 kg feletti maximális felszálló tömegű kereskedelmi tevékenységet végző légijárművek vagy többhajtóműves helikopterek forgalmi és/vagy alapkarbantartását végző szervezet tevékenységének kiterjesztése típusonként	66 000
30.	5700 kg vagy ez alatti, de 750 kg feletti maximális felszálló tömegű kereskedelmi tevékenységet végző légijárművek vagy többhajtóműves helikopterek forgalmi és/vagy alapkarbantartását végző szervezet engedélye érvényességének meghosszabbítása	50 000
31.	27 000 kg vagy ez alatti, de 5700 kg feletti maximális felszálló tömegű légijárművek forgalmi és/vagy alapkarbantartását végző szervezet tevékenységének engedélyezése egy típusra	301 800
32.	27 000 kg vagy ez alatti, de 5700 kg feletti maximális felszálló tömegű légijárművek forgalmi és/vagy alapkarbantartását végző szervezet tevékenységének kiterjesztése típusonként	290 000
33.	27 000 kg vagy ez alatti, de 5700 kg feletti maximális felszálló tömegű légijárművek forgalmi és/vagy alapkarbantartását végző szervezet engedélye érvényességének meghosszabbítása	210 000
34.	27 000 kg feletti maximális felszálló tömegű légijárművek forgalmi és/vagy alapkarbantartását végző szervezet tevékenységének engedélyezése egy típusra	501 800
35.	27 000 kg feletti maximális felszálló tömegű légijárművek forgalmi és/vagy alapkarbantartását végző szervezet tevékenységének kiterjesztése típusonként	290 000
36.	27 000 kg feletti maximális felszálló tömegű légijárművek forgalmi és/vagy alapkarbantartását végző szervezet engedélye érvényességének meghosszabbítása	290 000
37.	Légijárművek gázturbinás hajtóművének karbantartását végző szervezet tevékenységének engedélyezése egy hajtóműtípusra	39 000
38.	Légijárművek gázturbinás hajtóművének karbantartását végző szervezet tevékenységének kiterjesztése típusonként	330 000
39.	Légijárművek gázturbinás hajtóművének karbantartását végző szervezet engedélye érvényességének meghosszabbítása	350 000
40.	Légijárművek dugattyús hajtóművének karbantartását végző szervezet tevékenységének engedélyezése egy hajtóműtípusra	60 000
41.	Légijárművek dugattyús hajtóművének karbantartását végző szervezet tevékenységének kiterjesztése típusonként	50 000
42.	Légijárművek dugattyús hajtóművének karbantartását végző szervezet engedélye érvényességének meghosszabbítása	50 000

Sorszám	Légiközlekedési hatósági eljárások megnevezése	Díj (Ft)
43.	Légijárművek segédhajtóművének karbantartását végző szervezet tevékenységének engedélyezése segédhajtómű-típusonként	90 000
44.	Légijárművek segédhajtóművének karbantartását végző szervezet tevékenységének kiterjesztése típusonként	80 000
45.	Légijárművek segédhajtóművének karbantartását végző szervezet engedélye érvényességének meghosszabbítása	80 000
46.	Légijárművek komplett hajtóművének vagy segédhajtóművének nem minősülő alkatrészeinek, berendezéseinek és/vagy sárkányszerkezetének karbantartását végző szervezet tevékenységének engedélyeztetése egy C kategóriára, kategóriánként maximum 5 berendezéstípusra	65 000
47.	Légijárművek komplett hajtóművének vagy segédhajtóművének nem minősülő alkatrészeinek, berendezéseinek és/vagy sárkányszerkezetének karbantartását végző szervezet tevékenységének kiterjesztése kategóriánként egy-egy berendezéstípussal	50 000
48.	Légijárművek komplett hajtóművének vagy segédhajtóművének nem minősülő alkatrészeinek, berendezéseinek és/vagy sárkányszerkezetének karbantartását végző szervezet engedélye érvényességi idejének meghosszabbítása	50 000
49.	Légijármű sárkány vagy hajtómű szerkezeti elemeinek roncsolásmentes anyagvizsgálatát végző szervezet tevékenységének engedélyezése egy vizsgálati módszerre	80 500
50.	Légijármű sárkány vagy hajtómű szerkezeti elemeinek roncsolásmentes anyagvizsgálatát végző szervezet tevékenységének kiterjesztése vizsgálati módszerenként	70 000
51.	Légijármű sárkány vagy hajtómű szerkezeti elemeinek roncsolásmentes anyagvizsgálatát végző szervezet engedélye érvényességi idejének meghosszabbítása	60 000
52.	Karbantartó szervezet Működési Szabályzat (MOE) jóváhagyása abban az esetben, ha a kézikönyv változtatásához nem kapcsolódik tevékenységi kör megváltozása, a szervezet jóváhagyására vonatkozó díjtétel 50%-a	
II. LÉGIJÁRMŰVEK FÖLDI ÉS LÉGI ÜZEMELTETÉSÉVEL, MINŐSÍTÉSÉVEL ÉS ENGEDÉLYEZÉSÉVEL KAPCSOLATOS HATÓSÁGI ELJÁRÁSOK, ENGEDÉLYEZÉSEK <i>Típusalkalmassági vizsgálat az 1592/2002/EK rendelet II. sz. melléklete szerinti légijárművek esetében Lt. 46. § (1), 15. § (2), Vhr. 1. § (4) 1. pont, 63/2001. (XII. 23.) KöViM rendelet 1592/2002/EK rendelet</i>		
53.	Típusalkalmassági vizsgálat és Bizonyítvány kiadása, ultralight (mikrolight) és vitorlázó repülőgép, levegőnél könnyebb légijármű esetében	241 500
54.	Típusalkalmassági vizsgálat és Bizonyítvány kiadása ejtőernyő, siklóernyő, motoros siklóernyő légijármű esetén	60 400
55.	Típusalkalmassági vizsgálat és Bizonyítvány kiadása honosítási eljárásban ultralight (mikrolight), vitorlázó repülőgép, levegőnél könnyebb légijármű esetében	50 200
56.	Típusalkalmassági vizsgálat és Bizonyítvány kiadása honosítási eljárásban ejtőernyő, siklóernyő, motoros siklóernyő légijármű esetén	16 000
57.	Kiegészítő típusalkalmassági vizsgálat és Bizonyítvány kiadása ultralight (mikrolight), vitorlázó repülőgép, levegőnél könnyebb légijármű esetében	60 400
58.	Kiegészítő típusalkalmassági vizsgálat és Bizonyítvány kiadása ejtőernyő, siklóernyő, motoros siklóernyő légijármű esetén	16 000
59.	Kiegészítő vagy meghatározott célú típusalkalmassági vizsgálat és bizonyítvány kiadása 750 kg feletti felszálló tömegű légijármű esetében	100 300

Sorszám	Légiközlekedési hatósági eljárások megnevezése	Díj (Ft)
<i>Légijárművek lajstromba vétele</i> <i>Lt. 12. § (1), 15. § (2), Vhr. 1. § (4) 1. pont, 32/2001. (IX. 28.) KöViM rendelet</i>		
60.	Légijárműnek a Magyar Köztársaság Állami Légijármű Lajstromába vétele ultralight, microlight, vitorlázó repülőgép és levegőnél könnyebb légijárművek esetében	50 200
61.	Légijárműnek a Magyar Köztársaság Állami Légijármű Lajstromába vétele 5700 kg vagy ez alatti, de 750 kg feletti felszálló tömegű légijárművek esetében	80 500
62.	Légijárműnek a Magyar Köztársaság Állami Légijármű Lajstromába vétele 5700 kg feletti felszálló tömegű légijárművek esetében	150 800
63.	A lajstromjel előzetes kijelölése 60–63-ig az alkalmazott díjtétel 50%-a	
64.	Az ideiglenes lajstromjel kijelölése 60–63-ig az alkalmazott díjtétel 50%-a	
65.	Tulajdonjogban bekövetkezett változás bejegyzése, tulajdonosváltásonként	60 400
66.	A légijárműnek a Magyar Köztársaság Állami Légijármű Lajstromából való törlése	2 000
67.	A 12 hónapon túl lejárt légialkalmassággal rendelkező légijárműnek a Magyar Köztársaság Állami Légijármű Lajstromban való tartási díja, évenként	50 000
68.	Lajstromozással kapcsolatos adatszolgáltatás kérése, légijárművenként	4 000
69.	A légijárművet terhelő jelzálog és egyéb jog bejegyzése, módosítása	60 400
70.	A légijárművet terhelő jelzálog és egyéb jog törlése	20 100
<i>III. A LÉGIJÁRMŰ LÉGIALKALMASSÁGÁNAK BIZTOSÍTÁSA FELÜLVIZSGÁLATA, BIZONYÍTVÁNY KIADÁSA ÉS AZ ÉRVÉNYESSÉGI IDEJÉNEK MEGHOSSZABBÍTÁSA</i> <i>Lt. 48. § (2) és (4), Vhr. 1. § (4) 3. pont, 63/2001. (XII. 23.) KöViM rendelet 2042/2003/EK rendelet</i>		
71.	5700 kg és annál kisebb maximális felszálló tömegű légijárművek folyamatos légialkalmasságát felügyelő szervezet tevékenységének engedélyezése egy légijárműtípusra	50 000
72.	5700 kg és annál kisebb maximális felszálló tömegű légijárművek folyamatos légialkalmasságát felügyelő szervezet tevékenységének kiterjesztése légijárműtípusonként	30 000
73.	5700 kg és annál kisebb maximális felszálló tömegű légijárművek folyamatos légialkalmasságát felügyelő szervezet engedélye érvényességi idejének meghosszabbítása	50 000
74.	5700 kg-nál nagyobb és 27 000 kg-nál kisebb maximális felszálló tömegű légijárművek folyamatos légialkalmasságát felügyelő szervezet tevékenységének engedélyezése egy légijárműtípusra	450 000
75.	5700 kg-nál nagyobb és 27 000 kg-nál kisebb maximális felszálló tömegű légijárművek folyamatos légialkalmasságát felügyelő szervezet tevékenységének kiterjesztése légijárműtípusonként	400 000
76.	5700 kg-nál nagyobb és 27 000 kg-nál kisebb maximális felszálló tömegű légijárművek folyamatos légialkalmasságát felügyelő szervezet engedélye érvényességi idejének meghosszabbítása	300 000
77.	27 000 kg és annál nagyobb maximális felszálló tömegű légijárművek folyamatos légialkalmasságát felügyelő szervezet tevékenységének engedélyezése egy légijárműtípusra	750 000
78.	27 000 kg és annál nagyobb maximális felszálló tömegű légijárművek folyamatos légialkalmasságát felügyelő szervezet tevékenységének kiterjesztése légijárműtípusonként	700 000
79.	27 000 kg és annál nagyobb maximális felszálló tömegű légijárművek folyamatos légialkalmasságát felügyelő szervezet engedélye érvényességi idejének meghosszabbítása	600 000

Sorszám	Légiközlekedési hatósági eljárások megnevezése	Díj (Ft)
80.	5700 kg és annál kisebb maximális felszálló tömegű légitörpevek folyamatos légitörpealkalmasságát felügyelő szervezet működésének a légitörpealkalmassági felülvizsgálati bizonyítvány kiadásának jogával való kiterjesztése légitörpealkalmasságként	50 000
81.	5700 kg-nál nagyobb és 27 000 kg-nál kisebb maximális felszálló tömegű légitörpevek folyamatos légitörpealkalmasságát felügyelő szervezet működésének a légitörpealkalmassági felülvizsgálati bizonyítvány kiadásának jogával való kiterjesztése légitörpealkalmasságként	150 000
82.	27 000 kg és annál nagyobb maximális felszálló tömegű légitörpevek folyamatos légitörpealkalmasságát felügyelő szervezet működésének a légitörpealkalmassági felülvizsgálati bizonyítvány kiadásának jogával való kiterjesztése légitörpealkalmasságként	300 000
83.	Folyamatos légitörpealkalmasság felügyelő szervezet kézikönyvének (CAMOE) jóváhagyása abban az esetben ha a kézikönyv változtatásához nem kapcsolódik tevékenységi kör megváltozása, a szervezet jóváhagyására vonatkozó díjtétel 50%-a	
84.	Ejtőernyő, ultralight, microlight, vitorlázó repülőgép és levegőnél könnyebb légitörpealkalmasságú repülőgépek	20 100
85.	5700 kg vagy ez alatti, de 750 kg feletti maximális felszálló tömegű légitörpealkalmasságú repülőgépek 1702/2003/EK rendelet szerinti légitörpealkalmassági bizonyítványának kiadása	30 200
86.	5700 kg vagy ez alatti, de 750 kg feletti maximális felszálló tömegű légitörpealkalmasságú repülőgépek 1702/2003/EK rendelet szerinti légitörpealkalmassági bizonyítványa érvényességi idejének meghosszabbítása	29 000
87.	27 000 kg vagy ez alatti, de 5700 kg feletti maximális felszálló tömegű légitörpealkalmasságú repülőgépek 1702/2003/EK rendelet szerinti légitörpealkalmassági bizonyítványának kiadása	120 700
88.	27 000 kg vagy ez alatti, de 5700 kg feletti maximális felszálló tömegű légitörpealkalmasságú repülőgépek 1702/2003/EK rendelet szerinti légitörpealkalmassági bizonyítványa érvényességi idejének meghosszabbítása	130 000
89.	27 000 kg feletti maximális felszálló tömegű légitörpealkalmasságú repülőgépek 1702/2003/EK rendelet szerinti légitörpealkalmassági bizonyítványának kiadása	201 100
90.	27 000 kg feletti maximális felszálló tömegű légitörpealkalmasságú repülőgépek 1702/2003/EK rendelet szerinti légitörpealkalmassági bizonyítványa érvényességi idejének meghosszabbítása	250 000
91.	5700 kg vagy ez alatti, de 750 kg feletti maximális felszálló tömegű légitörpealkalmasságú repülőgépek 63/2001. (XII. 23.) KöViM rendelet szerinti légitörpealkalmassági bizonyítvány kiadása vagy annak érvényességi idejének meghosszabbítása	30 000
92.	27 000 kg vagy ez alatti, de 5700 kg feletti maximális felszálló tömegű légitörpealkalmasságú repülőgépek 63/2001. (XII. 23.) KöViM rendelet szerinti légitörpealkalmassági bizonyítvány kiadása vagy annak érvényességi idejének meghosszabbítása	130 000
93.	27 000 kg feletti maximális felszálló tömegű légitörpealkalmasságú repülőgépek 63/2001. (XII. 23.) KöViM rendelet szerinti légitörpealkalmassági bizonyítvány kiadása vagy annak érvényességi idejének meghosszabbítása	250 000
94.	5700 kg vagy ez alatti, de 750 kg feletti maximális felszálló tömegű légitörpealkalmasságú repülőgépek 2042/2003/EK rendelet szerinti légitörpealkalmassági felülvizsgálati bizonyítványának kiadása	30 000
95.	27 000 kg vagy ez alatti, de 5700 kg feletti maximális felszálló tömegű légitörpealkalmasságú repülőgépek 2042/2003/EK rendelet szerinti légitörpealkalmassági felülvizsgálati bizonyítványának kiadása	130 000
96.	27 000 kg feletti maximális felszálló tömegű légitörpealkalmasságú repülőgépek 2042/2003/EK rendelet szerinti légitörpealkalmassági felülvizsgálati bizonyítványának kiadása	250 000
97.	5700 kg feletti maximális felszálló tömegű légitörpealkalmasságú repülőgépek 63/2001. (XII. 23.) KöViM rendelet szerinti légitörpealkalmassági bizonyítványa érvényességi idejének maximum 30 nappal történő meghosszabbítása	100 300

Sorszám	Légiközlekedési hatósági eljárások megnevezése	Díj (Ft)
98.	5700 kg vagy ez alatti maximális felszálló tömegű légi járművek 63/2001. (XII. 23.) KöViM rendelet szerinti légialkalmassági bizonyítványa érvényességi idejének maximum 30 nappal történő meghosszabbítása	10 000
99.	A légi jármű rendeltetése módosításának vizsgálata. A vonatkozó érvényesítés hosszabbítására vonatkozó tételek díjainak 3/4-e	
100.	Az export légialkalmasság vizsgálata és bizonyítványának kiadása. A vonatkozó érvényesítés hosszabbítására vonatkozó tételek díjainak 3/4-e	
<i>IV. EGYÉB, A LÉGIJÁRMŰVEKKEL KAPCSOLATOS HATÓSÁGI INTÉZKEDÉSEK 63/2001. (XII. 23.) KöViM rendelet</i>		
101.	A légi jármű bizonyítványaiban beállt adatváltozások bejegyzése, Vhr. 5. § (2) i) pont, 32/2001. (IX. 28.) KöViM rendelet	40 200
102.	Légi járművön végrehajtandó módosítás, újítás, bulletin engedélyezése légi járművenként, amikor a végrehajtáshoz szükséges munkaidő 25 óra alatt van, Lt. 29. § (1) és Vhr. 13. § (1)	20 100
103.	Légi járműtípuson végrehajtandó módosítás, újítás, bulletin engedélyezése légi járművenként, amikor a végrehajtáshoz szükséges munkaidő 25 óra alatt van, Lt. 29. § (1) és Vhr. 13. § (1)	40 200
104.	Légi járművön végrehajtandó módosítás, újítás, bulletin engedélyezése légi járművenként, amikor a végrehajtáshoz szükséges munkaidő 25–100 óra között van	30 200
105.	Légi járműtípuson végrehajtandó módosítás, újítás, bulletin engedélyezése, amikor a végrehajtáshoz szükséges munkaidő 25–100 óra között van	43 800
106.	Légi járművön végrehajtandó módosítás, újítás, bulletin engedélyezése légi járművenként, amikor a végrehajtáshoz szükséges munkaidő 100 órán felül van	60 400
107.	Légi járműtípuson végrehajtandó módosítás, újítás, bulletin engedélyezése, amikor a végrehajtáshoz szükséges munkaidő 100 órán felül van	84 500
108.	Érvényes légialkalmassági bizonyítvánnyal nem rendelkező légi járművekkel való repülések, egyszeri átrepülések vizsgálata és engedélyezése, Lt. 3. § (1), (3) Vhr. 1. § (4) 12. pont	10 000
109.	Érvényes szakmai szabályoktól – a jogszabályok és egyéb szakmai szabályok által lehetővé tett – eltérések engedélyezésének eljárása, Vhr. 1. § (4) 2. pont	30 200
110.	Üzemidő, illetve élettartam hosszabbításának engedélyezése 5700 kg, vagy ez alatti felszálló tömegű légi járművek esetében légi járművenként	30 200
111.	Egyéni munkavállalói engedélyezés hatósági eljárása	10 000
112.	Szakértői tevékenység kérelmének véleményezése 33/1999. (X. 15.) KHVM rendelet	10 000
113.	Légi jármű hatósági felülvizsgálatára szóló engedély/megbízás kiadása kérelemre erre jogosított, de nem a PLH alkalmazásában álló személyeknek, Lt. 3. § (3)	60 400
114.	Légi jármű hatósági felülvizsgálatára szóló engedély/megbízás kiadása kérelemre erre jogosított szervezetnek, ennek meghosszabbítása	301 800
115.	Speciális szállítási feladatok előtt a légi jármű minősítése	29 300
116.	Ultralight légi járművek és üzemeltetőik hatósági jóváhagyásra kötelezett dokumentációinak eljárása (üzemben tartási engedély megléte esetén), Lt. 3. § (3), 20/2002. (III. 30.) KöViM rendelet	36 600
117.	5700 kg vagy ez alatti felszálló tömegű légi járművek és üzemeltetőik hatósági jóváhagyásra kötelezett dokumentációinak eljárása (üzemben tartási engedély megléte esetén), Lt. 3. § (3), 20/2002. (III. 30.) KöViM rendelet	60 400

Sorszám	Légiközlekedési hatósági eljárások megnevezése	Díj (Ft)
118.	5700 kg feletti felszálló tömegű légijárművek és üzemeltetőik hatósági jóváhagyásra kötelezett dokumentációinak eljárása (üzemben tartási engedély megléte esetén), Lt. 3. § (3), 20/2002. (III. 30.) KöViM rendelet	100 500
119.	5700 kg vagy ez alatti felszálló tömegű légijárművek hatóság által jóváhagyásra kötelezett dokumentációjának ideiglenes módosítása	11 400
120.	5700 kg feletti felszálló tömegű légijárművek hatóság által jóváhagyásra kötelezett dokumentációjának ideiglenes módosítása	22 800
121.	PLH által jóváhagyott dokumentációktól való eltérés engedélyezése kivételes esetekben	30 200
122.	Egyéb, az előbbieken fel nem sorolt kérelmek elbírálása és hatósági eljárása, Lt. 3. § (3)	20 100
<i>Légijármű zajminősítése</i> <i>Vhr. 1. § (4) 19. pont, 49/1999. (XII. 29.) KHVM rendelet</i>		
123.	9000 kg-nál nagyobb felszálló tömegű légszáras és hangsebességnél kisebb sebességű sugárhajtású repülőgépek zajminősítési bizonyítvány honosítása vagy kiadása	80 500
124.	9000 kg vagy ennél kisebb felszálló tömegű légszáras repülőgépek és 2730 kg-nál nagyobb felszálló tömegű helikopterek zajminősítési bizonyítvány honosítása vagy kiadása	60 400
125.	2730 kg vagy ennél kisebb felszálló tömegű helikopterek zajminősítési bizonyítvány honosítása vagy kiadása	40 200
126.	450 kg-nál kisebb felszálló tömegű légijárművek zajminősítési bizonyítvány honosítása vagy kiadása	10 000
<i>V. REPÜLŐTEREK ÉS LESZÁLLÓHELYEK ENGEDÉLYEZÉSÉNEK HATÓSÁGI ELJÁRÁSAI</i> <i>Lt. 19. § (1) b) és Vhr. 1. § (4) 5. és 6. pont, 21. § (3), 103/1999. (VII. 6.) Korm. rendelet, 24/1999. (VIII. 13.) KHVM rendelet</i> <i>Budapest Ferihegy Nemzetközi Repülőtér</i>		
127.	Repülőtér alkalmasságának időszakos hatósági felülvizsgálata és az üzemben tartásra szóló tevékenységi engedély kérelemre történő meghosszabbítása	553 000
128.	Üzemben tartási engedélyben lévő adatok változásának hatósági bejegyeztetése és a módosított engedély kiadása	48 300
129.	Repülőtérrend módosítás hatósági jóváhagyása	281 500
130.	Repülőtér működési feltételei megváltoztatásának jóváhagyása és fejlesztésének engedélyezése	723 200
131.	Repülőtér osztályba sorolása, átminősítése	64 400
<i>Nyilvános repülőtér</i>		
132.	Létesítés engedélyezési eljárása	382 200
133.	Újonnan létesített repülőtér műszaki átadás-átvételi eljárása és az üzemben tartási engedély kiadása	372 000
134.	Új Repülőtérrend hatósági jóváhagyása	80 500
135.	Repülőtér alkalmasságának időszakos hatósági felülvizsgálata és az üzemben tartásra szóló tevékenységi engedély kérelemre történő meghosszabbítása	90 600
136.	Repülőtérrend módosítás hatósági jóváhagyása	40 200
137.	Repülőtér működési feltételei megváltoztatásának jóváhagyása és fejlesztésének engedélyezésével kapcsolatos eljárás	271 100

Sorszám	Légiközlekedési hatósági eljárások megnevezése	Díj (Ft)
138.	Repülőtér osztályba sorolása, átminősítése	64 400
139.	Üzemben tartási engedély adataiban történt változás hatósági bejegyeztetése és a módosított engedély kiadása	24 100
140.	Repülőtér megszüntetésének hatósági eljárása	90 600
<i>Polgári célú nem nyilvános repülőtér</i>		
141.	Létesítés engedélyezési eljárása	221 000
142.	Újonnan létesített repülőtér műszaki átadás-átvételi eljárása és az üzemben tartási engedély kiadása	281 300
143.	Új Repülőtérrend hatósági jóváhagyása	64 400
144.	Repülőtér alkalmasságának időszakos hatósági felülvizsgálata és az üzemben tartásra szóló tevékenységi engedély kérelemre történő meghosszabbítása	80 500
145.	Repülőtérrend módosítás hatósági jóváhagyása	32 100
146.	Repülőtér működési feltételei megváltoztatásának jóváhagyása és fejlesztésének engedélyezésével kapcsolatos eljárás	191 000
147.	Repülőtér osztályba sorolása, átminősítése	64 400
148.	Üzemben tartási engedély adataiban történt változás hatósági bejegyeztetése és a módosított engedély kiadása	24 100
149.	Repülőtér megszüntetésének hatósági eljárása	56 200
<i>Közös felhasználású (polgári és katonai, valamint katonai és polgári) repülőtér (polgári hatósági eljárás díjtételei)</i>		
150.	Repülőtér üzembe helyezési eljárása és az üzemben tartási engedély kiadása	441 900
151.	Repülőtér alkalmasságának időszakos hatósági felülvizsgálata és az üzemben tartásra szóló tevékenységi engedély kérelemre történő meghosszabbítása	191 000
152.	Közös felhasználású repülőtér Repülőtérrendjének jóváhagyása	321 800
153.	Repülőtérrend módosítás hatósági jóváhagyása	131 000
154.	Repülőtér működési feltételei megváltoztatásának jóváhagyása és fejlesztésének engedélyezésével kapcsolatos eljárás	382 700
155.	Repülőtér osztályba sorolása, átminősítése	64 400
156.	Üzemben tartási engedély adataiban történt változás hatósági bejegyeztetése és a módosított engedély kiadása	44 600
<i>Repülőtér zajgátló védőövezete kijelölésének eljárása Lt. 3. § (1), 38. § (2), Vhr. 1. § (4) 19. pont, 176/1997. (X. 11.) Korm. rendelet</i>		
157.	Védőövezetre vonatkozó számítás kiinduló adatai és a számítási eljárás eredményeinek hatósági jóváhagyása	181 100
158.	Zajgátló védőövezet kijelölése	
159.	Zajgátló védőövezet kijelölésének eljárási díja Budapest Ferihegy Nemzetközi Repülőtér esetében	386 100
160.	Zajgátló védőövezet kijelölésének eljárási díja nemzetközi légi forgalmat is lebonyolító kereskedelmi repülőtér esetén	257 400
161.	Zajmonitor rendszer kiépítésére vonatkozó tervek jóváhagyása motoros repülőgépek forgalma esetén	124 000
162.	Zajmonitor rendszer kiépítésére vonatkozó tervek hatósági jóváhagyása motoros sugárhajtású szubszónikus repülőgépek forgalma esetén	376 200

Sorszám	Légiközlekedési hatósági eljárások megnevezése	Díj (Ft)
163.	Zajmonitor rendszer megváltoztatása iránt kezdeményezett eljárás, a repülőtér üzemben tartóján kívül egyéb érdekelt által	180 800
<i>Repülőtér biztonsági védőövezete kijelölésének eljárása</i> <i>Lt. 3. § (1), 38. § (2), 39. § (2)–(3)–(4) és Vhr. 18. §</i>		
164.	Biztonsági védőövezet által érintett ingatlanok tulajdoni helyzetének vizsgálata, és a repülőtér osztályba sorolása alapján működési feltételeinek hatósági jóváhagyása	140 800
165.	Biztonsági védőövezet kijelölésére készített szakértői javaslat hatósági jóváhagyása	96 900
166.	Biztonsági védőövezet kijelölése, Lt. 38. § (2), 39. § (2), (3), (4)	128 700
167.	Biztonsági védőövezet kijelölésének eljárási díja Budapest Ferihegy Nemzetközi Repülőtér esetében	386 100
168.	Biztonsági védőövezet kijelölésének eljárási díja nemzetközi légi forgalmat is lebonyolító kereskedelmi repülőtér esetén	257 400
<i>Fel- és leszállóhelyek</i> <i>Vhr. 22. § (2)</i>		
169.	Nem nyilvános fel- és leszállóhely létesítésének és engedélyezésének eljárása (kivételt képez a mentő, tűzoltó és árvízvédelmi le- és felszállóhelyek)	16 000
<i>Repülőterek védőterületén belüli, valamint a légiközlekedés biztonságát veszélyeztető építmények engedélyezési eljárása</i>		
170.	Repülőterek meghatározott körzetében épület vagy egyéb létesítmény engedélyezési eljárása, Lt. 3. § (1) és 44. § (1), Vhr. 1. § (4) 8. pont	60 400
171.	Légiközlekedést kiszolgáló repülőtéri építmények létesítésének engedélyezési eljárása, Vhr. 1. § (4) 7. pont	64 400
172.	A villamosvezeték létesítése és a vezetékjogi engedélyezési eljárás, Lt. 3. § (1) és a 44. § (1), Vhr. 1. § (4) 8. pont, 180/2002. (VIII. 23.) Korm. rendelet	48 300
173.	Repülőterek védőterületén belül a település szerkezeti, szabályozási tervek és helyi építési szabályzatok engedélyezési eljárása, Vhr. 1. § (4) 8. pont, 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet	191 000
<i>VI. IRÁNYÍTÁSTECHNIKAI BERENDEZÉSEK ÉS RENDSZEREK,</i> <i>VALAMINT RÁDIÓTÁVKÖZLŐ BERENDEZÉSEK KÉRELEMRE TÖRTÉNŐ LÉTESÍTÉSÉNEK,</i> <i>ÜZEMBEN TARTÁSÁNAK ÉS IDŐSZAKOS FELÜLVIZSGÁLATÁNAK HATÓSÁGI ELJÁRÁSAI</i> <i>Lt. 19. § (1) c) és Vhr. 1. § (4) 18. pont és 38/2001. (XI. 14.) KöViM rendelet</i>		
174.	VOR irányadó (D-VOR, T-VOR)	48 300
175.	DME távolságmérő (PDME)	48 300
176.	NDB irányadó (útvonali)	36 300
177.	Elektronikus riasztó- és jelzőrendszer	30 200
178.	ILS irányászó adó	48 300
179.	ILS siklópálya adó	48 300
180.	ILS visszjelző rendszer	30 200
181.	VOT hitelesítő adó	30 200
182.	Marker adó	20 100
183.	Közelkörzeti radar (elsődleges)	160 600
184.	Közelkörzeti radar (másodlagos)	160 600
185.	Távolkörzeti radar (elsődleges)	201 100

Sorszám	Légiközlekedési hatósági eljárások megnevezése	Díj (Ft)
186.	Távolsági radar (másodlagos)	201 100
187.	Gurító radar	160 600
188.	VHF iránymérő (beszédüzemű)	40 200
189.	Légiforgalmi irányító központ berendezései	905 500
190.	VHF és UHF sávú rádióállomás (beszédüzemű)	30 200
191.	VHF és UHF sávú rádióvevő (beszédüzemű)	20 100
192.	VHF és UHF sávú rádióadó (beszédüzemű)	30 100
193.	RH rádióadó	60 400
194.	RH rádióvevő	40 200
195.	Mágneses vagy digitális adatrögzítő	40 200
196.	VOLMET-ATIS rendszer	60 400
197.	Optikai repülésbiztosító berendezés (PAPI) pályánként	60 400
198.	Repülőtéri fénytechnikai berendezés (precíziós) pályánként	80 500
199.	Repülőtéri fénytechnikai berendezés (egyszerű) pályánként	30 200
200.	Zajmonitor rendszer	100 500
201.	Elektronikus meteorológiai műszerrendszer pályánként	60 400
202.	Fékhátas mérő	100 500
203.	Telemechanikai rendszer	241 500
204.	Szünetmentes áramforrás 40 KVA-tól	80 500
205.	Szünetmentes áramforrás 40 KVA-ig	40 200
206.	Légi ellenőrzés berendezései	301 800
207.	AFTN rendszer	201 200
208.	Tűzjelző rendszer	201 200
209.	Irányadó (lokátor NDB)	30 200
210.	Aggregátor	40 200
211.	Jelen mellékletben szereplő légiforgalmi berendezések erőssáma táppontjai, valamint tartalék energia ellátó gépegységek (Ferihegy repülőtér erőműház berendezései is)	60 400
212.	Légi forgalmi irányítói szimulátor	201 200
213.	Radar head processzor (RHP)	117 400
214.	Repülőgép beállító rendszer	64 400
215.	Nyilvános vagy nem nyilvános repülőtereken létesített NDB, URH rádióállomás, adatrögzítő, meteorológiai felszerelés, aggregátor, marker adó létesítésének hatósági eljárása és engedélyezése	16 000
216.	Földi irányítástechnikai berendezések és rendszerek üzemben tartásának engedélyezése. Díjak: 174–215. tételek alapidíjainak kétszerese	
217.	Földi irányítástechnikai berendezések és rendszerek időszakos (éves) ellenőrzése, alkalmasságának kérelemre történő meghosszabbítása. Díjak: 174–215. tételek alapidíjainak egyharmada	
218.	Földi irányítástechnikai berendezések és rendszerek karbantartásának engedélyezése	20 100
219.	Légiforgalmi berendezés ideiglenes engedélyezése	30 200
220.	Földi irányítástechnikai berendezéseken belül történő változtatások engedélyezése	30 200
221.	Földi irányítástechnikai berendezések működését érintő (zavaró) építmények létesítésének vizsgálata és engedélyezése, Lt. 44. § (1)	40 200

Sorszám	Légiközlekedési hatósági eljárások megnevezése	Díj (Ft)
222.	Földi irányítástechnikai berendezések megszüntetésének vizsgálata és engedélyezése, Vhr. 1. § (4) 7. pont	20 100
223.	Földi és fedélzeti irányítástechnikai berendezések típusvizsgálati engedélykérelmek vizsgálata és engedélyezési eljárása, Lt. 46. § (1)	40 200
<i>Fedélzeti és földi rádiótávközlő berendezés frekvencia igénybevételi eljárásai</i> <i>Lt. 19. § (3), Vhr. 1. § (4) 18. pont, 38/2001. (XI. 14.) KöViM rendelet</i>		
224.	Fedélzeti és földi rádiótávközlő berendezés frekvencia használatba vételéhez hozzájárulási eljárás (telepítés vagy kísérleti és próbaüzemeltetés céljából) (frekvenciánként)	31 300
225.	Fedélzeti és földi rádiótávközlő berendezés rádióengedélyének kiadása iránti hozzájárulás, légi járművenként	7 900
226.	Fedélzeti és földi rádiótávközlő berendezés rádióengedélyének módosítása (kibővítés, hosszabbítás) iránti hozzájárulás, légi járművenként	4 000
227.	A fedélzeti és földi rádiótávközlő berendezés rádió engedélyének törlése iránti hozzájárulás	2 000
228.	Egyéb a 174. és 215. tétel között fel nem sorolt irányítástechnikai berendezés engedélyezési eljárása, Lt. 3. § (1), 19. § (1) c) és Vhr. 1. § (4) 18. pont	16 000
<i>VII. GAZDASÁGI CÉLÚ LÉGIKÖZLEKEDÉSI</i> <i>ÉS LÉGIKÖZLEKEDÉSSSEL ÖSSZEFÜGGŐ TEVÉKENYSÉGEK ENGEDÉLYEZÉSE</i> <i>Lt. 3. § (1) és 22. §, Vhr. 1. § (4) 2. pont, 10/2002. (II. 6.) KöViM rendelet</i>		
229.	Nemzetközi légi személyszállítást és légi áru fuvarozást végző vállalkozás működési engedélyének (Air Operator's Certificate) kiadása	191 000
230.	Légi járművel végzett tevékenységek működési engedélyének kiadása (tevékenységfajtánként)	20 100
231.	Légi járművel végzett egyéb gazdasági tevékenység engedélyezése	44 200
232.	Légi járművel végzett tevékenységek működési engedélye érvényességi idejének meghosszabbítása (tevékenységfajtánként)	9 700
233.	Tevékenységi engedély kiadása földi kiszolgálásra, légi jármű bérbeadására (tevékenységfajtánként), 7/2002. (I. 28.) KöViM rendelet a földi kiszolgálás feltételeiről és engedélyezésének rendjéről, illetve az Lt. 34. §-a a légi járművek bérbeadásáról	20 100
234.	A földi kiszolgálásra, légi jármű bérbeadására tevékenységi engedély kiterjesztése, érvényességi idejének meghosszabbítására (tevékenységenként)	20 100
235.	Földi kiszolgálással kapcsolatos adatszolgáltatás, tevékenységenként / kiszolgálónként	4 000
<i>Nyilvános repülő- és ejtőernyős bemutató megtartásának hatósági engedélyezése</i> <i>Lt. 3. § (1) és 33. § (1), Vhr. 1. § (4) 22. pont</i>		
236.	Egy-három légi jármű közreműködése esetén	10 000
237.	Négy-tíz légi jármű közreműködése esetén	22 000
238.	Tíznel több légi jármű közreműködése esetén	31 900

Sorszám	Légiközlekedési hatósági eljárások megnevezése	Díj (Ft)
VIII. A REPÜLÉST VÉGZŐ SZEMÉLYEK, ILLETVE A REPÜLÉS SZAKSZEMÉLYZETÉNEK LÉGIFORGALMI IRÁNYÍTÓ, LÉGIJÁRMŰSZERELŐ, VALAMINT REPÜLÉSI OKTATÓ SZERVEZETEK SZAKMAI ALKALMASSÁGÁNAK ELLENŐRZÉSÉVEL ÉS MINŐSÍTÉSÉVEL KAPCSOLATOS HATÓSÁGI ELJÁRÁSOK <i>Lt. 3. § (1), 30. § (1) a) és Vhr. 1. § (4) 9. pont, 15. § (1), 5/2001. (II. 6.) KöViM rendelet,</i> <i>3/2004. (I. 13.) GKM rendelet, 6/2004. (I. 30.) GKM rendelet</i> <i>Közforgalmon kívüli hajózó személyzet első szakszolgálati vizsgáztatása, minősítése,</i> <i>engedély kiadása</i> Növendék pilóta szakszolgálati engedély (SPL)		
239.	Vitorlázórepülőgép-vezető növendék szakszolgálati engedélyének megszerző vizsgája	2 900
240.	Motorosrepülőgép-vezető növendék szakszolgálati engedélyének megszerző vizsgája	4 800
241.	Helikoptervezető növendék szakszolgálati engedélyének megszerző vizsgája	4 800
242.	a MOVIT repülőgépvezető növendék engedélyének megszerző vizsgája	3 500
243.	Ultralight (UL A1; UL A2) növendék szakszolgálati engedélyének megszerző vizsgája	2 900
244.	Hőlégballon-vezető növendék szakszolgálati engedélyének megszerző vizsgája	2 900
Magánpilóta szakszolgálati engedély (PPL)		
245.	Vitorlázórepülőgép-vezető szakszolgálati engedélyének megszerző vizsgája	8 000
246.	Motorosrepülőgép-vezető szakszolgálati engedélyének megszerző vizsgája	28 200
247.	Helikoptervezető szakszolgálati engedélyének megszerző vizsgája	28 200
248.	MOVIT repülőgépvezető szakszolgálati engedélyének megszerző vizsgája	15 300
249.	Ultralight (UL A1; UL A2) szakszolgálati engedélyének megszerző vizsgája	12 100
250.	Hőlégballon-vezető szakszolgálati engedélyének megszerző vizsgája	12 100
Magyar kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély (HCPL)		
251.	Motoros magyar kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedélyének megszerző vizsgája	28 200
252.	Helikoptervezető magyar kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedélyének megszerző vizsgája	28 200
253.	Hőlégballon-vezető magyar kereskedelmi szakszolgálati engedélyének megszerző vizsgája	38 200
Kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély (CPL)		
254.	Motoros kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély megszerző vizsgája	32 100
255.	Helikoptervezető kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély megszerző vizsgája	32 100
256.	Hőlégballon-vezető kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély megszerző vizsgája	32 100
Közforgalmon kívüli hajózó személyzet jogosítások megszerző vizsgája		
257.	Motorosrepülőgép-vezető „A” kategória	12 100
258.	Motorosrepülőgép-vezető „B” kategória	16 000
259.	Motorosrepülőgép-vezető „C” kategória	20 200
260.	Helikoptervezető „A” kategória	12 100
261.	Helikoptervezető „B” kategória	16 000
262.	Helikoptervezető „C” kategória	20 200
263.	Motorosrepülőgép-vezető vízi/kételtű jogosítás	20 200
264.	Motorosrepülőgép-vezető mentő/tűzoltó jogosítás	20 200

Sorszám	Légiközlekedési hatósági eljárások megnevezése	Díj (Ft)
265.	Motorosrepülőgép-vezető autogiro jogosítás	20 200
266.	Motorosrepülőgép-vezető oktató jogosítás	20 200
267.	Motorosrepülőgép-vezető berepülő jogosítás	22 300
268.	Éjszakai VFR jogosítás motoros/helikoptervezető	10 000
269.	Motoros műszerrepülő (IFR) jogosítás	12 100
270.	Motoros mezőgazdasági jogosítás	16 000
271.	Motoros vontató pilóta jogosítás	12 100
272.	Motoros terepvontató pilóta jogosítás	16 000
273.	Helikoptervezető oktató jogosítás	16 000
274.	Helikoptervezető berepülő jogosítás	22 300
275.	Helikoptervezető mezőgazdasági jogosítás	16 000
276.	Helikoptervezető teheremelő jogosítás	12 100
277.	Helikoptervezető autogiro jogosítás	20 200
278.	Helikoptervezető mentő/tűzoltó jogosítás	20 200
279.	Vitorlázórepülőgép-vezető oktató jogosítás	16 000
280.	Vitorlázórepülőgép-vezető berepülő jogosítás	22 300
281.	MOVIT oktató jogosítás	17 300
282.	MOVIT berepülő jogosítás	21 300
283.	Hőlégballon-vezető oktató jogosítás	16 000
284.	Hőlégballon-vezető berepülő jogosítás	22 300
285.	Hőlég hajó-vezető oktató jogosítás	16 000
286.	Hőlég hajó-vezető berepülő jogosítás	22 300
287.	Ultralight (UL A2) oktató jogosítás	10 000
288.	Ultralight (UL A2) berepülő jogosítás	16 000
289.	Ultralight (UL A2) mezőgazdasági jogosítás	12 100
290.	Ultralight (UL A1) oktató jogosítás	16 000
291.	Ultralight (UL A1) berepülő jogosítás	16 000
292.	Angol fónia megszerző vizsga	10 000
<i>Közforgalmon kívüli hajózók szakszolgálati engedélye szakmai érvényességének meghosszabbító vizsgálata</i> Magánpilóta szakszolgálati engedély [(ultralight) motoros, movit és helikopter szakterületre]		
293.	Magánpilóta szakszolgálati engedély	6 100
294.	Magánpilóta szakszolgálati engedély éjszakai VFR jogosítással	7 100
295.	Magánpilóta szakszolgálati engedély autogiro jogosítással	7 100
296.	Magánpilóta szakszolgálati engedély vízi/kételtű jogosítással	7 100
297.	Magánpilóta szakszolgálati engedély műszer (IFR) jogosítással	8 000
298.	Magánpilóta szakszolgálati engedély vontató jogosítással	8 200
299.	Magánpilóta szakszolgálati engedély terepvontató jogosítással	8 200
300.	Magánpilóta szakszolgálati engedély oktató jogosítással	10 600
301.	Magyar kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély	10 000
302.	Magyar kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély éjszakai VFR jogosítással	10 000

Sorszám	Légiközlekedési hatósági eljárások megnevezése	Díj (Ft)
303.	Magyar kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély autogiro jogosítással	10 000
304.	Magyar kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély vontató jogosítással	10 000
305.	Magyar kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély terepvontató jogosítással	10 000
306.	Magyar kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély teheremelő jogosítással	10 000
307.	Magyar kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély vízi/kétéltű jogosítással	10 000
308.	Magyar kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély mezőgazdasági jogosítással	10 000
309.	Magyar kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély mentő/tűzoltó jogosítással	11 100
310.	Magyar kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély műszer (IFR) jogosítással	12 100
311.	Magyar kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély oktató jogosítással	12 100
312.	Magyar kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély berepülő jogosítással	14 100
313.	Kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély	14 100
314.	Kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély éjszakai VFR jogosítással	15 200
315.	Kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély autogiro jogosítással	15 200
316.	Kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély vontató jogosítással	15 200
317.	Kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély terepvontató jogosítással	15 200
318.	Kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély teheremelő jogosítással	15 200
319.	Kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély vízi/kétéltű jogosítással	15 200
320.	Kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély mezőgazdasági jogosítással	15 200
321.	Kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély mentő/tűzoltó jogosítással	15 200
322.	Kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély műszer (IFR) jogosítással	18 100
323.	Kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély oktató jogosítással	18 100
324.	Kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedély berepülő jogosítással	19 100
325.	Kereskedelmi pilóta szakszolgálati engedélyhez típusjogosítás megszerzése	19 100
Magánpilóta szakszolgálati engedély (vitorlázó, hőlégballon szakterületre)		
326.	Vitorlázórepülőgép-vezető szakszolgálati engedély	4 000
327.	Vitorlázórepülőgép-vezető szakszolgálati engedély oktató jogosítással	8 000
328.	Vitorlázórepülőgép-vezető szakszolgálati engedély berepülő jogosítással	10 000
329.	MOVIT repülőgépvezető szakszolgálati engedély	4 800
330.	MOVIT repülőgépvezető szakszolgálati engedély oktatói jogosítással	8 200
331.	MOVIT repülőgépvezető szakszolgálati engedély berepülői jogosítással	10 600
332.	Hőlégballonvezető szakszolgálati engedély	4 000
333.	Hőlégballonvezető szakszolgálati engedély oktató jogosítással	8 000
334.	Hőlégballonvezető szakszolgálati engedély berepülő jogosítással	10 000
Hőléghajó vezető szakszolgálati engedély		
335.	Hőléghajó vezető szakszolgálati engedély oktató jogosítással	10 000
336.	Hőléghajó vezető szakszolgálati engedély berepülő jogosítással	12 100
337.	Közforgalmon kívüli szakszolgálati engedély honosítás	22 300
338.	Külföldi közforgalmon kívüli hajózárszemélyzeti tag bizonyítvány kiadása	16 000
Közforgalmi szakszolgálati engedélyek		
339.	Közforgalmi hajózárszemélyzeti tag bizonyítvány megszerző vizsga	42 200
340.	Közforgalmi hajózárszemélyzeti tag bizonyítvány típusjogosítás	32 200

Sorszám	Légiközlekedési hatósági eljárások megnevezése	Díj (Ft)
341.	Közforgalmi hajózó szakszolgálati engedély érvényességének meghosszabbítása	22 300
342.	Közforgalmi hajózó útvonal oktató szakszolgálati engedély érvényességének meghosszabbítása	24 300
343.	Közforgalmi hajózó oktató szakszolgálati engedély érvényességének meghosszabbítása	26 400
344.	Közforgalmi hajózó berepülő szakszolgálati engedély érvényességének meghosszabbítása	28 500
345.	Közforgalmi hajózó útvonal oktató jogosítás megszerző vizsga	26 200
346.	Közforgalmi hajózó oktató jogosítás megszerző vizsga	32 200
347.	Közforgalmi hajózó berepülő jogosítás megszerző vizsga	36 300
348.	Légiutas-kísérő szakszolgálati engedély megszerző vizsga	16 000
349.	Légiutas-kísérő szakszolgálati engedély érvényességének meghosszabbítása	14 100
350.	Légiutas-kísérő szakszolgálati engedély képesítést megszerző vizsga	15 200
351.	Közforgalmi szakszolgálati engedély honosítása	32 200
352.	Külföldi közforgalmi hajózószemélyzeti tag bizonyítvány kiadása	20 200
Ejtőernyő		
353.	Ejtőernyős szakszolgálati engedély megszerző vizsga	10 000
354.	Ejtőernyős szakszolgálati engedély megújító vizsga	10 000
355.	Ejtőernyős szakszolgálati engedély megszerző vizsga (ejtőernyő beugrói jogosítás)	10 000
	A 353–354. tételeknél a gyakorlati vizsga során a hatósági vizsgáztató felszállási díját a vizsgázó fizeti.	
356.	Szakszolgálati engedély kiadásához és érvényességi idejének meghosszabbításához szükséges elméleti és gyakorlati vizsgák pótvizsga-díja a vonatkozó pont (239–355) díjtételével megegyezik	
Légiforgalmi szolgálatok		
357.	Légiforgalmi irányító szakszolgálati engedély megszerző vizsga (gyakornok irányító)	22 300
358.	Légiforgalmi irányító repülőtéri képesítés megszerző vizsga	20 100
359.	Légiforgalmi irányító bevezető képesítés megszerző vizsga	20 100
360.	Légiforgalmi irányító körzeti képesítés megszerző vizsga	20 100
361.	Légiforgalmi irányító oktató jogosítás megszerző vizsga	20 100
362.	Légiforgalmi irányító szakszolgálati engedélyek meghosszabbítása	20 100
363.	Körzeti repüléstájékoztató képesítést megszerző vizsga	22 000
364.	Körzeti repüléstájékoztató képesítést meghosszabbító vizsga	20 100
365.	Repülőtéri repüléstájékoztató jogosítást megszerző vizsga	10 000
366.	Repülőtéri repüléstájékoztató jogosítást meghosszabbító vizsga	10 000
367.	Repülés üzemi tiszt szakszolgálati engedélyt megszerző vizsga, 5/2001. (II. 6.) KöViM rendelet 4.1.1.6 pontjának megfelelően	22 300
368.	Repülés üzemi tiszt szakszolgálati engedély meghosszabbítása	20 100
Légijármű-szerelők		
369.	A vizsgajegyzőkönyvről hiteles másolat kiállítása, arról igazolás kiadása vagy másodpéldány kiállítása	20 900
370.	JAR–66/Part–66 szerinti légijármű karbantartó szakszolgálati engedély kiadása	10 400

Sorszám	Légiközlekedési hatósági eljárások megnevezése	Díj (Ft)
371.	ICAO típusú szakszolgálati engedélyek JAR–66/Part–66 szerinti engedélyre való konvertálása (maximum 3 típus bejegyzésig, minden további típus bejegyzése a 374. szerinti díjtétel szerint)	15 700
372.	Újabb JAR–66/Part–66 szerinti alapkategória kérelmezése	5 200
373.	Újabb JAR–66/Part–66 szerinti típusjogosítás bejegyzésének kérelmezése	5 200
374.	JAR–66/Part–66 szerinti légijármű-karbantartó szakszolgálati engedély kérelemre történő felülvizsgálata (5 évenkénti)	31 300
375.	Hiteles másolat kiadása légijármű-karbantartó szakszolgálati engedélyről	10 400
376.	A fentiekől eltérő adatok változásának bejegyzése JAR–66/Part–66 szerinti légijármű-karbantartó szakszolgálati engedélybe	8 000
377.	Egy vagy több korlátozás törlése JAR–66/Part–66 szerinti légijármű-karbantartó szakszolgálati engedélyből	26 400
Légijármű-karbantartás oktató szervezetek		
378.	Alapképzés szintű karbantartás oktató tevékenység jóváhagyása (egy alapkategóriára)	522 000
379.	További alapkategória jóváhagyása alapkategóriánként	78 400
380.	A karbantartás oktató tevékenység jóváhagyása típusképzésre (egy típusra)	522 000
381.	További légijármű típusképzés jóváhagyás típusonként	78 400
382.	Légijármű-karbantartás oktató szervezet fentiekben nem részletezett változásainak jóváhagyása	52 200
383.	Egyéni vizsgakérelem engedélyezése alapképzési modulonként, illetve légijármű típusonként	26 100
384.	Légijármű szimulátor létesítésének és üzemben tartásának engedélyezési eljárása	159 500
385.	Repülési eljárást gyakorló berendezés engedélyezési eljárása	84 300
Repülési oktató szervezetek, Vhr. 1. § (4) 9. pont		
386.	Oktatási tanterv, utasítás, képzési tematika hatósági jóváhagyása	36 900
387.	Ultralight légijárművekre vonatkozó oktatási tanterv, utasítás, képzési tematika hatósági jóváhagyása	26 100
388.	Repülési oktató szervezet engedélyezése	125 400
389.	Repülési oktató szervezet engedélyének kiterjesztése	52 200
390.	Repülési oktató szervezet engedélyének egyéb módosítása	9 900
391.	Repülési oktató szervezet engedélye érvényességi idejének meghosszabbítása	52 200
IX. LÉGIKÖZLEKEDÉSI SZAKSZEMÉLYZET EGÉSZSÉGÜGYI ALKALMASSÁGÁNAK MINŐSÍTÉSÉVEL ÉS OKTATÁSÁVAL KAPCSOLATOS HATÓSÁGI ELJÁRÁSOK Lt. 3. § és Vhr. 1. § (4) 10. pont, 14/2002. (II. 26.) KöViM–EüM együttes rendelet		
392.	A légiközlekedési szakszemélyzet repülő-egészségügyi alkalmasságának első hatósági minősítése	7 900
393.	A légiközlekedési szakszemélyzet repülő-egészségügyi időszakos hatósági minősítése az 1-es és 3-as egészségügyi osztályban	6 100
394.	A légiközlekedési szakszemélyzet repülő-egészségügyi időszakos hatósági minősítése a 2-es osztályban	4 000
395.	Kérelemre történő hatósági orvosi repüléstechnikai ellenőrzés	10 000
396.	A JAR-ok által előírt repülő-egészségügyi, pszichológiai és a repülés emberi tényezőivel kapcsolatos oktatási és vizsgáztatási tematikák engedélyezése	16 000

Sorszám	Légiközlekedési hatósági eljárások megnevezése	Díj (Ft)
<i>X. LÉGIKÖZLEKEDÉS VÉDELMEVEL KAPCSOLATOS HATÓSÁGI ELJÁRÁSOK</i> <i>104/2004. (IV. 27.) Korm. rendelet</i>		
397.	Repülőterek, légitársaságok légiközlekedés védelmi terveinek jóváhagyása	131 100
398.	Földi kiszolgáló, karbantartó és javító szervezetek, légiforgalmi szolgálatok légiközlekedés védelmi terveinek jóváhagyása	90 600
399.	Légiközlekedés védelmi tervek módosításának jóváhagyása	80 500
400.	Repülőterek, légitársaságok kényszerhelyzeti terveinek jóváhagyása	131 100
401.	Földi kiszolgáló, karbantartó és javító szervezetek, légiforgalmi szolgálatok kényszerhelyzeti terveinek jóváhagyása	90 600
402.	Légiközlekedés védelmi tisztek kijelölésének jóváhagyása	15 900
403.	100 főnél többet foglalkoztató szervezet légiközlekedés védelmi képzési terveinek jóváhagyása	36 900
404.	100 főnél kevesebbet foglalkoztató szervezet légiközlekedés védelmi képzési terveinek jóváhagyása	26 400
405.	100 főnél többet foglalkoztató szervezet légiközlekedés védelmi belső minőségbiztosítási programjának jóváhagyása	36 900
406.	100 főnél kevesebbet foglalkoztató szervezet légiközlekedés védelmi belső minőségbiztosítási programjának jóváhagyása	26 400
407.	Légiközlekedés védelmi berendezések (beléptető rendszerek, elektronikus repülőtéri kerítés, ellenőrző és riasztó rendszerek, biztonsági ellenőrzés során használt berendezések, parkoló légi járművek védelmét szolgáló behatolásfelismerő rendszerek stb.) üzembe helyezésének jóváhagyása	48 400
408.	Meghatalmazott ügynökök (ellenőrzött szállító) minősítése, védelmi tervének jóváhagyása	131 100
409.	A légiközlekedés védelme szempontjából kis repülőtérnek minősítési eljárás	64 400
410.	Légiközlekedés védelmi oktatói engedélyek kiadása, módosítása, kiterjesztése, érvényességi idejének meghosszabbítása	20 100
411.	Légiközlekedés védelmi oktató szervezet engedélyezése	125 400
<i>XI. EGYÉB ELJÁRÁSI DÍJ</i>		
412.	Adatszolgáltatás kérelemre A/4 oldalanként	5 000
413.	Az időszakos hatósági felülvizsgálati időpont elhalasztása kérelemre a vonatkozó díjtétel 50%-a	
414.	Légiközlekedési hatósági engedélyek, bizonyítványok másolatainak, hatósági igazolások kiadása	7 900
415.	Az ügyfél hibájából bekövetkező érdemi hatósági vizsgálat elmaradása vagy eredménytelen kiszállás alkalmával felszámított díjtétel a vonatkozó pont 50%-a	
416.	Iratbetekintés során másolat kiadása oldalanként	100
417.	Jogszabályi rendelkezés késedelmes teljesítése esetén a vonatkozó díjtétel 150%-a	
<i>XII. A SORON KÍVÜLI HATÓSÁGI ELJÁRÁSOK DÍJA</i> Ha az ügyfél kérelmére jelen mellékletben foglalt hatósági eljárást:		
418.	Munkaszüneti napokon kell lefolytatni: az adott tétel alapdíjának 100%-át kell felszámítani	
419.	10 napon belüli, illetve munkaidőn túli ügyintézés esetén: az adott tétel alapdíjának 50%-át kell felszámítani	

III. rész HATÁROZATOK

Az Alkotmánybíróság határozatai

Az Alkotmánybíróság 42/2005. (XI. 14.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály, valamint jogegységi határozat alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában – dr. Harmathy Attila és dr. Tersztyánszky dr. Vasadi Éva alkotmánybírák különvéleményével – meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Legfelsőbb Bíróságnak – az Alkotmány 32/A. § (1) bekezdése és az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 1. § b) pontja alapján utólagos alkotmányossági vizsgálat tárgyává tett – 3/2004. BJE büntető jogegységi határozata alkotmányellenes, ezért azt e határozat kihirdetése napjával megsemmisíti.

2. Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 51. § (1) bekezdése és 53. § (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Köz-
lönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

A legfőbb ügyész az állam vagyoni sérelmét okozó bűncselekmények miatt indult büntetőeljárás tekintetében a sértett fogalmát és a pótmagánvád lehetőségét meghatározó büntetőeljárásai rendelkezések alkotmányossági vizsgálatát kezdeményezte az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 1. §-ának b) pontja alapján. A pótmagánvád intézménye a bűncselekmény sértettjének joga arra, hogy a bíróság előtt az ügyész helyett a vádló pozíciójába lépjen, ha az ügyész a büntetőeljárást nem kívánja megindítani (a feljelentést elutasítja), a már megindult eljárásban nem kíván vádat

emelni (az eljárást megszünteti vagy a vádemelést részben mellőzi), avagy a vádat nem kívánja tovább képviselni (a vádat elejti).

1. Az indítványozó azzal fordult az Alkotmánybírósághoz, állapítsa meg, hogy a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényben (a továbbiakban: Be.) a sértett eljárási fogalmát meghatározó 51. § (1) bekezdés, ennek következtében pedig a sértett számára pótmagánvádlói fellépést biztosító 53. § (1) bekezdés alkotmányellenes, ezért e rendelkezéseket pro futuro hatállyal semmisítse meg. Az indítványozó a sérelmezett szabályozást az Alkotmánynak a legfőbb ügyész és az ügyészség feladatait meghatározó 51. § (1) és (2) bekezdésével, a tulajdoni formák védelmére, illetve az állami tulajdonra vonatkozó 9–11. §-ával, valamint az alapvető jogok megsértése miatt keletkezett igények bíróság előtti érvényesíthetőségét meghatározó 70/K. §-ával összefüggésben találta alkotmányellenesnek. Az indítványozó az Alkotmány 70/K. §-ra visszavezetett pótmagánvád intézményét nem kifogásolta, „feltéve, ha annak módja nem sért alkotmányos jogokat, nevezetesen, ha nem vonja el az ügyész közvádlói hatáskörét, s nem csorbítja ezáltal az állampolgári alapjogokat védő feladatait.”

Az indítványozó álláspontja szerint „állam, mint valamennyi jogvéde érdekének közvetlen hordozója (entitás), sajátos személyként válik a büntetőeljárás résztvevőjévé. Személyisége nem természetes, nem is jogi, hanem közhatalmi jellegű. Ez akkor is irányadó szempont, ha vagyoni jogviszony alanyaként éri közvetlen sérelem.” Az állam történetileg kialakult és alkotmányosan is rögzített büntető monopóliumából következik, hogy az állam büntetőjogi igényének érvényesítése elsősorban közérdek, amelyre az Alkotmány 51. §-ának (1) bekezdése az ügyészt kötelezi. A sértettnek a Be. 51. § (1) bekezdésben megállapított fogalma, ebből következően pedig a pótmagánvádhoz való jognak a Be. 53. § (1) bekezdése szerinti meghatározása azért sérti az állam kizárólagos büntetőjogi igényének alkotmányos elvét, mert nem tükrözi, hogy a pótmagánvádhoz való jog csak a magánérdek érvényesítésének eszköze lehet. Véleménye szerint a Be. 51. § (1) bekezdése akkor elégítené ki az alkotmányosság követelményét, „ha világossá tenné: a (2) bekezdésben felsorolt sértetti jogok gyakorlója nem lehet az állam, mint entitás, hanem csak természetes, vagy jogi személy. Ezért az (1) bekezdés által megállapított ismérvek között ennek a korlátozásnak szerepelnie kellene.” E hiány következtében a szabályozás nem fejezi ki azt az alkotmányos prioritást, amely az állam büntetőjogi igényének érvényesítése során az ügyészt illeti meg a pótmagánvádlóval szemben. „A büntetőeljárás jog akkor alkotmányos, ha minden szempontból félreérthetetlenül teszi: a pótmagánvádló fellépése sohasem a közérdek érvényesítése, hanem csupán az Alkotmány 70/K. §-ában biztosított igényé [...]”. „Amikor a bűncselekmény a Magyar Köztársaság alapvető érdekeit közvetlenül sérti, vagy veszélyezteti, az államot, mint sértettet

megillető valamennyi jogot az ügyész gyakorolja a büntetőeljárásban, mert ilyen esetekben a köz- és magánérdek kategóriái szerint különbséget tenni nem lehet. Ekkor a pótmagánvádló fellépése fogalmilag kizárt, de ezt a Be. megalkotásakor a törvényhozó nem ismerte fel.”

2. A legfőbb ügyész a Be. rendelkezései mellett külön indítványozta a Legfelsőbb Bíróság 3/2004. BJE számú büntető jogegységi határozata (a továbbiakban: BJE) alkotmányellenességének megállapítását és 2004. szeptember 27. napjára visszamenő hatályú megsemmisítését is. Ezen indítványi rész előkérdéseként kifejtette, hogy bár a jogegységi határozat utólagos vizsgálata „általában” nem tartozik az Abtv. 1. § b) pontja által meghatározott hatáskörbe, az 57/1991. (XI. 8.) AB határozatban a jogszabály alkotmányosságának az értelmezett és alkalmazott tartalom alapján történő vizsgálatára megállapított tételek alapján a jogegységi határozat alkotmányosságának értékelése nem kerülhet el.

A BJE rendelkező részének I. pontja az indítványozó véleménye szerint ugyanazon okokból alkotmányellenes, mint amelyeket a Be. rendelkezéseivel kapcsolatban kifejtett. Alkotmányellenes a sértett fogalmának a BJE indokolása III. pontja szerint alapul vett felfogása is. A „Be. 51. § (1) bekezdésében szereplő bizonytalan tartalmú sértett-fogalomnak alkotmányos értelmezése is lehetséges, ennek ellenére a határozat az élő jog jövőbeli alakulásának alkotmányellenes útját jelöli ki. Ez viszont elzárja a lehetőséget annak, hogy a hatályos törvény alkotmányos értelmezését a jogalkotás a jövőben a jogalkalmazástól várja.”

A BJE rendelkező részének II. pontja tekintetében az indítványozó kifejti: a jogegységi tanács nem tulajdonított jelentőséget annak a különbségnek, hogy a bűncselekmény folytán az államot, mint entitást közvetlenül éri-e sérelem, vagy az önálló jogi személyiséggel rendelkező szervei útján. A Be. 56. §-ának a sértett képviselétét szabályozó (3) bekezdése semmiféle rendelkezést nem tartalmaz arról, hogy a sértett államot mint entitást bármelyik szervének alkalmazottja stb. képviselhetné. Ezt a jogegységi határozat azzal kívánja áthidalni, hogy kötelező erővel kiterjeszti a képviseleti jog gyakorlására jogosultak körét, ráadásul a pótmagánvádlóra is, ami nyílt beavatkozás a jogalkotó hatáskörébe, tehát pusztán ezért is alkotmányellenes. Az „érdekkör” meghatározatlan fogalmának használata a jogbiztonság alkotmányos követelményével is ellentétes. A BJE az 56. § (3) bekezdését alkotmányellenes módon kiterjesztve írja elő az ítélezési gyakorlat számára, hogy az ügyész helyett fogadja el bármely más állami szervtől vagy hatóságtól a vád képviselétét akkor is, ha a bűncselekmény közvetlenül az állam vagyoni érdekeit sértette vagy veszélyeztette. Ennek az iránymutatásnak a hatályosulása feloldaná a pótmagánvádlóként eljáró államot az ügyész közzvádlói jogait korlátozó, a terhelt jogainak védelmét biztosító alkotmányos kötöttségek, és az ezzel járó felelősség alól; az ügyész közzvádlói hatáskörét kínálja fel

olyan állami szerveknek, amelyek nem függetlenek. Ez a jogállamiság alkotmányos alapjainak megrendítéséhez vezethet.

II.

Az Alkotmánybíróság vizsgálatában figyelembe vett rendelkezések a következők:

1. Az Alkotmány:

„9. § (1) Magyarország gazdasága olyan piacgazdaság, amelyben a köztulajdon és a magántulajdon egyenjogú és egyenlő védelemben részesül.”

„10. § (1) A magyar állam tulajdona nemzeti vagyon.

(2) Az állam kizárólagos tulajdonának, valamint kizárólagos gazdasági tevékenységének körét törvény határozza meg.

11. § Az állam tulajdonában álló vállalatok és gazdálkodó szervezetek a törvényben meghatározott módon és felelősséggel önállóan gazdálkodnak.”

„32/A. § (1) Az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a jogszabályok alkotmányosságát, illetőleg ellátja a törvénnyel hatáskörébe utalt feladatokat.

(2) Az Alkotmánybíróság alkotmányellenesség megállapítása esetén megsemmisíti a törvényeket és más jogszabályokat.”

„35. § (1) A Kormány

a) védi az alkotmányos rendet, védi és biztosítja a természetes személyek, a jogi személyek és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek jogait;

b) biztosítja a törvények végrehajtását;

c) irányítja a minisztériumok és a közvetlenül alárendelt egyéb szervek munkáját, összehangolja tevékenységüket;”

„47. § (2) A Legfelsőbb Bíróság biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét, jogegységi határozatai a bíróságokra kötelezőek.”

„50. § (1) A Magyar Köztársaság bíróságai védik és biztosítják az alkotmányos rendet, a természetes személyek, a jogi személyek és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek jogait és törvényes érdekeit, büntetik a bűncselekmények elkövetőit.”

„51. § (1) A Magyar Köztársaság legfőbb ügyésze és az ügyészség gondoskodik a természetes személyek, a jogi személyek és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek jogainak a védelméről, valamint az alkotmányos rendet, az ország biztonságát és függetlenségét sértő vagy veszélyeztető minden cselekmény következetes üldözéséről.

(2) Az ügyészség törvényben meghatározott jogokat gyakorol a nyomozással összefüggésben, képviseli a vádat a bírósági eljárásban, továbbá felügyeletet gyakorol a büntetés-végrehajtás törvényessége felett.

(3) Az ügyészség közreműködik annak biztosításában, hogy mindenki megtartsa a törvényeket. Törvénysértés

esetén – törvényben meghatározott esetekben és módon – fellép a törvényesség védelmében.”

„70/K. § Az alapvető jogok megsértése miatt keletkezett igények, továbbá a köteleességek teljesítésével kapcsolatban hozott állami döntések elleni kifogások bíróság előtt érvényesíthetők.”

2. A Be. szabályai:

„28. § (1) Az ügyész a közbíró. Az ügyész kötelessége, hogy mind a terheltet terhelő és mentő, mind a büntetőjogi felelősséget súlyosító és enyhítő körülményeket az eljárás minden szakaszában figyelembe vegye.

[...]

(7) Az ügyész az e törvényben meghatározott feltételek esetén vádat emel, és a bíróság előtt – a magánvád és a pótmagánvád esetét kivéve – a vádat képviseli, vagy dönt a vádemelés elhalasztásáról, illetőleg részbeni mellőzéséről. Az ügyész a vádat elejtheti vagy módosíthatja. Az ügyész az ügy iratait a bírósági eljárásban megtekintheti, és indítványtételi jog illeti meg az ügyben felmerült minden olyan kérdésben, amelyben a bíróság dönt.”

„51. § (1) Sértett az, akinek a jogát vagy a jogos érdekét a bűncselekmény sértette vagy veszélyeztette.”

„53. § (1) A sértett az e törvényben meghatározott esetekben pótmagánvádlóként léphet fel, ha

- a) az ügyész vagy a nyomozó hatóság a feljelentést elutasította, vagy a nyomozást megszüntette,
- b) az ügyész a vádemelést részben mellőzte,
- c) az ügyész a vádat elejtette.”

„54. § (1) Magánfél az a sértett, aki a büntetőeljárásban polgári jogi igényt érvényesít.

(2) A magánfél a terhelttel szemben azt a polgári jogi igényt érvényesítheti, amely a vád tárgyává tett cselekmény következtében keletkezett.

(3) A polgári jogi igény egyéb törvényes úton való érvényesítését nem zárja ki, hogy a sértett magánfélként nem lépett fel.

(4) A polgári jogi igényt – a Polgári perrendtartásban meghatározott feltételek esetén – az ügyész is érvényesítheti.

(5) Az állami adóhatóság hatáskörébe tartozó adóval vagy költségvetési támogatással kapcsolatban elkövetett bűncselekménnyel okozott kár megtérítése iránt az állam nevében a polgári jogi igény előterjesztésére az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal jogosult.”

„56. § (1) A sértett, a magánvádló és az egyéb érdekelt – ha e törvény nem ír elő személyes közreműködési kötelezettséget – a jogait a képviselője útján is gyakorolhatja. Képviselőként meghatalmazás alapján ügyvéd vagy a nagykorú hozzátartozó járhat el.

[...]

(3) Állami szervet és gazdálkodó szervezetet a képviselőre feljogosított dolgozója, illetőleg az ügyintézésre jogosult tagja vagy alkalmazottja is képviselhet.

(4) A pótmagánvádló ügyvédi képviselője kötelező, kivéve, ha a természetes személy pótmagánvádló jogi szakvizsgával rendelkezik.”

„236. § A pótmagánvádló a bírósági eljárásban – ha e törvény másképp nem rendelkezik – az ügyész jogait gyakorolja, ideértve a vádlott személyi szabadságának elvonásával vagy korlátozásával járó kényszerintézkedés elrendelésének indítványozását. A vádlott szülői felügyeleti jogának megszüntetését a pótmagánvádló nem indítványozhatja.”

„474. § (5) Katonai büntetőeljárásnak csak közvadra van helye, magánvadra üldözendő bűncselekmény esetében a katonai ügyész jár el. A katonai büntetőeljárásban vizsgádnak nem emelhető. Katonai bűncselekmény miatt folytatott eljárásban nincs helye pótmagánvádnak.”

3. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) rendelkezései:

„28. § (1) Az állam – mint a vagyoni jogviszonyok alanya – jogi személy. Az államot a polgári jogviszonyokban – ha jogszabály ettől eltérően nem rendelkezik – a pénzügyminiszter képviseli; ezt a jogkörét más állami szerv útján is gyakorolhatja, vagy más állami szervre ruházhatja át.

[...]

(3) Erre irányadó jogszabályok szerint jogi személyek az állami, önkormányzati, gazdasági, társadalmi és más egyéb szervezetek.”

„31. § (1) Az állami vállalat jogi személy.

[...]

(6) Az állami vállalatot az igazgató képviseli. E jogkörét esetenként vagy az ügyek meghatározott csoportjára nézve a vállalat dolgozójára ruházhatja át.”

„35. § Ha a jogszabály másként nem rendelkezik, az állami vállalatra vonatkozó szabályok irányadók az egyéb állami gazdálkodó szerv jogi személyiségére is.”

„36. § (1) A költségvetési szerv jogi személy.

(2) A költségvetési szerv képviselőjét a szerv vezetője látja el, aki e jogkörét esetenként vagy az ügyek meghatározott csoportjára nézve, a szerv dolgozójára ruházhatja át.”

4. A 3/2004. BJE büntető jogegységi határozat:

„I. Az állam vagyoni sérelmével járó bűncselekmények miatt indított büntetőeljárásban helye van pótmagánvádnak minden olyan esetben, amikor annak az 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 53. §-a (1) bekezdésében meghatározott feltételei fennállnak. Nincs jelentősége annak, hogy az eljárás tárgyát képező bűncselekmény a vagyon elleni bűncselekmények (Btk. XVIII. fejezete) körében, vagy a Büntető Törvény Különös Része más fejezetében van-e elhelyezve.

II. Az államot, mint sértettet pótmagánvádlóként az a szerve képviseli, melynek érdekkörét a cselekmény érintette. Ez a szerv lehet állami vállalat (Ptk. 31. §-a), egyéb állami gazdálkodó szerv (Ptk. 35. §-a) vagy költségvetési

szerv (Ptk. 36. §). A pótmagánvádat az e szervek képviselőjére jogosult személyek [Ptk. 31. §-a (6) bekezdése és 36. §-a (2) bekezdése] terjeszthetik elő.”

III.

Az Alkotmánybíróságnak a jelen eljárásban – erre irányuló indítvány alapján – azt kellett eldöntenie, hogy az 1997. évi LIX. törvénnyel történő alkotmánymódosítás által az Alkotmány 47. § (2) bekezdésében nevesített jogegységi határozat alkotmányossági vizsgálata hatáskörébe tartozik-e. Legelőször az állapítható meg, hogy a jogegységi határozat alkotmányi megjelenését követően sem az Alkotmány, sem a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Bsz.), sem az Abtv. nem szólt a jogegységi határozat alkotmányossági vizsgálatának lehetőségéről, de annak kizárásáról sem. A jogegységi határozat alkotmányossági vizsgálatának lehetősége az Alkotmánybíróság által korábban már kidolgozott, alapvetően az Alkotmány 32/A. § értelmezésén alapuló feltételrendszer alapján dönthető el.

1. Az Alkotmány 32/A. § (1) bekezdése értelmében „Az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a jogszabályok alkotmányosságát, illetőleg ellátja a törvénnyel hatáskörébe utalt feladatokat.” Az Abtv. 1. § b) pontja szerint az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik a jogszabály, valamint az állami irányítás egyéb jogi eszköze alkotmányellenességének utólagos vizsgálata. Az Alkotmánybíróság az Alkotmány 32/A. § (1) bekezdésébe foglalt – a jogszabályok alkotmányossági vizsgálatára irányuló – hatáskörét több ízben értelmezte. Kimondta, hogy az Alkotmányból az Alkotmánybíróság egyetlen hatásköre következik, ti. az utólagos normakontroll, ez viszont kényszerítően, és teljeskörűen. [4/1997. (I. 22.) AB határozat, ABH 1997, 41, 49.] Kényszerítően, mert az Abtv. utólagos normakontrollra vonatkozó szabályai az Alkotmány rendelkezésén nyugszanak, így pusztán törvénymódosítással nem lehet az utólagos normakontroll hatásköréből „visszavenni”. [Ezzel szemben lásd: pl. a legalább ötven országgyűlési képviselő által kezdeményezhető előzetes normakontrollt: 66/1997. (XII. 29.) AB határozatot (ABH 1997, 397.).] Másrészt az Alkotmányból az utólagos normakontroll hatáskör teljeskörűen is következik, azaz e hatáskör valamennyi normára nézve fennáll. Az Alkotmánybíróság az utólagos normakontroll hatáskörének teljeskörű voltát is több határozatában és több aspektusból értelmezte.

1.1. A 4/1997. (I. 22.) AB határozatban az Alkotmánybíróság megállapította, hogy „utólagos alkotmányossági vizsgálat tárgya lehet a nemzetközi szerződést kihirdető jogszabály”. „Az alkotmányossági vizsgálat a szerződést kihirdető jogszabály részévé vált nemzetközi szerződés alkotmányellenességének a vizsgálatára is kiterjedhet.” (ABH 1997, 41.) E döntés meghatározta az értelmezett hatáskör gyakorlása során megállapított alkotmányelle-

nesség jogkövetkezményeit is: „Az Alkotmánybíróság határozata folytán a jogalkotónak – szükség esetén az Alkotmány módosításával is – meg kell teremtenie a vállalt nemzetközi jogi kötelezettségek és a belső jog összhangját. Ennek megtörténteig az Alkotmánybíróság a megsemmisítés időpontja tárgyában a határozathozatalt ésszerű határidőre felfüggesztheti.” (ABH 1997, 41.)

1.2. Más esetben az Alkotmánybíróság utólagos normakontroll hatáskörének teljeskörű volta abban az összefüggésben merült fel, hogy az elnevezésében sem jogszabálynak, sem az állami irányítás egyéb jogi eszközének nem minősülő, de tartalmában normatív aktus felülvizsgálata is hatáskörébe tartozik. Így a 60/1992. (XI. 17.) AB határozat megállapította, hogy „a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény garanciális szabályainak mellőzésével hozott minisztériumi és egyéb központi állami szervektől származó, jogi iránymutatást tartalmazó leiratok, körlevelek, útmutatók, iránymutatások, állásfoglalások és egyéb informális jogértelmezések kiadása és az ezekkel való irányítás gyakorlata alkotmányellenes.” (ABH 1992, 275.) Az Alkotmánybíróság ebben az esetben is – csakúgy mint a nemzetközi szerződést kihirdető jogszabály alkotmányossági vizsgálata során – meghatározta az alkalmazható jogkövetkezményt: „az informális jogértelmezés kiadása alkotmányellenes, ahhoz joghatás nem fűződik, annak semmiféle jogi kötelező ereje nincs.”

1.3. A fentiek alapján megállapítható, hogy az Alkotmánybíróság – alkotmányos jogállásával összhangban – az utólagos absztrakt normakontroll hatáskörét valamennyi normára (normatív tartalmú előírásra) nézve fennálló, Alkotmányból eredő (és az Alkotmány által védett) hatáskörének tekintette. Az Alkotmánybíróság esetről esetre bírálja el, hogy a vizsgálni kért rendelkezés normatív tartalmú-e, s ekképpen fennáll-e az Alkotmánybíróság hatásköre annak vizsgálatára. Megállapítható továbbá, hogy amennyiben az Alkotmánybíróság hatáskör-értelmezés során az utólagos normakontroll hatáskör gyakorlásának új típusait jelölte meg, minden esetben meghatározta az értelmezett hatáskör gyakorlásakor megállapított alkotmányellenesség jogkövetkezményeit is, amely nem feltétlenül jelentette a rendelkezés (azonnali) megsemmisítését: nemzetközi szerződést kihirdető jogszabály alkotmányellenessége esetén a jogalkotónak kell megteremtenie a vállalt nemzetközi jogi kötelezettség és a belső jog összhangját (a megsemmisítésre irányuló eljárást az Alkotmánybíróság felfüggeszti), vagy – mint az informális jogértelmezéseknél – az alkotmányellenesség kimondására megsemmisítés nélkül kerül sor.

Az Alkotmánybíróság a hatáskör-értelmező gyakorlatával összefüggésben hangsúlyozta: „Az Alkotmánybíróságnak saját hatáskörét értelmező határozatai éppen úgy mindenkire nézve kötelezőek, mint bármely más – köztük az ilyen értelmezéssel nyert hatáskörben hozott – határozata. Ebben az értelmezésben az Alkotmánybíróságot egyrészt az vezérli, hogy sajátos feladatának eleget tehessen; másrészt a többi alkotmánybíróság példája, amelyből az

Alkotmánybíróság azokhoz a megoldásokhoz csatlakozik, amelyeket szintén az alkotmánybíráskodás feladatellátásához szükséges fejlődése követelt meg.” [4/1997. (I. 22.) AB határozat, ABH 1997, 41, 49.] Az Alkotmánybíróság mindezeket jelen határozatában is irányadónak tekinti.

2. Az Alkotmánybíróság ítélkezési gyakorlata szerint az Alkotmány 32/A. § (1) bekezdésébe foglalt utólagos normakontroll hatáskörben eljárva nem függetlenítheti magát attól, hogy a vizsgált jogszabály milyen tartalommal hatályosult a gyakorlatban. Figyelemmel kell lennie a norma értelmezett, alkalmazott tartalmára is.

2.1. Az 57/1991. (XI. 8.) AB határozat szerint: „az Alkotmánybíróságnak nem a normaszöveget önmagában, hanem az érvényesülő, a hatályosuló és megvalósuló normát, azaz az „élő jogot” kell az Alkotmány rendelkezéseinek tartalmával és az alkotmányos elvekkel összevetnie.” E határozat szerint az alkotmányossági vizsgálatnak abból a tényből kell kiindulnia, hogy a jogszabály tartalma és értelme az, amit annak az állandó és egységes jogalkalmazási gyakorlat annak tulajdonít. Az Alkotmánybíróságnak ugyanakkor – alkotmányos jogállásából következően és az Abtv.-be foglalt egyéb hatáskörei alapján – nincs hatásköre önmagában a bírói, jogalkalmazói gyakorlat alkotmányossági vizsgálatára, csakúgy, mint az alkotmányossági problémától független önálló jogszabály-értelmezésre, s arra sem, hogy az egységes jogalkalmazás kialakítására értelmező döntést hozzon. (ABH 1991, 272, 277.) Tehát az Alkotmánybíróságnak az Alkotmányban nevesített utólagos normakontroll feladatát úgy kell ellátnia, hogy összeegyeztethető legyen a norma alkalmazott tartalmának figyelembevétele az Alkotmánybíróság hatásköri korlátaival.

2.2. Az alkotmánybírási gyakorlatból az is megállapítható, hogy az Alkotmánybíróság védelmet biztosított (és biztosít) a bírói hatalom önálló jogszabály-értelmezésének (quasi normaalkotó tevékenységének). Első ízben a 38/1993. (VI. 11.) AB határozat fogalmazta meg, hogy „[a] „jogot” végülis a bíróságok saját értelmezésük szerint állapítják meg. [...] A csak a törvényeknek való alávetettség nemcsak a másik két hatalmi ág befolyását zárja ki tehát az ítélkezésre, hanem – az Alkotmány határai és követelményei között maradó – független, folyamatos és rendszerképző törvényértelmezés és jogalkalmazás révén is biztosítja a bírói függetlenséget.” (ABH 1993, 256, 262.) A bírói hatalmi ág önálló jogszabály-értelmező tevékenységének jelentőségét hangsúlyozta az Alkotmánybíróság a 42/2004. (XI. 9.) AB határozatban is, a hatalommegosztás szempontjából. E döntés többek között rámutatott: „[a] jogalkalmazás egységességének biztosítása érdekében többféle alkotmányos megoldás lehetséges az igazságszolgáltatás rendszerén belül. Önmagában azzal a ténnyel nem sérül a jogalkotói hatalom, benne a törvényhozói hatalmi ág alkotmányos jogköre, hogy a bírói hatalom a jogszabályoknak egységesen alkalmazandó tartalmat ad. A „bírói jogalkotás”, amíg az kizárólag a jogszabályok értelmezé-

sén alapul (amíg a bírói-ítélkezési hatalom nem veszi át alapvetően és közvetlenül a jogalkotás funkcióját), nem kerül ellentétbe a hatalommegosztás elvével. Így ezen alkotmányos elv sérelme sem állapítható meg pusztán azon alapon, hogy a jogegység biztosítását a Bsz.-en kívül per-jogi szabályok – jelen esetben a felülvizsgálat – is elősegítik. Mindezekről különálló kérdés a jogegységesítést szolgáló határozatok alkotmányos rendelkezéseknek való megfeleltetése, amely problémával jelen eljárás nem foglalkozott.” (ABH 2004, 551, 571.)

2.3. A fentiek alapján két tendencia bontakozik ki az Alkotmánybíróság határozataiban. Egyfelől a normakontroll során az „élő jog” figyelembevétele (legyen az az egységes bírói gyakorlat normává szilárdult változata, vagy azt formálisan – az Alkotmány szintjén – megteremtő, a bíróságokra kötelező jogegységi határozat), másfelől a bírói (a Legfelsőbb Bíróság-i) önálló jogszabály-értelmezés (a bírói függetlenség) alkotmánybírási védelme. Mindezek figyelembevétele mellett a jogegységi határozat alkotmányossági felülvizsgálhatóságának problémája az Alkotmánybíróság hatásköri kérdéseire és általános alkotmányvédelmi feladatához kapcsolódik: azaz a jogrendszer valamennyi jogszabálya, normája tekintetében biztosított legyen az alkotmányossági kontroll. Ez pedig az Alkotmány 32/A. §-án –, illetve az ezt értelmezendő, fentebb idézett alkotmánybírási határozaton – alapuló követelmény.

Az Alkotmány 47. § (2) bekezdése értelmében a jogegységi határozat a bíróságokra kötelező. Az Alkotmány által biztosított kötelező erő azt is jelenti, hogy amennyiben az Alkotmánybíróság a vizsgált jogi szabály hatályosuló, egységesen érvényesülő tartalmát (az „élő jogot”) kívánja feltárni, nem hagyhatja figyelmen kívül az adott jogszabályi rendelkezés (rendelkezések) jogalkalmazói gyakorlat számára egységes értelmezését, a jogegységi határozat tartalmát. Az adott jogszabály (jogszabályi rendelkezés) élő tartalma: a jogegységi határozat. Így az Alkotmány 32/A. § (1) bekezdése alapján folytatott – valamely jogszabály alkotmányossági vizsgálatára irányuló – eljárás során, ha a jogszabályi rendelkezéshez jogegységi határozat tapad, szükségképpen a vizsgálat tárgyává válik a jogegységi határozat [még akkor is, ha az Alkotmánybíróság az alkotmányellenesség jogkövetkezményeit a vizsgált jogszabályra nézve vonja le]. A normakontroll ugyanis elvégezhetetlen a jogszabály tartalmi elemzése nélkül. E vizsgálat során az Alkotmánybíróságnak esetenként kell eldönteni, hogy az alkotmányellenesség a vizsgált jogi szabályozásból fakad (s a jogegységi határozat csupán e szerint „értelmezett”), vagy alapvetően nem a jogszabályból, hanem a jogegységi határozat tartalmából. Az Alkotmánybíróságnak az alkotmányellenességet is e szerint kell megállapítania. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában alkalmazott „élő jog” teóriából, illetve az Alkotmánybíróságnak – alkotmányos jogállásából eredő – azon gyakorlatából, hogy utólagos normakontroll hatáskörébe tartozik valamennyi norma alkotmányossági vizsgálata, az következik,

hogy hatáskörébe tartozik a jogegységi határozat alkotmányossági vizsgálata, s ha az – a törvény egyéb lehetséges értelmezési tartományától eltérően – alkotmánysértő, akkor annak megállapítása. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint nem a törvényhozást kell kötelezni újabb jogalkotásra (vagy a hatályos jog megsemmisítésével törvényi rendelkezések hatályvesztésére), ha önmagában nem a törvényi szövege, hanem annak kötelező erővel értelmezett tartalma [a fentebb idézett 42/2004. (XI. 9.) AB határozat szóhasználatával élve, a bírói jogalkotás: a jogegységi határozat] az alkotmánysértő. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az Alkotmány 47. § (2) bekezdésében nevesített jogegységi határozat – a Legfelsőbb Bíróság önálló jogszabály-értelmezése folytán (amelyre a joggyakorlat egységesítése érdekében alkotmányos felhatalmazása van) – adott esetben az alapul fekvő jogszabály tartalmát bővítheti, szűkítheti, vagy éppen az értelmezéssel joghézagot tölthet ki. Ezért a jogegységi határozat jogszabálytani besorolása nélkül is – az esetről-esetre történő alkotmányossági vizsgálat eredményeként – dönthető el, hogy a jogegységi határozat önálló jogszabályi tartalommal eloldódott-e az értelmezett jogszabálytól, vagy sem. A jogegységi határozat az Alkotmány 32/A. § (1) bekezdése alapján válik az alkotmányossági vizsgálat tárgyává. Az Alkotmánybíróság tehát az Abtv.-ben is nevesített utólagos normakontroll hatáskörében vizsgálja felül a jogegységi határozat alkotmányosságát.

Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a jogegységi határozat alkotmányossági vizsgálatára fennálló utólagos normakontroll hatáskörét a bírói hatalmi ág függetlenségének sérelme nélkül gyakorolja. Az Alkotmánybíróság tényként kezeli, hogy a jogszabály tartalma az, amit a jogegységi határozat annak tulajdonít. A jogegységi határozatban megfogalmazottak tekintetében az Alkotmánybíróság nem ad konkuráló értelmezést (pl. alkotmányos követelmény formájában); ez sértené a bírói függetlenséget.

Az Alkotmánybíróság jelen hatáskör-értelmező döntése (a jogegységi határozat alkotmányossági felülvizsgálhatósága) ugyanakkor a bírói függetlenséget szélesíti, mivel az eljáró bíró az Abtv. 38. § alapján nemcsak az alkalmazott jogszabály alkotmányossági vizsgálatát kérheti, hanem a számára kötelező valamennyi norma felülvizsgálatát.

IV.

1. A pótmagánvád a modern kontinentális államok büntetőeljárásai modelljeit jellemző ügyészi vádmonopólium korrektívumának egyik formája. Eredeti rendeltetése, hogy csökkentse a monopóliumból az igazságnak megfelelő büntető felelősségre vonásra származó esetleges veszélyeket (politikai okból, szakmai tévedésből, hibás mérlegelés miatt súlyos bűncselekmények elkövetői büntetlenül maradnak a közbűv hiánya miatt), ellensúlyozza a vádemelés megtagadásával, illetve a vádelejtéssel előálló, a

vádhoz kötött bírósággal szemben érvényesülő ügyészi „túlhatalmat”.

A pótmagánvád a bűnvádi perrendtartásról szóló 1896. évi XXXIII. törvényben vált a magyar kodifikált jog intézményévé a XIX. században uralkodó, az eljárási funkciók megosztását és a vádrendszert modellként választó büntetőjogi eszmerendszer részeként, más európai (elsősorban osztrák és skót) szabályozási tapasztalatok alapján. A sértett jogát a pótmagánvádra a büntető perrendtartásról szóló 1951. évi III. törvényt módosító 1954. évi V. törvény megszüntette, majd közel fél évszázad után a Be. ismét lehetővé tette.

Az új büntetőeljárás törvény előkészítésének koncepciójában a pótmagánvád felélesztésének gondolata nem a vádmonopólium veszélyeinek kiküszöbölésével összefüggésben fogalmazódott meg, hanem a sértett igényérvényesítési lehetőségeinek és eljárási jogainak szélesítéseként. A XX. század utolsó harmadától az ENSZ, az Európa Tanács és az Európai Unió keretében dokumentumokban fogalmazódtak meg azok a büntetőpolitikai törekvések, amelyek a bűncselekmény állam által „háttérbe szorított” szereplője: az áldozat/sértett eljárási helyzetének javítására, jogainak bővítésére irányultak. A pótmagánvád ismételt bevezetése elsősorban ezekkel a célokkal függött össze [2002/1994. (I. 17.) Korm. határozat 6. pont]. A Be.-hez fűzött indoklás ugyanakkor az igazságszolgáltatás legitimációs válságával, a közönségnek az igazságszolgáltatás elfogulatlan és pártatlan működésével kapcsolatban megfogalmazódó kételyeivel is indokolta a pótmagánvádat. Az általános indoklás „A büntetőeljárás társadalmi elismertsége, a polgárok együttműködése az igazságszolgáltatás szerveivel” című VI. pontjában a törvényjavaslat előkészítői kifejezésre juttatták azt a véleményüket, hogy a hatósági tétlenség, illetve tárgyszerűtlen eljárás talán legfontosabb korrekciós eszköze a pótmagánvád. Álláspontjuk szerint a pótmagánvádlóként való fellépésnek akkor van helye, ha a hatóság döntése mérlegelésen alapult, és a sértettnek reális lehetősége van arra, hogy a bírósági döntést kikényszerítse.

2. Az Alkotmánybíróság – eljárásának Abtv. 20. §-án és 22. § (2) bekezdésén alapuló indítványhoz kötöttsége folytán – a pótmagánvádra vonatkozó törvényi rendelkezések alkotmányossági kérdéseit az indítványozó által megjelölt körben vizsgálta.

Ebben a keretben a Be. 51. § (1) bekezdése és 53. § (1) bekezdése utólagos alkotmányossági vizsgálatánál abból a normatartalomtól indult ki, amelyet a Legfelsőbb Bíróság a 3/2004. BJE számú jogegységi határozatban megállapított. A jogegységi határozat indokolása hangsúlyozza, hogy a jogegységi tanács a pótmagánvád lehetőségéről kizárólag az állam vagyoni érdekeit sértő vagy veszélyeztető bűncselekmények esetében foglalt állást. („A jogegységi tanács leszögezi, hogy a jelen eljárás tárgya kizárólag annak a kérdésnek megvizsgálása és eldöntése, hogy az állam vagyoni sérelmével járó bűncselekmények miatt indí-

tott büntetőeljárásban van-e helye pótmagánvádnak.” „A jogegységi tanács nem vizsgálta és nem foglalt állást azokban az esetekben, amikor a bűncselekmény az állam nem vagyoni sérelmével járt.”) Az Alkotmánybíróság tehát – az indítvánnyal is összhangban – a Be. 51. § (1) bekezdése és 53. § (1) bekezdése jogegységi határozattal megállapított normatartalmának alkotmányossági szempontú elemzésére szorítkozott. Így a jelen eljárásban azt vizsgálta, hogy alkotmányosan összeegyeztethető-e a hatalmi ágak elválasztására, az állam büntető hatalmára, az ügyészség alkotmányos jogállására és az államra mint tulajdonosra vonatkozó alkotmányos tételekkel az állam vagyoni sérelmét okozó bűncselekmény bármely, eljárási jogi értelemben vett lehetséges sértettjének (költségvetési szerv, gazdasági társaság) megkülönböztetés nélküli felhatalmazása a pótmagánvádra.

3. Az indítvány elbírálásához az Alkotmánybíróság áttekintette a hatalmi ágak elválasztását, az állam büntetőhatalmát, az ügyészség/ügyész jogállását, valamint az állam vagyoni viszonyait érintő alkotmánybírósági határozatokat, továbbá az állami tulajdon működését meghatározó jogi szabályozást.

3.1. Bár az Alkotmány az államhatalmi ágak elválasztásának elvét szövegszerűen nem tartalmazza, az az alkotmánybírósági gyakorlatban a magyar államszervezet egyik legfontosabb szervezeti és működési alapelve. Ezt bizonyítják az egyes állami szervek (hatalmi ágak) feladatát és hatáskörét leíró alkotmányi rendelkezések, az állami szervek egymáshoz való viszonyát érintő szabályok (szervezeti és eljárási garanciák), illetve az Alkotmányba foglalt összeférhetetlenségi rendelkezések. A hatalommegosztást, a hatalmi ágak elválasztásának elvét az Alkotmánybíróság a jogállam önállóan érvényesülő tartalmi elemének tekinti. [31/1990. (XII. 18.) AB határozat, ABH 1990, 136.; 53/1991. AB határozat, ABH 1991, 266.; 38/1993. (VI. 11.) AB határozat, ABH 1993, 256.; 41/1993. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1993, 292.; 17/1994. (III. 29.) AB határozat, ABH 1994, 84.; 55/1994. (XI. 10.) AB határozat, ABH 1994, 296.; 28/1995. (V. 19.) AB határozat, ABH 1995, 138.; 66/1997. (XII. 29.) AB határozat, ABH 1997, 397.; 2/2002. (I. 25.) AB határozat, ABH 2002, 41.; 50/2003. (XI. 5.) AB határozat, ABH 2003, 566.; 62/2003. (XII. 15.) AB határozat, ABH 2003, 627.; 750/B/2002. AB határozat, ABH 2004, 1655.]

Az államhatalmi ágak elválasztása a demokratikus jogállamban az állam legjelentősebb funkcióinak szervezeti, hatásköri és működési elkülönülését jelenti. A hatalmi ágak közötti közjogi viszony egyrészt jelenti, hogy az egyik hatalmi ág nem vonhatja el a másik jogosítványát, másrészt azt is, hogy a demokratikus jogállamban nincs korlátlan és korlátozhatatlan hatalom, az egyes hatalmi ágak hatalmi ellensúlyt képeznek a többi hatalmi ággal szemben, ennek érdekében bizonyos hatalmi ágak szükségképpen korlátozzák más hatalmi ágak jogosítványait. Az elv lényeges elemeinek rendeltetése a hatalomkoncent-

ráció, a korlátlan, önkényes állami hatalomgyakorlás megelőzése, a hatalmi központok kölcsönös korlátozása, egyensúlyozása és szabályozott együttműködése.

A jelen ügyben különösen irányadóak azok a határozatok, amelyek a klasszikus hatalmi ágak (törvényhozói hatalom, végrehajtói-kormányzati hatalom, bírói hatalom) elválasztásának alkotmányossági problémái mellett a hatalommegosztás elvei alapján foglaltak állást más alkotmányos szervek, így az Alkotmánybíróság, a köztársasági elnök, illetve az ügyészség közjogi jogállása kérdéseiben.

Az Alkotmánybíróság a 62/2003. (XII. 15.) AB határozatban kifejtette: az Alkotmány 2. § (1) bekezdése szerinti demokratikus jogállam megvalósulásának feltétele többek között: 1. a hatalommegosztás elve, 2. az elválasztott alkotmányos szervek együttműködési kötelezettsége, 3. az elválasztott szervek eljárási és döntési autonómiájának, döntéshozatalának kölcsönös tiszteletben tartása, 4. az Alkotmányra visszavezethető eljárási szabályok léte és betartása. (ABH 2003, 637, 645.)

3.2. A büntető igazságszolgáltatást érintő alkotmánybírósági döntések [így többek között: 9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1990, 59.; 11/1992. (III. 5.) AB határozat ABH, 1992, 77.; 42/1993. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1993, 300.; 49/1998. (XI. 27.) AB határozat, ABH 1998, 372.; 14/2002. (III. 20.) AB határozat, ABH 2002, 101.; 41/2003. (VII. 2.) AB határozat, ABH 2003, 430.; 14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241.; 20/2005. (V. 26.) AB határozat, ABK 2005. május, 269.] elvi alapja, hogy demokratikus jogállamban a büntető hatalom az állam alkotmányosan korlátozott közhatalmi jogosítványa a bűncselekmény elkövetőinek felelősségre vonására. A büntető hatalom gyakorlásának, a büntető igény érvényesítésének intézmény-, és eszközrendszere közvetlenül alkotmányos jelentőségű.

A bűncselekmények a társadalom jogi rendjének sérelmét jelentik és a büntetés joga kizárólag az államot mint közhatalmat illeti. A büntető igazságszolgáltatás állami monopóliumból a büntető igény érvényesítésének kötelezettsége következik. Ez az alkotmányos kötelezettség indokolja, hogy az állami büntető hatalmat gyakorló szervek hatékony eszközöket kapjanak feladataik teljesítéséhez.

A büntető igény késedelem nélküli érvényesítése az államnak a társadalommal szembeni alkotmányos kötelezettsége, a jogállamiság normatív tartalmából és a tisztességes eljáráshoz való alkotmányos alapjogból levezetett alkotmányos követelmény. Ugyanakkor a büntető felelősségre vonás közhatalmi jellegéből, feladatának természetéből következően szükségképpen érinti az egyének alkotmányos alapjogait. A jogállamban a bűnüldözésnek szigorú anyagi jogi és eljárási jogi korlátok, feltételek között kell folynia.

A jogállamiság, valamint az alkotmányos büntetőjog követelményei megkívánják, hogy az állam a büntető hatalmát olyan szabályok szerint gyakorolja, amelyek egyensúlyt teremtenek az egyéneket az állammal szemben védő garanciális rendelkezések, ezen belül elsősorban a bünte-

tőeljárás alá vont személy alkotmányos jogainak védelme és a büntető igazságszolgáltatás megfelelő működésével kapcsolatos társadalmi elvárások között.

A büntető igény érvényesítésének kockázata az államot terheli, a bűnüldözés sikertelenségének kockázatát az állam viseli. Ezt a kockázatosítottat az ártatlanság védelmének alkotmányos garanciája külön szabályként is kifejezésre juttatja. Nem hárítható az elkövetőre annak terhe, hogy az állam mulasztása miatt a büntetőeljárás ideális célja, az igazságos és rendeltetését betöltő büntetés kiszabása nem teljesülhet. Ennek az alkotmányos teherelosztásnak a szempontjából közömbös, hogy az állam rosszul vagy egyáltalán nem érvényesítette a büntető igényét, és közömbös az is, hogy ennek mi az oka.

3.3. Az ügyészség – a kontinentális jogrendszerekben általában véve elfogadott helyzetének megfelelően – a Magyar Köztársaságban elsősorban vádfunkciót ellátó szervezet; alapvető feladata a büntető igény bíróság előtti érvényesítése. Ilyen tartalommal szabályozza az Alkotmány 51. § (1) és (2) bekezdése az ügyészség alkotmányos jogállását, bűnüldözési és közvádlói funkcióit és az azokhoz kapcsolódó egyéb feladatait és hatáskörét. A (3) bekezdés értelmében az ügyészség e fő funkció mellett más feladatokat is ellát. [1/1994. (I. 7.) AB határozat, ABH 1994, 29, 33.] A 12/2001. (V. 14.) AB határozatban az Alkotmánybíróság hangsúlyozta: az ügyészség alkotmányos jogállására vonatkozó alkotmányi rendelkezésekből is megállapítható, hogy az ügyészség alkotmányos feladatellátása különválik az állam büntetőhatalmának gyakorlása és az egyéb eljárások tekintetében. (ABH 2001, 163, 168.)

Az Alkotmánybíróság a legfőbb ügyész és az ügyészség alkotmányos, közjogi helyzetét, jogállását is értelmező 3/2004. (II. 17.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh1.) a jelen ügyben is releváns megállapításokat rögzített. Az ügyészség – szemben a bíróságokkal – nem önálló hatalmi ág, de önálló alkotmányos szervezet. (Abh1., ABH 2004, 48, 58.)

A legfőbb ügyész és az ügyészség alkotmányos feladatai közé tartozik – többek között – a Magyar Köztársaság érdekeit, illetve a demokráciát sértő vagy veszélyeztető cselekmények üldözése, a törvényesség biztosítása és védelme. Az ügyészség képviseli a vádat a bírósági eljárásban, felügyeletet gyakorol a büntetés-végrehajtás törvényessége felett, és meghatározott jogok illetik meg a nyomozással összefüggésben. E feladatok jogszerű ellátása az ügyészség és a legfőbb ügyész alkotmányos kötelezettsége. (Abh1., ABH 2004, 48, 62.)

Az Abh1. megerősítette az 52/1996. (XI. 14.) AB határozatban (ABH 1996, 159, 161.) tett azon megállapítást, amely szerint a büntető igazságszolgáltatásban való részvétel az ügyészség alkotmányos kötelezettsége. Az ügyészséget tehát a – szélesebb értelemben vett – igazságszolgáltatás rendszerében az Alkotmányban meghatározott jogok

illetik meg és meghatározott feladatokat köteles ellátni. Az ügyészség közvádlói funkciójából következően a közvádra üldözendő bűncselekmények esetén a vádemelésről vagy annak elejtéséről – a pótmagánvád törvényben meghatározott eseteit kivéve – kizárólag az ügyészség dönthet; ezt a döntését más szerv nem vizsgálhatja, és nem kényszerítheti az ügyészséget a vádemeléssel vagy a vád elejtésével kapcsolatos döntésének megváltoztatására. (Abh1., ABH 2004, 48, 57–58.)

Az ügyészség és a legfőbb ügyész független, tevékenysége, eljárása során kizárólag az Alkotmánynak és más jogszabályoknak van alárendelve, nincs másik olyan szerv, amely felügyeleti, ellenőrzési, irányítási vagy utasítási jogot gyakorolhatna felette. Az, hogy a konkrét ügyben rendelkezésére álló tényeket, adatokat stb. az ügyész milyen módon értékeli, abból milyen következtetéseket von le, az ügyész szabad mérlegelési jogkörébe és szakmai felelősségébe tartozik. (Abh1., ABH 2004, 48, 62.)

A pótmagánvád intézményére is érvényes a magánvádas és a közvádas ügyek összehasonlítása kapcsán hangsúlyozott álláspont: a „vádló” oldaláról megközelítve a kérdést a közvádas és a magánvádas ügyek közötti különbség abban áll, hogy az ügyész a vádemelés, a vádképviselés során a közérdeket képviseli és közvádlói funkciójának gyakorlása során az ügyészi szakmai felelősség követelményeit is szem előtt tartva köteles eljárni. A magánvádlóként fellépő sértett az ügyész általános feladataiból következő kötelezettségeket természetesen nem teljesíti. A közvádra üldözendő bűncselekmények esetén az ügyész szűrő szerepet tölt be, ezáltal biztosítja az indokolatlan vádemelések elkerülését. A magánvádlótól azonban csupán a megalapozottságot követelheti meg a törvény (34/B/1996. AB határozat, ABH 2001, 849, 853.). A pótmagánvádló a bírósági eljárásban az ügyész jogait gyakorolja (Be. 236. §), ugyanakkor az ügyészi objektivitásnak az Alkotmányon és a Be.-n alapuló kötelezettsége [14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 258.] a pótmagánvádlót értelemszerűen nem terheli.

Az Alkotmánybíróság korábban megállapította azt is, hogy a tisztességes eljáráshoz való jogot biztosító részgaranciák között jelentősek azok – az ügyészség alkotmányos szerepén alapuló – törvényi rendelkezések, amelyek az ügyészt a közvádlói funkcióban is kötelezik a terhelt érdekeinek védelmére. Az ügyész jogállásának kötelező objektivitást biztosító elemei: kötelezettsége a terheltet mentő, a büntetőjogi felelősséget enyhítő körülmények figyelembevételére az egész eljárás folyamán [Be. 28. § (1) bekezdés], indítványozási joga a vádlott felmentésére [Be. 315. § (3) bekezdés], fellebbezési joga a vádlott javára (Be. 324. §). [14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 258.]

3.4. Az Alkotmány 9. § (1) bekezdésében az Alkotmány a „köztulajdon” és a „magántulajdon” fogalmakat használja, a 10. § (1) bekezdése szerint a magyar állam tulajdona

nemzeti vagyon. A gazdasági alkotmányosság és a tulajdonvédelem kérdéseivel foglalkozó alkotmánybíróági gyakorlat áttekintését az indokolta, hogy az indítvány és a jogegységi határozat indokolása is hivatkozik alkotmánybíróági határozatokra.

Az indítvány az 1814/B/1991. AB határozatra (ABH 1994, 513, 514.) és a 46/1992. (IX. 26.) AB határozatra (ABH 1992, 247, 249.) utal, amelyek lényege, hogy egyrészt a versenyszférában következetesen el kell határolni az állam közhatalmi és tulajdonosi minőségét, másrészt, hogy az Alkotmány 10. § (2) bekezdésén alapuló állami monopólium (tárgyak és tevékenységek) köre nem tartozik a versenyszférába, így nem érvényesülhet teljesen a gazdasági verseny szabadsága.

A jogegységi határozat a 21/1990. (X. 4.) AB határozatra (ABH 1990, 73, 81.), a 7/1991. (II. 28.) AB határozatra (ABH 1991, 22, 24–25.), a 27/1991. (V. 20.) AB határozatra (ABH 1991, 73, 76.), valamint a 6/1992. (I. 30.) AB határozatra (ABH 1992, 40, 42.) hivatkozik, amelyeknek a jelen ügyben releváns része a köztulajdon és a magántulajdon egyenjogúságának és egyenlő alkotmányos védelmének tartalmi kifejtése. A társadalmi tulajdon fokozott büntetőjogi védelmét biztosító büntető tényállások megsemmisítése kapcsán a 6/1992. (I. 30.) AB határozat megállapította: az Alkotmánybíróság már több korábbi döntésében állást foglalt az Alkotmány 9. § (1) bekezdésének értelmezésében, illetve az Alkotmány által elismert köz- és magántulajdon közötti egyenlő elbánás biztosítása érdekében. Így: a 21/1990. (X. 4.), a 7/1991. (II. 28.) és a 27/1991. (V. 20.) AB határozatok azok, amelyek kiemelten hangsúlyozzák a fent említett tulajdonok közötti egyenjogúságot, különösen az egyenjogúságból következő egyenlő védelmet. Sőt, az Alkotmánybíróság a 27/1991. (V. 20.) AB határozatban külön is kiemelte, hogy az Alkotmány: „[...] 9. § (1) bekezdése sem jelenti a tulajdoni formák megkülönböztetését, hanem ellenkezőleg, a tulajdonnak bármely formától független védelmét fogalmazza meg.” Az Alkotmánybíróság említett döntése szerint ez a védelem jelentkezik az Alkotmány 13. § (1) bekezdésében is, amely szerint a Magyar Köztársaság biztosítja a tulajdonhoz való jogot. Ám, ahogy arra a 21/1990. (X. 4.) AB határozatban az Alkotmánybíróság rámutatott, az Alkotmány 9. § (1) bekezdésében nem a tulajdoni formák felsorolását tartalmazza, nem azok között különböztet: „[...] hanem ellenkezőleg: a tulajdon bármely formájára nézve diszkriminációtilalmat fogalmaz meg.” (ABH 1992, 40, 42.) Az Alkotmánybíróság ugyanakkor szükségesnek tartotta azt is leszögezni, hogy a diszkrimináció tilalma nem értelmezendő úgy, hogy kellő alkotmányos indok esetén a jogalkotó ne különböztethessen a tulajdon büntetőjogi védelmében. A tulajdon tárgyának közösségi rendeltetése, közszolgáltatásra szánt használata, közcélú hasznossága alapja és alkotmányosan igazolható indoka lehet a szigorúbb büntetőjogi védelemnek. A pozitív diszkrimináció abban is megnyilvánulhat, hogy a gondatlan elkövetést is büntetik. (ABH 1992, 40, 43.)

V.

Az indítvány részben megalapozott.

1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Be. 51. § (1) bekezdése és 53. § (1) bekezdése nem alkotmányellenes. Sem a sértett eljárási fogalmát meghatározó törvényi rendelkezés, sem az ily módon definiált sértettet a pótmagánvádra feljogosító törvényi rendelkezés önmagában nem sérti az Alkotmánynak a legfőbb ügyész és az ügyészség feladatait meghatározó 51. § (1) és (2) bekezdését, a tulajdoni formák védelmére, illetve az állami tulajdonra vonatkozó 9–11. §-át. Az Alkotmány 70/K. §-a és a pótmagánvád között pedig nincs alkotmányos összefüggés.

Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 1973. évi I. törvény hatályban léte idején vizsgálta, hogy van-e a sértettnek alkotmányos alapjoga a büntetőjogi felelősség bíróság általi elbírálására. A 40/1993. (VI. 30.) AB határozat kifejtette: mivel a bűncselekmények a jogrend sérelmét jelentik és a büntetés jogát az állam gyakorolja, a bűncselekmény sértettjének az elkövető megbüntetésével kapcsolatos kívánsága a büntető igény érvényesítésében csak korlátozott mértékben játszik szerepet (magánindítvány, magánvád). Mivel büntető igénye az államnak és nem az egyéneknek van, az Alkotmány 70/K. § rendelkezéseiből nem következik olyan szabályozás szükségessége, amely a sértetteknek feltétlen jogot adna a büntető igény bíróság előtt való érvényesítésének követelésére. (ABH 1993, 288, 290.)

Az Alkotmánybíróság a 42/1993. (VI. 30.) AB határozatban kimutatta, hogy az Alkotmány 57. § (1) bekezdése sem biztosít alkotmányos jogot a büntető igény létének vagy hiányának kizárólagos bírósági eldöntésére. Az Alkotmánybíróság álláspontja e kérdésben megegyezik az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatával, amely nem ismeri el a büntetőeljárás, ezen belül a bírósági tárgyalás kikényszerítésének jogát sem az eljárás alá vont, sem pedig harmadik személy – így a sértett – részéről. (ABH 1993, 300, 303.) Az Alkotmánybíróság a 13/2001. (V. 14.) AB határozatban megismételte, hogy az állami büntető igény keletkezése és érvényesítése során a bűncselekmény sértettjének az elkövető megbüntetésével kapcsolatos kívánsága csak korlátozott mértékben játszik szerepet. (ABH 2001, 177, 187.)

Ugyanakkor az Alkotmánybíróság a funkció-megosztás alkotmányossági kérdéseit tárgyaló 14/2002. (III. 20.) AB határozatban elismerte, hogy az ügyész közvádlói monopóliuma járhat olyan hátrányos következményekkel (pl. a vádemelés elmulasztása, vagy indokolatlan vádelejtés), amelyek a sértettek érdekeit hátrányosan befolyásolhatják. Az ilyen hibák elhárítása és hiányosságok kiküszöbölése lehetséges a jogalkotó által létrehozott vádkorrekci-vumok rendszere útján. (ABH 2002, 101, 113.)

Az Alkotmánybíróság a korábbi határozatokban kifejtett álláspontját a pótmagánvád intézményének „felélesz-

tése” után is fenntartja. A bűncselekmény elkövetésekor az államnak és nem a sértettnek keletkezik büntető igénye az elkövető megbüntetésére. Önmagában az, hogy az állam a Be.-ben törvényi alapot teremtett meghatározott feltételek esetén a hiányzó közvád pótlására, és így esélyt adott a sértetteknek, hogy a büntetőeljárás, illetve a vád megalapozottsága tekintetében az ügyésztől eltérő álláspontjukat a bíróság elé vigyék, nem teremtett egyben alkotmányos alapjogot a sértettek számára a jogaitak vagy jogos érdekeiket sértő, illetve veszélyeztető, büntetendő magatartások bírósági elbírálásához. Azaz: a pótmagánvád intézményének bevezetésére a törvényhozónak nem volt alkotmányos kötelezettsége, az nincs összefüggésben sem az Alkotmány 57. § (1) bekezdésével, sem pedig a 70/K. §-ával.

A törvényhozó viszonylag tág mérlegelési jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy a pótmagánvádra milyen esetekben ad lehetőséget, és milyen esetekben zárja ki. A szabályozással szemben azonban érvényesülnek az Alkotmány követelményei, a jogalkotás szabadságának határait ebben az esetben is megszabják az alkotmányos rendelkezésekből adódó korlátok. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben ilyen, az Alkotmányból fakadó korlátozottság kérdésében foglalt állást, ez azonban sem a sértett általános eljárási fogalmát, sem pedig a pótmagánvádra adott általános felhatalmazást meghatározó törvényi rendelkezéseket nem érinti.

Fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Be. 51. § (1) bekezdése és 53. § (2) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította.

2. A pótmagánvád „működésének” egyik alapkérdése, hogy a bűncselekmény elbírálására első fokon hatáskörrel rendelkező bíróság miként dönt a pótmagánvádlóként fellépni szándékozó személy eljárási jogosultságáról. A sértett által, ügyvéd útján benyújtott vádindítványt a bíróság elfogadja, ha elismeri a sértett jogosultságát a pótmagánvádra, elutasítja, ha álláspontja szerint a vádindítványt nem az arra jogosult nyújtotta be. A bíróság elutasító döntése ellen nincs helye fellebbezésnek. [Be. 230. § (1) bekezdés, 231. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, 233. § (1) bekezdés]

Az Alkotmánybíróság megállapította: a pótmagánvád intézményére irányadó alkotmányos követelmény, hogy közhatalmi funkcióval rendelkező egyetlen állami szervezet se vehesse át az ügyészségtől a vádemelés és vádképviselet közhatalmi jogkörét. Alkotmányosan kizárt, hogy a sértett eljárási jogállásának erősítését célzó pótmagánvád eszközként szolgáljon a közhatalmi szervezetek ügyészséget megkerülő fellépéséhez, és ez által az ügyészség alkotmányos jogállásának gyengítéséhez. Ezen alkotmányos követelménynek a BJE rendelkező részében meghatározott normatartalom nem felel meg, a BJE a bíróság számára alkotmányellenes kötelezettséget teremtett.

2.1. A BJE megítélése kizárólag alkotmányossági szempontú, az Alkotmánybíróság a törvényértelmezés dogmatikai helyességét nem vitatja. Az Alkotmánybíróság az értelmzés alkotmányosságát vizsgálta, nevezetesen, hogy az állam vagyoni sérelmét okozó bűncselekmény miatt indult büntetőeljárás tekintetében a Be. 51. § (1) és az 53. § (1) bekezdésének együttes értelmezése összhangban van-e az indítványban megjelölt alkotmányi rendelkezésekkel.

2.2. A BJE felfogása szerint a Be. az állam vagyoni sérelmét okozó – a katonai bűncselekmények kivételével [Be. 474. § (1) bekezdés] – bármely bűncselekmény eljárási jogi értelemben vett sértettjének az állami vagyon/tulajdon más jogági (polgári jogi, társasági jogi, közjogi) sajátosságaira tekintet nélkül biztosítja a pótmagánvád lehetőségét. A BJE ezzel az értelmezéssel lehetővé tette, hogy a közhatalommal rendelkező, ám a közvádlói hatalom gyakorlására az Alkotmányban fel nem hatalmazott állami szervezetek is vádlóként léphessenek fel.

A jogegységi határozat I. pontjából következően a bíróság köteles arra, hogy a közhatalommal rendelkező állami szervezetek pótmagánvádlói fellépését – egyéb törvényi feltételek megléte esetén – elfogadja, és a megvádolt személyek tekintetében a büntetőeljárást folytassa akkor is, amikor az ügyész szerint az alaptalan vagy indokolatlan. Ez sérti az ügyészségnek az államszervezetben az Alkotmány 51. § (1) és (2) bekezdésében kijelölt helyét, a demokratikus jogállamiság lényegéhez tartozó hatalommegosztás követelményeit, továbbá alkotmányos indok, cél nélkül, így szükségtelenül korlátozza azt az alkotmányos védelmet, amelyet az ügyészség a közvádlói szerepben a büntetőeljárás magánszemélyei, különösen pedig a büntetőeljárás alá vont személy irányában köteles ellátni.

A bűnözés mint társadalmi jelenség bűnüldözési-igazságszolgáltatási kontrolljának intézményrendszerét az állami büntető hatalom gyakorlására feljogosított és kötelezett szervezetek alkotják. A demokratikus jogállamok alkotmányai igen eltérőek a tekintetben, hogy a büntető igazságszolgáltatás intézményrendszerét, a büntetőeljárást és a büntetés-végrehajtást közvetlenül vagy közvetve meghatározó alkotmányos tételekből mit és milyen részletességgel tartalmaznak. A büntető hatalom szervezeti rendjére vonatkozó alkotmányos rendelkezések az Alkotmánynak az Országgyűlés törvényalkotási jogára, a Kormány feladataira, valamint az ügyészségre és a bíróságra vonatkozó tételei alapján értelmezhetők [42/1993. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1993, 300, 302.].

A hatalommegosztás, a hatalmi ágak elválasztása elvének megfelelően az állami büntető hatalom gyakorlása is megosztott. A törvényhozó hatalom joga és feladata, hogy általános érvénnyel kijelölje az állam büntető hatalmának jogi feltételrendszerét, alapját és kereteit. A végrehajtó-kormányzati és a bírói hatalom joga és feladata, hogy – e határok között – az egyes esetekben gyakorolja az állami büntetőhatalmat. Az ügyészség mint egyik klasszikus hatalmi ágnek sem alárendelt, önálló alkotmányos intézmény, a büntető hatalom központi szereplője. Alapvető

feladata és joga az állam büntető igényének tárgyilagossá, pártatlan, az alkotmányos alapjogok védelmét biztosító érvényesítése a bíróság előtt.

A büntető hatalom tényleges gyakorlására feljogosított teljes szervezetrendszer, ezen belül a hatáskör- és feladatmegosztás a szervezeti és működési/eljárási törvények alapján vázolható fel. A Kormány a bűnmegelőzésben, a büntetőeljárásban és a büntetés-végrehajtásban működő állami szervezetek közül a nemzetbiztonsági szolgálatokat közvetlenül, a rendőrséget és a határőrséget a belügyminiszter útján, a büntetés-végrehajtási szervezetet az igazságügy-miniszter útján irányítja. A nyomozó hatósági jogkört is gyakorló vám- és pénzügyőrség a pénzügyminiszter felügyelete és irányítása alatt működik, a pártfogó felügyelői szolgálat az igazságügy-miniszter irányítása alatt vesz részt a büntető hatalom gyakorlásában.

Az Alkotmány a büntető hatalom gyakorlati megvalósításában részt vevő, különböző hatalmi ágakhoz tartozó szervezetek közül az ügyészség feladatait szabályozza a legrészletesebben, megjelölve azokat a büntető felelősségre vonás teljes folyamatában [51. § (1) és (2) bekezdés]. Az ügyészség a bűnüldöző-igazságszolgáltatási-büntetés-végrehajtási szervezetben és közhatalmi tevékenységben az állam önálló, független, alkotmányos szakmai szerveként központi és meghatározó szerepet tölt be.

A hatalmi ágak elválasztására és a büntető hatalomra vonatkozó alkotmányos követelményekből és garanciákból egyértelműen következik, hogy a közhatalmat gyakorló állami szervezetek csak az Alkotmány és az Alkotmányon alapuló szervezeti és eljárási-végrehajtási törvények kifejezett felhatalmazása és feladatkielölése alapján vehetnek részt a büntető felelősségre vonás folyamatában. A hatalmi ágak elválasztásának elvéből a jelen esetben egyértelmű, hogy a vádlói közhatalom nem kerülhet az ügyészségen kívül más közhatalmi szervhez. Az alkotmányos büntetőjogra az Alkotmánybíróság gyakorlatában eddig megfogalmazott tételek kizárják azt, hogy a sértett büntetőeljárási jogállásának erősítése céljával megkettőződjön a vádlói közhatalom, és az ügyészi közvád hiánya esetén lehetővé váljon az állam vagyoni jogaiban érintett, közhatalommal rendelkező szervezet belépése a büntetőeljárásba pótmagánvádlói minőségben. [Természetesen nincs akadálya annak, hogy közhatalommal rendelkező állami szervezet sértett a bűncselekményből származó vagyoni kárának megtérítése végett magánfélként fellépjen.] Az alkotmányosság szempontjából megengedhetetlen, hogy a büntető felelősségre vonás vádemelési és vádképviselési pozíciójába pótmagánvádlóként olyan állami szervezet lépjen, amely az állami hatalom része, de amelyet nem korlátoznak az ügyészség közjogi és büntetőeljárási jogállásának a büntetőeljárás magánszemélyeinek alkotmányos és garanciális eljárási jogaival kapcsolatos kötöttségei. A vádlói közhatalom megkettőzése gyengíti az Alkotmány 51. § (2) bekezdésében kizárólag az ügyésznek biztosított közvádloi jogosítványt is. A közhatalommal nem rendelkező természetes és jogi személyek fellépésé-

nek lehetősége más: ezekben az esetekben fogalmilag nem lehet szó a vádlói közhatalom megkettőzéséről.

Az állam büntetőjogi igényének érvényesítésében az Alkotmány, a szervezeti törvények és a Be. a közvádloi jogkört az ügyészségre bízta, amelynek működéséért és működőképességéért az állam felel. Az ügyészség és más hatalmi ágak szervezetei – mint az állam vagyonát károsító bűncselekmények sértettjei – között a büntető igény léte, érvényesíthetősége tekintetében fennálló nézeteltérésnek, eltérő megítélésnek a kockázatát az államnak kell viselnie. Az ügyészség és az állam vagyoni jogaiban sértett közhatalmi szervezet közötti vita megoldására sem intézményesen, sem pedig az egyedi esetekben nem vehető igénybe a büntetőeljárás, amely eszközrendszerében szükségképpen érinti az eljárás alá vont és kívülálló személyek alkotmányos alapjogait. [Erről részletesen: 42/1993. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1993, 300, 305–306.]

A pótmagánvádló lehet természetes személy, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, azonban az Alkotmányból eredő követelmény annak kizárása, hogy az ügyészségen kívül bármely más közhatalmi szervezet pótmagánvádlóként a vádló közhatalmi pozíciójába kerülhessen. A pótmagánvádló ugyanis a bírósági eljárásban az ügyész jogait gyakorolja, ideértve a vádlott személyi szabadságának elvonásával és korlátozásával járó kényszerintézkedés elrendelésének indítványozását. A közhatalmat gyakorló állami szervezet sértett „beengedése” a büntetőeljárásba pótmagánvádlóként, az állami büntető igény érvényesítését olyan esetekben teszi az államhatalom fellépésévé, amikor az Alkotmányban erre feljogosított ügyészség azt indokolatlannak vagy alaptalannak tartja. A korlátozás hiánya az állam túlhatalmának veszélyével jár, mivel olyan közhatalmi szervek válnak pótmagánvádlóvá, amelyeket nem terhel az ügyészség alkotmányon alapuló szakmai felelőssége a büntető igény alkotmányos feltételek szerinti érvényesítéséért.

3. Az Alkotmánybíróság megállapította: a BJE rendelkező részének II. pontja alkotmányellenes, mivel túllépi a jogértelmezés kereteit, tartalmilag új normát alkot. A jogértelmezés alapszabálya, hogy az csak a jogszabály tartalmának feltárását célozhatja, nem vezethet a jogszabály tartalmának módosításával, a jelen esetben a Be. 56. § (3) bekezdésének kiegészítésével új szabály meghatározására. [41/1993. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1993, 292, 294.] Ez sérti a hatalmi ágak megosztásának elvét.

4. Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel megállapította: a BJE rendelkező részének I. pontja alkotmányellenes, mivel a Be. 51. § (1) bekezdésében és az 53. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek együttes értelmezése az állam vagyoni sérelmét okozó bűncselekmények miatt indult büntetőeljárások tekintetében túl szélesen, az Alkotmány alapján feltétlenül szükséges korlátozás

nélkül jelölte ki a pótmagánvádra jogosult sértettek körét. A BJE így sérti a legfőbb ügyésznek és az ügyészségnek az Alkotmány 51. § (1)–(2) bekezdésében megállapított alkotmányos jogállását. A BJE rendelkező részének II. pontja alkotmányellenes, mert tartalma nem jogértelmezés, hanem büntető jogalkotás.

Az Alkotmánybíróságnak az utólagos normakontroll hatáskört értelmező döntései meghatározták a hatáskör-gyakorlás során alkalmazott jogkövetkezményeket.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint, ha utólagos normakontroll hatáskörben eljárva megállapítja a jogegységi határozat alkotmányellenességét, azt – az Alkotmány 32/A. § (2) bekezdése alapján – meg kell semmisíteni.

Az Alkotmánybíróság ítélkezési gyakorlata szerint, amikor az Alkotmánybíróság hatáskör(gyakorlást)-értelmező határozatot hoz, felveszi a rendelkező részbe az értelmezés lényeges elemeit. Így pl. a 38/1993. (VI. 11.) AB határozat a rendelkező részben (2. pont) rögzítette, hogy a jogszabályi vizsgálat eredményeként az Alkotmánybíróság meghatározhat alkotmányos követelményeket (ABH 1993, 256.). A 4/1997. (I. 22.) AB határozat a nemzetközi szerződést kihirdető jogszabály utólagos normakontroll hatáskörben történő vizsgálatát rögzítette a határozat rendelkező részében. (ABH 1997, 41.) Az eddigi ítélkezési gyakorlattal összhangban, az Alkotmánybíróság – az ügy elvi jelentőségére is tekintettel – mondta ki, hogy az Alkotmány 32/A. § (1) bekezdésén alapuló utólagos normakontroll hatáskörének tárgya a Legfelsőbb Bíróság által kibocsátott jogegységi határozat.

A határozat Magyar Közlönyben történő közzététele az Abtv. 41. §-án alapul.

Budapest–Esztergom, 2005. november 12.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
előadó alkotmánybíró

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky
dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 205/B/2005.

Dr. Harmathy Attila alkotmánybíró különvéleménye

Nem értek egyet a határozat rendelkező részének 1. pontjával és annak indokolásával. Nézetem szerint az indítványt vissza kellett volna utasítani. Indokaim a következők:

I.

Az indítványozó azt kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 51. § (1) bekezdése és 53. § (1) bekezdése sértettre és pótmagánvádlóra vonatkozó szabályainak, valamint a 3/2004. BJE büntető jogegységi határozatának alkotmányellenességét, és semmisítse meg azokat. Az indítványozó hivatkozott az Alkotmány 9–11. §-ára, 47. §-ára és 51. §-ára. Az indítványozó szerint a jogegységi határozat rendelkező része és annak indokolása alkotmányellenes értelmet tulajdonít az irányadó törvényi rendelkezésnek, továbbá a határozat meghozatala során olyan törvényi rendelkezések érvényesültek, amelyek ellentétesek az Alkotmánnyal (ez utóbbi kérdés nem tárgya ennek az eljárásnak, ezért ezzel nem foglalkozom).

Az indítványozó nem vonja kétségbe a pótmagánvád intézményének alkotmányosságát. Az indítványozó álláspontja szerint azonban a Be. két támadott rendelkezése azért alkotmányellenes, mert „sérti az állam kizárólagos büntetőjogi igényének alkotmányos elvét”.

Az indítványozó kifejti, hogy az állam, mint entitás sajátos személyként válik a büntetőeljárás résztvevőjévé. „Személyisége nem természetes, nem is jogi, hanem közhatalmi jellegű. Ez akkor is irányadó szempont, ha vagyoni jogviszony alanyaként éri közvetlen sérelem.” Ezért a Be. 51. §-a akkor felelne meg az alkotmányossági követelményeknek, ha kifejezésre juttatná, hogy a „sértetti jogok gyakorlója nem lehet az állam, mint entitás, hanem csak természetes vagy jogi személy.” Az 53. § (1) bekezdésével kapcsolatos „alkotmányossági aggályok ebből a hiátusból szükségszerűen következnek”.

A támadott jogegységi határozatot az indítványozó azért tartja alkotmányellenesnek, mert „elzárja a Magyar Köztársaság bíróságait a törvény önálló értelmezésének jogától. Az erre alapított jogegységi határozat ugyanis nem jogértelmezési vitát dönt el, hanem olyan normaként jelenik meg, amelyet a bíróságok a bírálat lehetősége nélkül követni tartoznak, s amelyhez a jogbiztonsághoz fűződő alkotmányos érdek tisztelete folytán mind a hatóságoknak, mind az állampolgároknak alkalmazkodniuk kell.”

II.

1. A különvélemény a jogegységi határozatról szóló részre vonatkozik. Ennek megfelelően először az Alkotmánynak a jogegységi határozatról szóló szabályát kell megvizsgálni.

Az Alkotmány 45. §-ának (1) bekezdése szerint a bíróságok feladata az igazságszolgáltatás. A 47. § (1) bekezdése kimondja, hogy a legfőbb bírósági szerv a Legfelsőbb Bíróság. A Legfelsőbb Bíróság nemcsak az igazságszolgáltatás valamennyi bíróságra háruló feladatát látja el, hanem a 47. § (2) bekezdése alapján biztosítja a jogalkalmazás egységét is.

Az Alkotmány szabályai szerint a bíróság nem alkothat jogot. A 45–47. § szövegét az Alkotmány módosításáról szóló 1997. évi LIX. törvény 8. és 9. §-a határozta meg. Ekkor került be az Alkotmányba a jogegységi határozat, mint a bíróságok jogalkalmazó tevékenységének egységét biztosító eszköz. A jogegységi határozat bíróságokra kötelező jellegének kimondásával az Alkotmány nem jogalkotásra hatalmazta fel a Legfelsőbb Bíróságot. A jogegységi határozat nem határozhatja meg a jogalanyok magatartását, hanem csak azt állapíthatja meg, hogy a jogalkalmazás keretében felmerülő többféle értelmezési lehetőség közül a Legfelsőbb Bíróság melyiket tartja helyesnek. Ezt a megjelölt értelmezési megoldást a bíróságoknak azért kell követniük, mert különben nem valósulna meg a jogalkalmazásnak az Alkotmány által előírt egysége, veszélybe kerülne a jogbiztonság.

2. Az Alkotmány 45–47. §-át módosító törvény javaslatához fűzött indokolás azt hangsúlyozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság a jogalkalmazás egységét biztosító tevékenysége körében a jogegységi határozatokkal vitás elvi kérdéseknek a megválaszolását segíti elő. A jogegységi határozat a közelmúlthoz viszonyítva új jogintézmény, de a magyar jog már korábban alkalmazta azt, tehát a jogegységi határozatról szóló szabály beiktatásánál a magyar jogfejlődés hagyományaihoz való visszatérésről van szó.

A Kúria által hozott jogegységi határozatokra vonatkozó szabályokat a polgári perrendtartásról szóló 1911. évi I. törvénycikket életbe léptető 1912. évi LIV. törvénycikk határozta meg. A törvénycikk 70. §-a alapján „az igazságszolgáltatás egyöntetűségének megóvása végett a vitás elvi kérdést” döntötte el a jogegységi tanács. A 75. § szerint a jogegységi határozatot a bíróságok kötelesek voltak követni. A kir. ítélőtáblák és kir. főügyészségek szervezéséről szóló 1890. évi XXV. törvénycikk 13. §-a szerint büntető ügyekben a Kúria teljes ülése hozott a jogegység megóvása érdekében határozatot, ha az ítélőtáblák ellentétes határozatokat hoztak, és a Kúriának ezt a határozatát az ítélőtáblák kötelesek voltak követni (ezt a rendelkezést fejlesztette tovább a bünvádi perrendtartásról szóló 1896. évi XXXIII. törvénycikk módosítása és kiegészítése tárgyában megalkotott 1907. évi XVIII. törvénycikk 3. §-a).

A második világháború előtti jogszabályok alapján is azt lehet megállapítani, hogy a jogegységi határozat a jogszabályok értelmezésénél felmerülő problémák megoldását, az egységes jogalkalmazás biztosítását szolgálta, nem új szabályok megalkotását.

3. Az Alkotmánybíróság feladatát az Alkotmány 32/A. §-a határozza meg: az Alkotmánybíróság a jogszabályok alkotmányosságát vizsgálja, és ha valamilyen jogszabály alkotmányellenességét állapítja meg, megsemmisíti azt.

Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 1. §-a határozta meg az Alkotmány 32/A. §-a alapján azt, hogy mi tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Az 1989-ben hatályos jogszabályok alapján még nem létezett a jogegységi határozat intézménye. Ezért önmagában abból a tényből nem lehet következtetést levonni, hogy az Abtv. nem terjeszti ki az Alkotmánybíróság hatáskörét a jogegységi határozat alkotmányossági vizsgálatára. Az Abtv. preambuluma az alkotmányvédelem legfőbb szervének minősíti az Alkotmánybíróságot és a törvény megalkotásának egyik céljaként a hatalmi ágak elválasztását, valamint az ezek közötti egyensúly megteremtését jelölte meg.

Vitatott, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányossági vizsgálatának ki kell-e terjedni a bírósági jogalkalmazásra, és hogy a jelenlegi szabályok alapján kiterjed-e erre. Az Alkotmány 32/A. §-ának (1) bekezdése és az Abtv.-nek az ezen alapuló hatályos szabályai alapján – álláspontom szerint – az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre a bírói jogalkalmazás alkotmányosságának a vizsgálatára [ezt mondta ki az 57/1991. (XI. 8.) AB határozat is, ABH 1991, 272, 277.].

Az Alkotmánybíróság állást foglalt abban a kérdésben is, hogy alkotmányos érdek a jogszabályoknak a bírói gyakorlatban történő egységes értelmezése. A jogszabályoknak egységes értelmezését megadó jogegységi határozat hozatala mindaddig nem kerül ellentétbe a hatalommegosztás elvével, amíg nem valósít meg közvetlenül jogalkotást [42/2004. (XI. 9.) AB határozat, ABH 2004, 551, 571.].

Ebben a témakörben is irányadó azonban, hogy az Alkotmánybíróság az Alkotmány 2. §-ának (1) bekezdésében kimondott jogállamiság részének tekinti a hatalmi ágak elválasztását. Ennek az elvnek az alapján vizsgálja az Alkotmánybíróság, hogy nem vesznek-e át jogalkotási feladatokat olyan szervek, amelyek jogalkotásra, állami irányítás egyéb jogi eszközeinek megalkotására nem jogosultak. Az Alkotmánybíróság több esetben a leiratok, körlevelek stb. tartalma alapján döntött, nem a megjelenési formája, elnevezése alapján. Ha az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy jogalkotásra nem jogosult szerv tartalmilag magatartási szabályokat meghatározó dokumentumot tett közzé, határozatban kimondja a kibocsátás alkotmányellenességét és azt, hogy a kibocsátáshoz semmilyen joghatás nem fűződik [60/1992. (XI. 17.) AB határozat, ABH 1992, 275, 276–278.]. Erre tekintettel tisztázandó, hogy a támasztott jogegységi határozat jogértelmező természetű-e vagy új jogi szabályt határoz meg.

III.

1. A támadott jogegységi határozat rendelkező részének I. tétele azt állapítja meg, hogy az állam vagyoni sérelmével járó bűncselekmények miatt indított büntetőeljárásban helye van pótmagánvádnak abban az esetben, ha a Be. 53. §-a (1) bekezdésében meghatározott feltételek fennállnak. A II. tétel pedig jogszabályokra utalással példálózó felsorolását adja olyan szerveknek, amelyek a sértett képviseletében pótmagánvádat terjeszthetnek elő.

Az indítványozó elsődlegesen a Be.-nek a jogegységi határozat alapjául szolgáló rendelkezéseit támadja és ezekkel a rendelkezésekkel összefüggésben a jogegységi határozatot is. Az alkotmányossági kifogás lényege, hogy az állam vagyoni viszonyokban is közhatalomként lép fel, az állam kizárólagos büntetőjogi igényét pedig az ügyész-ségnek kell érvényesítenie.

A pótmagánvád intézményének alkotmányellenesség nyilvánítását az indítványozó nem kérte, ezért ezzel a kérdéssel az Alkotmánybíróság nem foglalkozott.

A határozat elutasítja az indítványozónak azt a kérését, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Be. támadott szabályainak alkotmányellenességét és semmisítse meg azokat. A határozatnak ezzel a következtetésével egyetértek. Az alkotmányellenesség a jogegységi határozat tekintetében sem állapítható meg a Be. támadott szabályaival összefüggésben. Így csak az tisztázandó, hogy a jogegységi határozat túlmegy-e a jogértelmezés keretein.

2. A jogegységi határozattal szemben támasztott alkotmányossági aggály a pótmagánvádlóról szóló szabályhoz kapcsolódik. A Be. 53. §-a (1) bekezdésének a pótmagánvádlóra vonatkozó hatályos szabályát a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényt módosító 2002. évi I. törvény 36. §-a határozta meg. A törvényjavaslathoz fűzött általános miniszteri indoklás a Be. módosításával elérni kívánt egyik fő célkitűzésnek a következőt jelölte meg:

„A büntetőeljárás során szélesíteni kell a sértett igényérvényesítési lehetőségeit és eljárási jogosítványait. Megfelelő korlátok között meg kell engedni, hogy a sértett pótmagánvádlóként járasson el.”

A 36. §-hoz fűzött miniszteri indoklás többek között a következőket állapítja meg:

„A törvény abból indul ki, hogy a pótmagánvádlóként történő fellépés bevezetésének indoka a sértett igényérvényesítési jogának szélesítése akkor, ha a hatóság döntése alapján a sértett el lenne zárva attól, hogy a sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt a bíróság eljárást folytasson le. A törvény ebből az elvből kiindulva lehetőséget biztosít a sértett részére a pótmagánvádlóként történő fellépésre akkor is, ha az ügyész a vádemelést részben mellőzte.”

A Be. szabályai szerint a pótmagánvádló nem veszi át teljes egészében az ügyész szerepét, és abban a körben, ahol a pótmagánvádra sor kerül, ott is csak másodlagosan léphet fel a sértett (ha az ügyész nem kívánja érvényesíteni az állam büntetőjogi igényét). Ez a kiegészítő fellépési le-

hetőség a sértett igényérvényesítési lehetőségéhez nyújt segítséget.

3. A jogegységi határozat arra az esetre vonatkozik, amikor állami vagyon sérelme következik be.

Az Alkotmány 9. §-ának (1) bekezdése szerint a köztulajdon és a magántulajdon egyenjogú és egyenlő védelemben részesül. Az Alkotmánynak ezt a rendelkezését az Alkotmánybíróság már egy 1991-ben meghozott határozatában értelmezte. A határozat indokolásában kifejtettek szerint a piacgazdaság körülményei között következetesen el kell határolni egymástól az állam közhatalmi és tulajdonosi minőségét. A vagyoni viszonyokban az állam tulajdonosként szerepelve a gazdasági élet egyik alanyaként és nem közhatalmi funkciót gyakorló szervezetként jelenik meg, és ennek megfelelően kell minősíteni [59/1991. (XI. 19.) ABH 1991, 293, 294–295.]. Ezen az alaptételen nem változtatott az 1320/B/1990/3. AB határozat, amely kifejtette, hogy nem sérti az állam tulajdonjogát (az Alkotmány 10. §-ának elveit), ha a privatizáció folyamatában egyes javak kikerülnek az állam tulajdonából. Az alapjogi védelem ilyen értelemben nem illeti meg az államot a saját intézkedésével szemben (ABH 1991, 574, 575.). Ez azonban nem jelenti azt, hogy az államot, mint tulajdonost ne illett meg ugyanolyan polgári jogi védelem, mint bármilyen más tulajdonost. Az állam, mint tulajdonos ugyanúgy sértettje a vagyontárgyai ellen elkövetett bűncselekményeknek, mint bármely más tulajdonos.

Az elmondott elvekkel áll összefüggésben a Be. 54. §-ának (5) bekezdése, amely szerint az állami adóhatóság hatáskörébe tartozó adóval vagy költségvetési támogatással kapcsolatban elkövetett bűncselekménnyel okozott kár megtérítése iránt az állam nevében a polgári jogi igény előterjesztésére az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal jogosult.

A támadott jogegységi határozat rendelkező részének I. tétele tehát nem új jogszabályt határoz meg, hanem jogértelmezést végez, amikor az állam vagyoni sérelme esetére az államot ugyanolyan tulajdonosként kezeli, mint más tulajdonosokat, és a pótmagánvádról szóló szabályok alkalmazását lehetségesnek tartja.

4. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 28. §-ának (1) bekezdésében kimondja, hogy az állam – mint a vagyoni jogviszonyok alanya – jogi személy. Eltérő jogszabályi rendelkezés hiányában az államot a polgári jogi jogviszonyokban a pénzügyminiszter képviseli, de képviseleti jogát más állami szervre is átruházhatja.

Az állami tulajdon és az állami szervek önálló jogalanyisága sok olyan kérdést vet fel, amely a gyakorlatban problémát okoz. A második világháború előtt az államot magánjogi oldalról az államkincstár testesítette meg, a kincstári jogi igazgatóság képviselte, az állami szerveket pedig akkor tekintették önálló jogi személynek, ha ezt jogszabály kimondta vagy elkülönült vagyonuk volt (Magyar Magánjog, szerk.

Szladits Károly, I. Budapest 1941. 619.; Magyar Zoltán, Magyar Közigazgatás, Budapest 1942. 215.). A jelenlegi helyzet bonyolultabb. A költségvetési szervek önálló jogi személyként való elismeréséhez a Ptk.-n kívül az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvényt is figyelembe kell venni. Így a Magyar Államkincstár önállóan gazdálkodó központi költségvetési szerv [Áht. 18. §-ának (2) bekezdése], az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (APEH) önálló jogi személyiséggel rendelkező, önállóan gazdálkodó államigazgatási szerv [2002. évi LXV. törvény 1. §-ának (1) bekezdése]. Nem teljesen egyértelmű annak a vagyonnak a minősítése sem, amellyel a különböző jogi személyek gazdálkodnak (mi a tulajdon, a rábízott vagyon, kezelésben lévő vagyon).

A fentiek alapján a támadott jogegységi határozat rendelkező részének II. tétele a számításba jövő jogi személyek jogszabályokra utaló felsorolásával, valamint az „érdekkörét a cselekmény érintette” megfogalmazással nem új szabályt alkot, hanem a bonyolult jogi minősítésű helyzetben a jogértelmezést próbálja megkönnyíteni.

Az elmondottak alapján álláspontom szerint a 3/2004. BJE büntető jogegységi határozat alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 28. §-ának b) pontja alapján – hatáskör hiányában – vissza kellett volna utasítani.

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky dr. Vasadi Éva alkotmánybíró
különvéleménye

1. Nem értek egyet a többségi határozat rendelkező részének a jogegységi határozat alkotmányellenességét megállapító 1. pontjával, továbbá a Be. 51. § (1) bekezdése és 53. § (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasító 2. pontjával.

Az Alkotmánybíróság sajátos helyet foglal el alkotmányos rendszerünkben, nem része a rendes bírósági rendszernek és az Alkotmány speciális feladatokkal látta el (1350/B/1992 AB határozat, ABH 1993, 619.).

Az Alkotmánybíróság feladatkorát az Alkotmány 32/A. § (1)–(2) bekezdése határozza meg. Eszerint az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a jogszabályok alkotmányosságát, illetőleg ellátja a törvénnyel hatáskörébe utalt feladatokat; alkotmányellenesség megállapítása esetén megsemmisíti a törvényeket és más jogszabályokat.

A bírói szervezetről az Alkotmány 45–50. §-ai szólnak. E szabályok értelmében a bírák függetlenek és csak a tör-

vénynak vannak alárendelve, a bíróságok jogalkalmazásának egységét a Legfelsőbb Bíróság biztosítja [47. § (2) bekezdés].

Az Alkotmánybíróság egy korai határozata szerint a bíróság függetlensége az ítélezés függetlenségét tekintve abban rejlik, hogy a bíróságok a politikai törvényeket és az igazgatási normákat is önállóan értelmezik. A bírósági gyakorlat független a politikai változásoktól, koherenciáját folyamatossága, hagyományai és az elmélettel való kölcsönhatás segíti elő. A jogot végül is a bíróságok saját értelmezésük szerint állapítják meg [38/1993. (VI. 11.) AB határozat, ABH 1993, 256.].

Jóllehet a jogszabályokat az Alkotmánybíróság saját eljárásában mindig értelmezi, a jogszabály értelmezése azonban másra vonatkozik az Alkotmánybíróság eljárásában és másra a bírósági eljárásban. Az Alkotmány elvont szabályainak és az elvont jogszabálynak az egymásra vonatkoztatása, ezzel kapcsolatban az értelmezése az Alkotmánybíróság hatásköre, ellenben valamely konkrét tényállás és az elvont jogszabály egymásra vonatkoztatása, ezzel kapcsolatban a jogszabály (önálló) értelmezése, bírósági hatáskör [31/1993. (V. 21.) AB határozat, ABH 1993, 242.].

A jogi normák tartalmának meghatározása, illetve megszilárdítása az Alkotmány X. fejezete értelmében a bírói gyakorlatra hárul. A bírói gyakorlatra, mint a bírói döntés részbeni alapját vagy indokát képező tényezőre történő hivatkozás a bíróságok működése során mindennapos. A bírói gyakorlatnak normatív ereje, szabályképző szerepe van. Ebből azonban nem következik, hogy a bírói gyakorlatot megjelenítő egyedi döntéseket vagy bírói testületek határozatait, véleményét, ajánlását „jogszabálynak” kellene tartani az Alkotmány 32/A. §-a alkalmazásában.

2. Magam is úgy vélem, hogy az Alkotmánybíróságnak a feladatköre értelmezésénél az alkotmányos jogállásából és rendeltetéséből kell kiindulnia [25/1999. (VII. 7.) AB határozat, ABH 1999, 251, 256.]. Az Alkotmánybíróságnak hatalma van arra, hogy az Alkotmány 32/A. §-ában megjelenő „jogszabály” fogalmat alkotmányos jogállással összhangban értelmezze.

A jelen alkotmányos környezetben azonban nincs ok a jogegységi határozat önálló, a jogszabálytól eloldott, külön alkotmányossági vizsgálatára. A Legfelsőbb Bíróság az Alkotmány értelmében „a bíróságok jogalkalmazásának egységét” biztosítja, ebben a feladatkörében bocsát ki jogegységi határozatot, illetve – a Bszi. 32. § (5) bekezdése alapján – teszi közzé a jogegységi tanács által kiválasztott elvi bírósági határozatokat. A jogegységi határozat valamely jogszabály alkalmazásának egységessége (a joggyakorlat továbbfejlesztése vagy az egységes ítélezési gyakorlat biztosítása) érdekében jön létre, ebben a minőségében kötelező a bíróságokra mint jogalkalmazó szervekre. Normatív tartalma a tárgyat képező jogszabályhoz igazodik, attól önállósult normatív tartalommal nem rendelkezik. Nem jogszabály, de ugyanakkor joghajtító, az ítélezési gyakorlatot általános érvénnyel és kötelező jelleggel befolyásoló eszköz. Az álta-

lános jogalkotás és a nagyon bonyolult és összetett jogalkalmazás között a jog egységes érvényesülése, az ellentmondó bírói ítéletek kiküszöbölése érdekében ható jogintézmény. Valamennyi jogegységi határozat jogszabályhoz tapad, a jogszabályok vizsgálatára pedig az Alkotmánybíróságnak hatásköre van.

Az Alkotmánybíróság eljárása szempontjából valamely vizsgált jogszabálynak minden esetben felismert normatartalma van, a jogszabály szövegét és tartalmát az alkotmánybírósági eljárásban nem lehet szétválasztani – különösen így van ez akkor, ha jogegységi határozat született a tárgyban. Általánosságban is megállapítható, hogy minden jogszabály a gyakorlatban az értelmezett és alkalmazott, nem egyszer változó tartalommal él, elszakad a jogalkotótól, egy-egy új tényállásra való alkalmazása során kaphat eredetileg a jogalkotó által nem várt, nem szándékolt normatartalmat is.

A jogegységi határozatban foglalt normatartalommal figyelembe vett jogszabály vizsgálatánál az Alkotmánybíróság eljárásának nem lehet tárgya önmagában a jogegységi határozat. Az Alkotmánybíróság jogszabály-értelmezése ugyanakkor nem oldható el, nem függetleníthető a jogegységi határozatban megjelenített normatartalomtól. Az Alkotmánybíróság jogszabály-értelmezését köti a jogszabálynak az a felismert normatartalma, amelyet a Legfelsőbb Bíróság a jogegységi határozatban megállapított. A jogegységi határozat a bíróságokra kötelező, de nem önmagában a jogegységi határozat, hanem az értelmezett, és meghatározott tartalmú(vá vált) jogszabály lesz az, amit a bíróságok alkalmaznak egy-egy ügy elbírálása során, a személyeket ugyanis a jogszabályok kötik.

Az Alkotmánybíróság a „jogszabály” alkotmányellenességét köteles vizsgálni, a jogszabály szövegét a felismerhető normatartalommal. Ha a jogszabály azzal a tartalommal, amit annak a Legfelsőbb Bíróság tulajdonít, alkotmányellenes, akkor a jogszabályt meg kell semmisíteni. Nincs jelentősége az Alkotmánybíróság eljárását illetően annak, hogy a Legfelsőbb Bíróság az értelmezéskor vajon túllépett-e a jogszabály keretein vagy sem – nincs is olyan szerv, amely ezt megállapíthatná, mert ez önálló jogszabályértelmezés lenne. Nincs jelentősége annak sem, hogy a jogszabály, ha a szövegezése elméletileg többféle lehetséges értelmezésnek is teret ad, a jogegységi határozatra tekintettel, ennek következtében „válík” alkotmányellenessé vagy eleve valamennyi lehetséges értelmezési változatban is alkotmányellenes.

Álláspontom szerint a Be. 51. § (1) bekezdése és 53. § (1) bekezdése megsemmisítését kellett volna kimondani, a többségi határozatban foglalt érvek alapján; a jogegységi határozatot támadó indítványt pedig vissza kellett volna utasítani.

Dr. Tersztyánszkyé
dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

Az Alkotmánybíróság 43/2005. (XI. 14.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabályi rendelkezések alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló eljárásban – dr. Harmathy Attila, dr. Kovács Péter, valamint dr. Tersztyánszkyé dr. Vasadi Éva alkotmánybírák különvéleményével – meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 187. § (2) bekezdése alkotmányellenes, ezért azt 2006. június 30-i hatállyal megsemmisíti.

2. Az Alkotmánybíróság az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 187. § (5) bekezdésének „– házasságban, illetve élettársi kapcsolatban élő kérelmező esetén a házastársat (élettársat) is –” szövegrésze alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

3. Az Alkotmánybíróság a művi meddővé tételről szóló 25/1998. (VI. 17.) NM rendelet 3. § (1) bekezdésének, valamint 6. § (1) bekezdésének „– házasságban, illetve élettársi kapcsolatban élő kérelmező esetén egyidejűleg a házastársat (élettársat) is –” szövegrésze alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

4. Az Alkotmánybíróság a művi meddővé tételről szóló 12/1987. (VIII. 19.) EüM rendelet alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást megszünteti.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

1. Az Alkotmánybírósághoz két indítvány érkezett a művi meddővé tételről szóló szabályozás egyes elemeinek alkotmányossági vizsgálatára.

1.1. Az egyik indítványozó az 1992-ben előterjesztett beadványában a művi meddővé tételről szóló 12/1987. (VIII. 19.) EüM rendelet (a továbbiakban: R1.) alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kezdeményezte. Álláspontja szerint a rendelet formai okból

ellentétes az Alkotmány 8. § (2) bekezdésével, mivel az emberek alapvető jogait korlátozó szabályokat nem törvény tartalmazza. Emellett az indítványozó tartalmi okból is kifogásolta a szabályozást, mivel az – álláspontja szerint – „indokolatlan (életkor, illetőleg gyerekszám) korlátozásokat” tartalmaz, és ezáltal sérti az Alkotmány 8. § (2) bekezdését, valamint az 54. § (1) bekezdését.

A művi meddővé tételről szóló 25/1998. (VI. 17.) NM rendelet (a továbbiakban: R2.) 7. §-a 1998. július 1-jével hatályon kívül helyezte az indítványozó által támadott jogszabályt. Az Alkotmánybíróság erről tájékoztatta az indítványozót, aki ezt követően az R1. alkotmányellenességének megállapítására irányuló indítványát az R1. „hatályossága időtartamára vonatkozóan” tartotta fenn, ugyanakkor a megsemmisítés iránti kérelmét okafogyottnak minősítette. Mindemellett az indítványozó – az Alkotmány 8. § (2) bekezdésére, valamint az 54. § (1) bekezdésére utalva – kezdeményezte az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) – a korábbi szabályozást tartalmilag megismétlő – 187. § (2) bekezdés első mondata alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését.

1.2. A másik indítványozó az Eütv. 187. § (2) bekezdésének első mondatát az Alkotmány 2. § (1) bekezdésére, 8. § (1) és (2) bekezdésére, 54. § (1) bekezdésére, valamint 70/A. § (1) bekezdésére hivatkozással támadta. Álláspontja szerint a kifogásolt rendelkezés sérti az önrendelkezési jogot, és önkényes, diszkriminatív feltételeket tartalmaz.

Az indítványozó emellett támadta az Eütv. 187. § (5) bekezdésének „– házasságban, illetve élettársi kapcsolatban élő kérelmező esetén a házastársat (élettársat) is –” szövegrészét, valamint az R2. 6. § (1) bekezdésének hasonló tartalmú szövegrészét. Megítélése szerint a két kifogásolt rendelkezés sérti az Alkotmány 54. § (1) bekezdéséből következő magánszférához való jogot, mert „arra kötelezi a meddővé tételt kérő személyt, hogy a legbensőbb intim szférájához tartozó döntését (nemző/fogamzóképesége megszüntetése) megossza egy másik személlyel (házastárs/élettárs)”. Az indítványozó ugyanerre az indokra hivatkozva kezdeményezte továbbá az R2. 3. § (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését is.

2. Az indítványozók az Alkotmány alábbi rendelkezéseire hivatkoztak:

„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”

„8. § (1) A Magyar Köztársaság elismeri az ember sértetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait, ezek tiszteletben tartása és védelme az állam elsőrendű kötelessége.

(2) A Magyar Köztársaságban az alapvető jogokra és kötelességekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, alapvető jog lényeges tartalmát azonban nem korlátozhatja.”

„54. § (1) A Magyar Köztársaságban minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelyektől senkit nem lehet önkényesen megfosztani.”

„70A. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.”

Az Eütv. 187. §-ának vizsgált rendelkezései:

„(2) Családtervezési célból a művi meddővé tétel 35. életévét betöltött vagy három vér szerinti gyermekkel rendelkező személynél végezhető el. A családtervezési célból elvégzett művi meddővé tétel iránt a 16. § (1)–(2) bekezdéseiben meghatározott személyek által benyújtott kérelem érvényességéhez a gyámhatóság hozzájárulása szükséges.”

„(5) A beavatkozás megkezdését megelőzően a beavatkozást végző egészségügyi szolgáltató kijelölt orvosa a kérelmezőt – házasságban, illetve élettársi kapcsolatban élő kérelmező esetén a házastársat (élettársat) is – tájékoztatja a fogamzásgátlás egyéb lehetőségeiről, valamint a beavatkozás jellegéről, lehetséges kockázatairól és következményeiről.”

Az R2. vizsgált rendelkezései:

„3. § (1) A családtervezési célból végzendő művi meddőtételnek az Eütv. 187. § (2) bekezdésében meghatározott feltételét a kérelmező személyazonosításra szolgáló igazolványának adataiból, továbbá vér szerinti gyermekeinek születési anyakönyvi kivonataiból kell megállapítani.”

„6. § (1) A beavatkozás megkezdését megelőzően a beavatkozást végző egészségügyi szolgáltató kijelölt orvosa a kérelmezőt – házasságban, illetve élettársi kapcsolatban élő kérelmező esetén egyidejűleg a házastársat (élettársat) is – az Eütv. 13. §-ában meghatározottakon kívül tájékoztatja

- a) a fogamzásgátlás egyéb lehetőségeiről, valamint
- b) a beavatkozás jellegéről, lehetséges kockázatairól és következményeiről, illetve
- c) a beavatkozás elvégzése esetén egy későbbi gyermekvállalás lehetőségeiről.”

II.

Az Alkotmánybíróság először azt vizsgálta meg, hogy milyen alkotmányjogi összefüggés áll fenn az Eütv. 187. § (2) bekezdésében szabályozott, családtervezési célú művi meddővé tétel és az Alkotmány 54. § (1) bekezdése között.

1. A művi meddővé tétel (sterilizáció) a nemző-, illetve a fogamzásképeséget megakadályozó (megszüntető) invazív orvosi beavatkozás [Eütv. 3. § *m*) pont; 187. § (1) bekezdés]. Meddővé tételre – mind a férfiak, mind a nők ese-

tében – sor kerülhet egészségügyi és családtervezési célból.

Az R2. 1. § (2) bekezdése jelentős, és alkotmányossági szempontból indokolható különbségtételt tartalmaz az egészségügyi és a családtervezési célú meddővé tétel között:

„A művi meddővé tétel során az ivarmirigyeket eltávolítani vagy károsítani, továbbá a nemző-, illetve fogamzó-képesség végleges elvesztését eredményező egyéb műtéti beavatkozást elvégezni csak indokolt esetben

a) a beteg egészségének megőrzése, lehetséges mértékű helyreállítása, ha ez nem lehetséges,

b) az egészségromlás mérséklése érdekében lehet.”

Következésképpen minden szempontból végleges és visszafordíthatatlan beavatkozásra (*castratio, ovariectomia, hysterectomia*) kizárólag egészségügyi indokból kerülhet sor. Ezzel szemben családtervezési célú meddővé tételre „a legkisebb mértékű beavatkozással járó, de az adott esetben a terhesség meggátolására leginkább alkalmas” [R2. 1. § (1) bekezdés] műtéti megoldás férfiak esetében a *vasectomy*, nők esetében a *tuba uterina* elzárása. Mindazonáltal ezen eljárások alkalmazása esetén is kétséges a nemző-, illetve fogamzásképesesség későbbi, műtéti visszaállításának sikeressége. Ugyanakkor egyes esetekben utóbb is lehetőség van saját, „vér szerinti” gyermek világra hozatalára az Eütv.-ben szabályozott humán reprodukciós eljárások segítségével.

Összességében megállapítható, hogy a családtervezési célú művi meddővé tétel olyan születésszabályozási (fogamzásgátlási) módszer, amely egyszeri, jelentős kockázattal nem járó beavatkozás eredményeként nagyfokú biztonságot nyújt a magzat fogantatásának megelőzésében, miközben nem igényel későbbi anyagi ráfordításokat és odafigyelést. Hátránya ugyanakkor (a műtéttel szükségképpen együtt járó hátrányokon túl), hogy ennek a módszernek a választásával a későbbi választási szabadság (a gyermekvállalás lehetősége) jelentősen leszűkül, bizonyos esetekben megszűnik.

2. Az önrendelkezési jog és a művi meddővé tétel alkotmányos összefüggéseinek feltárásakor az Alkotmánybíróság tekintetbe vette az alkotmányos demokráciákban megfigyelhető tendenciákat.

Az Egyesült Államok Legfelső Bírósága 1942-ben alkotmányellenesnek minősítette az egyes visszaeső bűnelkövetők meddővé tételét elrendelő jogszabályt [*Skinner v. Oklahoma*, 316 U.S. 535 (1942)]. A bíróság ebben a határozatban az egyén alapvető jogai közé sorolta a gyermekvállalásról hozott szabad döntést. Később a testület a magánélethez való jog alapján ismerte el, hogy a házaspárok és az együtt élő különemű személyek szabadon eldönthetik, használnak-e fogamzásgátló eszközt. [*Griswold v. Connecticut*, 381 U.S. 479 (1965); *Eisenstadt v. Baird*, 405 U.S. 438 (1972)]. Napjainkban számos demokratikus jogrendű államban törvények és bírósági döntések

– a fogamzásgátláshoz való jog analógiájára – nem kérdőjelezik meg, hogy a jogi értelemben döntésképesnek tekintett személyek életkorra, családi állapotra, saját gyermekek számára tekintet nélkül kérhetik a művi meddővé tételt. (Például: Egyesült Királyság, Japán, Kanada, Svájc, Spanyolország.) Mindazonáltal a sterilizációról való döntésképesesség korhatára államonként eltérő, és nem feltétlenül egyezik meg az általános döntésképesesség korhatárával. (Például Ausztriában és Dániában 25 év, az Egyesült Államokban 21 év, Japánban 20 év, Spanyolországban 18 év.) Több államban, így Németországban nincs speciális szabályozás a művi meddővé tétel feltételeiről, azokat – konkrét esetek kapcsán – a bírói gyakorlat alakítja ki.

A fogamzásgátlás és azon belül a művi meddővé tétel szabadságának biztosítása különös súlyt kapott néhány államban, a faji, etnikai, nemi vagy más önkényes megkülönböztetést intézményesítő vagy eltűrő politikai rendszer demokratikus átalakításával összefüggésben. Például a Dél-afrikai Köztársaságban, 1998-ban elfogadott Sterilisation Act a 18. évet betöltött, döntésképes személyek számára biztosítja ezt a jogot, abból a preambulumban megfogalmazott elvből kiindulva, hogy az alkotmányban elismert testi és pszichológiai integritáshoz való jog magában foglalja a reprodukcióról való szabad döntés jogát. Ugyanakkor több európai államban és az Egyesült Államokban előfordult esetek azt is bizonyítják, hogy az önkéntesség és a diszkrimináció-tilalom elvén alapuló szabályozás ellenére is előfordulhatnak nagy számú visszaélések a gyakorlatban. Például az Egyesült Államokban az 1970-es években elfogadott szövetségi szintű szabályok ellenére sor került indiánok, feketék és más kisebbségek vitatott legitimitású sterilizálására. (Ronald Munson: *Intervention and Reflection. Basic Issues in Medical Ethics*. Wadsworth, Belmont, California, 1988, 420.) A súlyos jogsértésekre azonban nem az önrendelkezés jogot biztosító szabályok elfogadása miatt került sor, hanem azokkal ellentétesen. A visszaélések veszélyét növeli, ha hiányzik az egyéni autonómiát biztosító és hatékony garanciákat tartalmazó szabályozás.

Nemzetközi összehasonlításban kivételesnek mondható az olyan szabályozás, amely a családtervezési célú meddővé tételt – a döntésképeségi korhatáron túl – objektív feltételektől teszi függővé. (Fehéroroszországban: legalább három gyermek, vagy betöltött 30. év és két gyermek, vagy nőknél betöltött 35. év, férfiaknál betöltött 45. év. Szlovéniában: betöltött 35. év.)

A mai – elvi jelentőségű – jogviták egy része a házastársi hozzájárulás nélkül elvégzett sterilizációra vonatkozik [Egyesült Államokban: *Murray v. Vandevander*, Court of Appeals of Oklahoma, Division No.1. 522 P.2d. 302.]; más részük az orvos és a páciens közötti magánjogi szerződésből eredő kötelezettségeket érinti (például: tájékoztatási kötelezettség elmulasztása, felelősség a sterilizációt követő terhesség vagy születés miatt stb.) [Egyesült Királyságban: *Eye v. Measday*, (1986) 1 All ER 488; *Gold v. Haringey Health Authority* (1988) QB 481]; Németországban: BVerfGE 96, 375. (1997).; gyakran – legfőképp

a kiskorúak és a mentális sérültek esetleges sterilizálása esetén – a *helyettes döntéshozatallal* összefüggő kérdések állnak a jogesetek középpontjában [a spanyol Alkotmánybíróság gyakorlatában: 215/1994. (14.07.1994.)].

3. Az Alkotmánybíróság számos alkalommal foglalkozott az Alkotmány 54. § (1) bekezdésének, valamint az ember saját teste és sorsa feletti rendelkezési jogának a kapcsolatával, de a művi meddővé tétel alkotmányos összefüggéseiről jelen ügyben foglal állást először. Az Alkotmány 54. § (1) bekezdésében elismert emberi méltósághoz való jogot a 8/1990. (IV. 23.) AB határozatban az „*általános személyiségi jog*” alkotmányi megfogalmazásának minősítette. „Az általános személyiségi jog ‘anya-jog’, azaz olyan szubszidiárius alapjog, amelyet mind az Alkotmánybíróság, mind a bíróságok minden esetben felhívhatnak az egyén autonómiájának védelmére, ha az adott tényállásra a konkrét, nevesített alapjogok egyike sem alkalmazható.” (ABH 1990, 44–45.) Ezt követően az Alkotmánybíróság számos határozatot hozott az *önrendelkezéshez való jog és a magánszférához való jog* mint az Alkotmány 54. § (1) bekezdéséből következő „különös személyiségi jogok” alapján. [57/1991. (XI. 8.) AB határozat, ABH 1991, 279.; 1/1994. (I. 7.) AB határozat, ABH 1994, 29, 35–36.; 75/1995. (XII. 21.) AB határozat, ABH 1995, 376, 380.; 5/1996. (II. 23.) AB határozat, ABH 1996, 47.; 11/1996. (III. 13.) AB határozat, ABH 1996, 240.; 20/1997. (III. 19.) AB határozat, ABH 1997, 85.; 4/1998. (III. 1.) AB határozat, ABH 1998, 71.; 10/2001. (IV. 12.) AB határozat, ABH 2001, 123.]

Jelen ügy megítélése szempontjából az Alkotmánybíróság irányadónak tekinti az Alkotmány 54. § (1) bekezdését értelmező több, korábbi határozatát.

A 22/1992. (IV. 10.) AB határozatban az Alkotmánybíróság megállapította, hogy „a házasságkötés szabadságához való jog – az önrendelkezési jog részeként – olyan alapjog, amely alkotmányos oltalom alatt áll.” [ABH 1992, 122, 123. Megerősítve: 183/B/1992. AB határozat, ABH 1995, 598, 602.]

A 64/1991. (XII. 17.) AB határozat megállapította, hogy az emberi méltósághoz való jog alapján a *terhes nők önrendelkezési joga* – alkotmányos korlátok között – kiterjed a terhesség-megszakítás feletti rendelkezésre. „A terhesség olyan változásokkal jár az anya szervezetében, s – normális esetben – a gyermeknevelés olyannyira meghatározza az anya további életét, hogy az Alkotmánybíróság megítélése szerint az abortusz lehetőségének [...] szűk körű kizárása is közvetlenül és lényegesen érinti az anya önrendelkezési jogát.” [ABH 1991, 297, 301.; Megerősítve: 48/1998. (XI. 23.) AB határozat, ABH 1998, 333.]

A 36/2000. (X. 27.) AB határozat kimondta, hogy az Eütv. az Alkotmány 54. § (1) bekezdésében foglalt emberi méltósághoz való jogot érvényre juttató garanciális rendelkezéseket tartalmaz a betegek önrendelkezési joga tekintetében. A betegek jogai közé tartozik – többek között – az *egészségügyi beavatkozásokba való beleegyezés és az*

ellátás visszautasításának joga is. [ABH 2000, 241. Megerősítve: 56/2000. (XII. 19.) AB határozat, ABH 2000, 527.]

Az Alkotmánybíróság a gyermekek egyesülési jogának korlátaival foglalkozó 21/1996. (V. 17.) AB határozatban az emberi méltósághoz való jog és az *egyéni kockázatvállalás* összefüggéséről általános érvennyel mondta ki: „Önmagának mindenki árthat, s vállalhat kockázatot, ha képes a szabad, tájékozott és felelős döntésre. A nagykorúaknak a jog be nem avatkozása széles lehetőséget ad erre, s az általános személyiségi jogból folyó jog az önmeghatározásra és cselekvési szabadságra [Alkotmány 54. § (1) bekezdés] garantálja ezt a lehetőséget. Az állam korlátozó gyámkodása csak a határesetekben alkotmányossági viták tárgya (a kábítószer élvezésének büntetésétől az eutanáziáig).” (ABH 1996, 74, 80.)

Számos egyéb mellett ezt a szempontot is alapul véve az Alkotmánybíróság a 22/2003. (IV. 28.) AB határozatban a *saját haláláról való döntés jogát* ismerte el az Alkotmány 54. § (1) bekezdése alapján. „A gyógyíthatatlan beteg döntése arról, hogy életének a rá váró szenvedésekkel teli hátralévő részét nem akarja végigélni, a beteg önrendelkezési jogának része, így vonatkoznak rá az Alkotmány 54. § (1) bekezdésének rendelkezései. A saját haláláról való döntés ugyanis mindenkit megillet, függetlenül attól, hogy egészséges vagy beteg, és ha beteg, betegsége az orvostudomány szerint gyógyítható-e vagy nem. (...) A világnézeti szempontból semleges alkotmányos alapokon álló jogrendszer ugyanis sem helyeslő, sem helytelenítő álláspontot nem foglalhat el az ember saját életének befejezését elhatározó döntésével kapcsolatban; itt olyan szféráról van szó, melytől az államnak főszabályként távol kell magát tartania. Az állam e körben csak annyiban jut szerephez, amennyiben ezt az élethez való jogra vonatkozó intézményvédelmi kötelezettsége elkerülhetetlenül szükségesé teszi.” (ABH 2003, 235, 261.)

Az Alkotmánybíróság az Alkotmány 54. § (1) bekezdéséből és a 60. § (1) bekezdéséből vezette le az önrendelkezési jogtól elválaszthatatlan, a személyiség integritásához való jogot. „Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata – a 8/1990. (IV. 25.) AB határozattól kezdve – az emberi méltósághoz való jogot, mint „általános személyiségi jogot” fogja fel, amely magában foglalja a személyiség szabad kibontakoztatásához való jogot. Az Alkotmánybíróság továbbá a lelkiismereti szabadság jogát a 64/1991. (XII. 17.) AB határozat összefüggésében szintén a személyiség integritásához való jogként értelmezte. (Az állam nem kényszeríthet senkit olyan helyzetbe, amely meg hasonlításba vinné önmagával, azaz amely összeegyeztethetetlen a személyiségét meghatározó valamely lényeges meggyőződésével.)” [4/1993. (II. 12.) AB határozat, ABH 1993, 48, 51.] Mindemellett irányadónak számít az Alkotmánybíróságnak az a korábbi megállapítása, hogy a lelkiismereti szabadságnak az orvosi tevékenység során is érvényesülnie kell, ezért az orvos lelkiismereti okból megtagadhatja a munkakörének nem szükségszerű részét képező beavatko-

zások elvégzését. [64/1991. (XII. 17.) AB határozat, ABH 1991, 297, 315.]

Az alkotmánybíróági gyakorlat alapján megállapítható, hogy az Alkotmány 54. § (1) bekezdése széles körű védelemben részesíti a szabad, tájékozott és felelősségteljes döntésre képes ember saját teste és sorsa feletti rendelkezési jogát. A jelen ügy szempontjából annak van jelentősége, hogy az önrendelkezéshez való jog alapján az emberek – az Alkotmány rendelkezéseivel összhangban lévő jogszabályi korlátok között – szabadon dönthetnek a családi élet, a házasság, a gyermekvállalás kérdéseiben.

A testület gyakorlatából következik továbbá, hogy az orvosi beavatkozások feletti önrendelkezési jog (egészségügyi önrendelkezési jog) tágabb kategória az egészségügyi beavatkozások visszautasításához való jognál. Az Alkotmánybíróság ezt elismerte a művi terhesség-megszakítás esetében [64/1991. (XII. 17.) AB határozat, ABH 1991, 297, 301.; 48/1998. (XI. 23.) AB határozat, ABH 1998, 333.], és általában véve is [36/2000. (X. 27.) AB határozat, ABH 2000, 241.; 56/2000. (XII. 19.) AB határozat, ABH 2000, 527.]. Szűk körű kivételt fogalmazott meg a 22/2003. (IV. 28.) AB határozat, amely az életmentő és életfenntartó kezelések visszautasításához és megszüntetéséhez való jogot ismerte el, de nem terjesztette ki az önrendelkezési jogot az orvosi segítséggel történő öngyilkosságra.

4. Az Eütv. 187. § (2) bekezdésének az indítványozó által támadott első mondata – vagyis – két objektív feltételt tesz függővé a családtervezési célú művi meddővé tételt. A kérelmezőnek vagy 35 évnél idősebbnek kell lennie, vagy három vér szerinti gyermekkel kell rendelkeznie. Az Alkotmánybíróság ezt a két rendelkezést az emberi méltósághoz való jogból származó *önrendelkezési jog korlátozásának* tekinti. Aki – a szükséges információk birtokában – képes felelősségteljes és indokolható döntést hozni családi, illetve házasságáról, a fogamzásgátlásról és a gyermekvállalásról, annak az állam nem tilthatja meg, hogy – saját életfelfogásának megfelelően, vagy szociális és anyagi körülményeit mérlegelve – művi meddővé tétel révén akadályozza meg, hogy gyermeke, illetve több gyermeke szülessen.

Az önrendelkezéshez való jogból az következik, hogy az állam nem vállalhatja át az emberektől a fogamzásgátló módszerek és eszközök közötti választás, az előnyök és a hátrányok mérlegelésének felelősségét; ez indokolatlan paternalizmus volna. Ami az egyik embernek súlyos teher, az másnak nem feltétlenül jelent hátrányt, ezért az állami szabályozás nem is képes a minden egyén számára egyformán „előnyös” megoldás kialakítására.

Mindemellett az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a családtervezés, a fogamzásgátlás kérdéseiben való döntés gyakran nem elszigetelt egyéni választás, hanem házastársak vagy különmemű élettársak közös mérlegelése alapján történő döntés. A művi meddővé tétel iránti igény a leggyakrabban akkor jelentkezik, amikor a házastársak

már nem kívánnak több gyermeket vállalni, és a sterilizációt tekintik célszerű, hatékony megoldásnak.

Az indítvány és az Eütv. hatályos rendelkezése alapján az Alkotmánybírósnak kizárólag a tiltó szabályozásról kellett állást foglalnia. Jelen ügyben a testületnek nem kellett eldöntenie azt, hogy az érintett személyeknek joguk van-e kikényszeríteni az államtól meghatározott egészségügyi beavatkozások, sterilizációs műtétek elvégzésének anyagi, intézményi és személyi feltételeit.

III.

Az Alkotmánybíróság az Alkotmány 54. § (1) bekezdése és a 8. § (2) bekezdése alapján megvizsgálta az *önrendelkezéshez való jog* – Eütv. 187. § (2) bekezdésének első mondatában lévő – *korlátozásának alkotmányosságát*.

1. Az Alkotmánybíróság a 22/2003. (IV. 28.) AB határozatban foglalta össze az emberi méltósághoz való jogból levezetett részjogosultságok korlátozhatóságáról kialakított gyakorlatát. „Az emberi méltósághoz való jognak az Alkotmánybíróság az alapjogok sorában megkülönböztetett jelentőséget tulajdonít. Ez abból is kitűnik, hogy ez a jog, az élethez való joggal együtt, az Alkotmánynak az alapvető jogokra és köteleességekre vonatkozó fejezete élén helyezkedik el, azt az Alkotmány az ember veleszületett jogaként deklarálja, ezért az, a 23/1990. (X. 31.) AB határozat szóhasználatára szerint ‘minden mást megelőző legnagyobb érték’ (ABH 1990, 88, 93.). Már ebben a határozatban megfogalmazást nyert az Alkotmánybírósnak azon álláspontja is, hogy az emberi élethez és az emberi méltósághoz való jog elválaszthatatlan egységet alkotó oszthatatlan és korlátozhatatlan alapjog. A későbbiek során azután az Alkotmánybíróság elvégezte annak kimunkálását is, milyen összefüggésben érvényesül az emberi méltóság korlátozhatatlansága. Arra az álláspontra helyezkedett, hogy az emberi méltósághoz való jog csupán az emberi státusz meghatározójaként, csak az étellel együtt fennálló egységben abszolút és korlátozhatatlan [64/1991. (XII. 17.) AB határozat, ABH 1991, 297, 308, 312.]. Ezért anyajog mivoltából levezetett egyes részjogosítványai (mint például az önrendelkezéshez és a személy testi integritásához való jogok) az Alkotmány 8. § (2) bekezdése szerint bármely más alapjoghoz hasonlóan korlátozhatók [75/1995. (XII. 21.) AB határozat, ABH 1995, 376, 383.].” (ABH 2003, 235, 260.)

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az emberek egyes alapvető jogainak korlátozásához legitim cél lehet mások alapvető jogainak védelme [először: 2/1990. (II. 18.) AB határozat, ABH 1990, 18, 20.], továbbá az állam intézményes (objektív) alapjog-biztosítási kötelezettsége [először: 64/1991. (XII. 17.) AB határozat, ABH 1991, 297, 302.], valamint egyes alkotmányos közcélök érvényesítése [például: 56/1994. (XI. 10) AB határozat, ABH 1994, 312, 313.].

Az állam csak abban az esetben korlátozhatja az alapjogokat, ha az említett legitim célok védelme más módon nem érhető el. „Az alapjog korlátozásának alkotmányosságához tehát szükséges, hogy a korlátozás megfeleljen az arányosság követelményeinek: az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya megfelelő arányban legyenek egymással. A törvényhozó a korlátozás során köteles az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni.” (Összefoglalóan: 879/B/1992. AB határozat, ABH 1996, 401.) Mindebből következik, hogy az indokolás II.4.1. pontjában említett „az Alkotmány rendelkezéseivel nem igazolható korlátok” konkrét mércéje jelen ügyben a tiltó, illetve korlátozó szabályozás a cél elérésére való *alkalmassága*, továbbá *szüksége és arányossága*.

2. Az Eütv. 187. § (2) bekezdésének első mondatában lévő, az önrendelkezési jogot korlátozó két rendelkezéshez népesedéspolitikai közcél, valamint az állam intézményes alapjog-védelmi kötelezettsége rendelhető. Az Alkotmánybíróság ezeket külön-külön vizsgálta meg.

A családtervezési célú művi meddővé tétel 3 vér szerinti gyermek lététől vagy a betöltött 35. életévtől való függővé tételének indokaként vehető számításba demográfiai, *népesedéspolitikai célok* teljesítése. Köztudomású tény, hogy Magyarországon csökken a népesség, és a korösszetétel egyre kedvezőtlenebb. A hátrányos folyamatok megállítása legitim jogalkotói cél. Az állam a születések számának emelkedése érdekében számos eszközzel rendelkezik. Népesedéspolitikai szempontok – az Alkotmány kérétei között – megjelenhetnek például az adópolitikában, a társadalombiztosítási szabályozásban, s mindenekelőtt a családi és anyasági támogatások kialakításánál.

A kedvezőbb demográfiai mutatók elérésére a demokratikus államokban nem az önrendelkezési jog korlátozása a célravezető eszköz, hanem az említett közteher-viselési és szociálpolitikai szabályozás, valamint a születésszabályozási kultúra fejlesztése. Csak az alapvető jogokat el nem ismerő politikai rendszerekben lehet szélsőségesen tiltó és korlátozó népesedéspolitikai eszközökkel – pozitív vagy negatív irányban – befolyásolni a népszaporulatot. A fogamzásgátlás adminisztratív korlátozásával nem az élve születések, hanem a terhesség-megszakítások száma növekszik. (Európában az abortuszt legkevésbé korlátozó skandináviai államokban és Hollandiában a művi terhesség-megszakítások száma a legalacsonyabbak közé tartozik.) Ezeket az összefüggéseket felismerve, az Alkotmánybíróság az abortusz-szabályozás alkotmányosságának vizsgálatakor [64/1991. (XII. 17.) AB határozat, ABH 1991, 297.; 48/1998. (XI. 23.) AB határozat, ABH 1998, 333.] a terhes nő önrendelkezési jogával szemben nem mérlegelt népesedéspolitikai közcélokat, hanem az állam életvédelmi kötelezettségére helyezte a hangsúlyt.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az önrendelkezési jognak az Eütv. 187. § (2) bekezdésében megnyilvánuló korlátozása *nem*

alkalmas és ezért értelemszerűen nem is szükséges eszköz az egyébként legitim *népesedéspolitikai célok megvalósítására*.

3. Az Eütv. 187. § (2) bekezdésének első mondatában lévő mindkét jogkorlátozó rendelkezéssel összefüggésben vizsgálható az *állam intézményes alapjog-védelmi kötelezése*. A családtervezési célú művi meddővé tétel ideális esetben visszafordítható, de olykor végleges, megváltoztathatatlan következményekkel jár. Reális veszély, hogy a kérelmező a lehetséges következmények kellő ismeretében hiányában dönt a meddővé tétel mellett. Azzal is számolni kell, hogy a meddővé tételt kérő később – társas, családi kapcsolatának megváltozásával, életszemléletének módosulásával – természetes úton, saját gyermeket szeretne, de a korábbi meddővé tétel miatt arra nincs lehetősége (és így legfeljebb az in vitro fertilizáció jöhet számításba). Mindezek miatt az Alkotmánybíróságnak az objektív alapjogvédelem körében figyelemmel kellett lennie az önrendelkezés intézményes garanciáit megkövetelő 54. § (1) bekezdésre, a gyermekek védelméről előíró 67. § (1) bekezdésre, az ifjúság védelméről rendelkező 16. §-ra és 67. § (3) bekezdésére, valamint az állam egészségvédelmi feladatait körvonalazó 70/D. §-ra. Így az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy alkotmányosan indokolt-e az önrendelkezés, az egyéni választás hosszú távú szabadságának intézményes biztosítása, a gyermekek és az ifjúság védelme, illetve az egészségvédelmi közfeladatok teljesítése érdekében a betöltött 35. évtől, illetve a 3 vér szerinti gyermek meglététől függővé tenni a családtervezési célú meddővé tételt.

3.1. Az Alkotmány 67. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy minden *gyermeknek* joga van a családja, az állam és a társadalom részéről arra a védelemre és gondoskodásra, amely a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez szükséges. Ebből következően a gyermekek alapvető jogainak a védelmére garanciális jellegű szabályokat kell kialakítani. Az Alkotmánybíróság korábban kifejtette, hogy a következmények felmérésére való képességének hiányára tekintettel a kiskorúak védelmére megalkotott jogszabályok alapjog korlátozásával is járhatnak [21/1996. (V. 17.) AB határozat, ABH 1996, 74, 80.]. Ezért az Alkotmánybíróság az Alkotmánnyal összhangban lévőnek találta az Eütv. 187. § (2) bekezdésének első mondatát abban a vonatkozásban, hogy a gyermekek (a 18 év alattiak) nem dönthetnek a családtervezési célú művi meddővé tételről.

3.2. A magyar jog szabályai szerint a *18. életévet betöltött személyekről* feltételezhető, hogy cselekedeteik jogi következményeit fel tudják fogni [a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 12. §]. Vannak azonban olyan személyek is, akik mentális állapotuk miatt annak ellenére nem képesek fel fogni cselekedeteik jogi következményeit, hogy 18 évesnél idősebbek. Ők – hasonlóan a 18 évesnél fiatalabbakhoz – nem tehetnek meg önállóan minden jognyilatkozatot, hanem (attól függően, hogy milyen következmények-

ről van szó) vagy egyáltalán nem, vagy csak korlátok között végezhetnek jogcselekményt, tehetnek nyilatkozatot. Az egészségügyi ellátással összefüggő jogok gyakorlása tekintetében megvalósuló korlátozásokat a Ptk. és az Eütv. indítvánnyal nem érintett rendelkezései tartalmazzák, ezért azokat az Alkotmánybíróság nem vizsgálta.

Az Eütv. támadott rendelkezése a magyar jog szerint egyébként cselekvőképesnek tekintett személyek egy csoportját is elzárja az önrendelkezési jog gyakorlásától. Ha nem népesedéspolitikai közcél, hanem az állam intézményes alapjog-védelmi kötelezettsége szolgál az alapjog-korlátozás indokául, akkor egyfelől az lehet a kiinduló feltételezés, hogy a korlátozással érintett személyek nem rendelkeznek a művi meddővé tételre vonatkozó *döntéshozatali képességgel*, mivel nem képesek felmérni döntésük rendkívüli következményeit. Másfelől szóba jöhet, hogy az állam egészségvédelmi és ifjúságvédelmi feladatai indokolják a tiltást.

Az Alkotmánybíróság a 36/2000. (X. 27.) AB határozatban kifejtette, hogy a Ptk. szerinti cselekvőképesesség és az egészségügyi ellátásokra vonatkozó döntésképesesség fogalmai nem feltétlenül esnek egybe. „A nemzetközi tendenciák alapján megállapítható, hogy az egészségügyi ellátás során az önrendelkezési jog érvényesíthetősége kiemelt hangsúlyt kap, a ‘beleegyezési képesség’ vagy a ‘döntéshozatali képesség’ fogalmai önálló tartalommal bírnak. Az Eütv. vizsgált szabályai a Ptk. fogalmaihoz igazodnak, (...) Nem hagyható azonban figyelmen kívül, hogy a Ptk.-ban szereplő cselekvőképesesség fogalmát ‘az ügyei viteléhez szükséges belátási képesség’ meghatározását eredendően és elsősorban a vagyoni jogi nyilatkozatok érvényességi feltételeként alkották meg. E fogalomrendszer más jogágakba történő átvétele az adott terület sajátosságainak feltétlen figyelembevételével történhet.” (ABH 2000, 260.) Tehát az egészségügy terén nem a vagyoni vonatkozású szerződéseknél megkövetelt, az ügyek viteléhez szükséges belátási képességről, hanem az egészséget, testi épséget, életet befolyásoló események megértéséről van szó.

Az egészségügyi beavatkozásokra vonatkozó döntésképesesség magában foglalja, hogy az érintett képes megérteni a döntéshez szükséges információkat; képes megérteni döntése minden lehetséges következményét; továbbá képes közölni döntését az orvossal. A Ptk. szerint nem teljesen cselekvőképes személy is lehet döntésképes egyes egészségügyi vizsgálatok, beavatkozások tekintetében. [Például, a Ptk. 14. § (6) bekezdés 8. pontja alapján a cselekvőképesesség korlátozottságáról döntő bíró kifejezett rendelkezése hiányában az egészségügyi ellátással összefüggő jogok gyakorlása nem korlátozott.] Tekintettel ugyanakkor arra, hogy egyes egészségügyi beavatkozások különleges megfontolást igényelnek, speciális garanciákra van szükség ahhoz, hogy a cselekvőképes személyeket az adott egészségügyi beavatkozás tekintetében döntésképesnek lehessen tekinteni. Az önrendelkezés intézményes biztosítékait megkövetelő 54. § (1) bekezdése, valamint az if-

júság védelméről rendelkező 16. § és 67. § (3) bekezdése szükségessé teszi, hogy a művi meddővé tételre vonatkozó szabályozás korlátokat, feltételeket tartalmazzon.

Az Eütv. több olyan garanciális rendelkezést foglal magában, amelynek célja, hogy a kérelmező megfelelő információk birtokában, megfontoltan és szabadon dönthessen a művi meddővé tétellel kapcsolatos beavatkozásokról. Az Eütv. 187. § (5) bekezdése kimondja: „A beavatkozás megkezdését megelőzően a beavatkozást végző egészségügyi szolgáltató kijelölt orvosa a kérelmezőt – házasságban, illetve élettársi kapcsolatban élő kérelmező esetén a házastársat (élettársat) is – tájékoztatja a fogamzásgátlás egyéb lehetőségeiről, valamint a beavatkozás jellegéről, lehetséges kockázatairól és következményeiről.” A (4) bekezdés szerint – különleges egészségügyi indok hiányában – a „művi meddővé tétel elvégzésére a kérelem benyújtását követő 3 hónap elteltével kerülhet sor”. A művi meddővé tétel engedélyezésének menetét az R2. határozza meg, s 2. § (2) bekezdése garanciális elemként rögzíti, hogy a „kérelem a műtét elvégzése előtt – szóban is – visszavonható”. Az Eütv.-nek a tájékoztatásra és beleegyezésre vonatkozó általános rendelkezései, valamint a művi meddővé tételhez megkövetelt különleges biztosítékok: az engedélyezési eljárás, a bővített tájékoztatás, valamint a kötelező várakozási idő elősegítik a kérelmező megfelelő tájékoztatáson alapuló és megfontolt döntését.

4. A 35. életév, illetve a 3 vér szerinti gyermek vagylagos megkövetelése két külön feltételnek minősül. Alkotmányossági szempontból a két feltétel között lényeges különbség van.

4.1. A döntésképesesség biztosítása és az ifjúság védelme szükségessé teheti speciális korlátozó rendelkezések megfogalmazását akár *életkori határok* formájában is. Elsősorban a törvényalkotónak kell mérlegelnie, hogy a művi meddővé tétel feltételeinek meghatározásakor indokolt-e eltérni a cselekvőképesesség általános életkori határától, és ha igen, akkor milyen mértékben. A 35. év meghatározásával a törvényhozó egyfelől az *ifjúság védelmét* helyezte előtérbe. Másfelől azt a – korábbi évtizedekben uralkodó – felfogást juttatta kifejezésre, hogy a 35. év alatti szülés jár *kevesebb kockázattal* a magzat (újszülött) és az anya számára. Az Eütv. ugyanakkor nem zár ki minden 35. év alatti személyt a művi meddővé tételből: akinek három vér szerinti gyermeke van, az a 35. év felettiekkel azonos feltételek mellett jogosult a beavatkozásra. Ezért a családtervezési célú művi meddővé tétel jelenlegi szabályozási konstrukciójának alkotmányossága az életkori határhoz kapcsolódó alapjog-korlátozó feltétel alkotmányossági megítélésétől függ.

4.2. Az Alkotmánybíróság szerint sem népesedéspolitikai szempontok, sem az állam egészségvédelmi kötelessége nem teszi alkotmányosan elfogadhatóvá, hogy az Eütv. a vér szerinti gyermekek számától teszi függővé az alapjog-érvényesítést.

4.2.1. Az állam nem írhatja elő az emberek számára az ideálisnak tartott gyermekszámot, és nem juttathatja érvényre a legitim népesedés- és más társadalompolitikai szempontokat az 54. § (1) bekezdésén alapuló önrendelkezési jog sérelmével. Ahogyan azt az Alkotmánybíróság a jelen határozat indokolásának III.2. pontjában kifejtette, az önrendelkezési jognak az Eütv. 187. § (2) bekezdésében megnyilvánuló korlátozása nem alkalmas és ezért értelemszerűen nem is szükséges eszköz az egyébként legitim népesedéspolitikai célok megvalósítására. Emellett az alapjog-érvényesítés attól sem tehető függővé, hogy a szülőknek vér szerinti vagy örökbe fogadott gyermekeik vannak-e.

4.2.2. Kivételes esetekben az államnak az Alkotmány 70/D. § (1) bekezdésén alapuló *egészségvédelmi kötelessége* elsőbbséget élvezhet a döntésképes egyén választásával szemben. Az Alkotmány alapján nem kifogásolható, ha törvény tiltja az egészség végleges károsodásával járó és ésszerűen nem indokolható műtéti beavatkozások elvégzését. Az Alkotmány ugyanis nem garantálja az emberek számára az „öncsonkításhoz való jogot”. A művi meddővé tétel esetében azonban jellemzően nem erről van szó, az nem tekinthető pusztán egészségkárosító beavatkozásnak.

Az Eütv. egészségügyi indokból és családtervezési célból teszi megengedetté a művi meddővé tételt [187. § (1) bekezdés]. Az Eütv. szövegezéséből és az R2. 2. és 4. §-ából következően a művi meddővé tétel egészségügyi indoka a kérelmező személy testi betegsége vagy genetikai ok lehet. (A szabályozás ezen részének alkotmányossági vizsgálata nem tárgya a jelen eljárásnak.) Az ENSZ Egészségügyi Világszervezete definíciója szerint az „egészség a testi, szellemi és szociális teljes jólétnek állapota és nemcsak betegség vagy fogyatékosság hiányából áll”. (Az Egészségügyi Világszervezet Alkotmányának becikkelyezéséről szóló 1948. évi XII. törvény preambuluma.) Ez a megközelítés azt mutatja, hogy az egészség-betegség meghatározása nem azonosítható a klinikai gyakorlatban érvényesülő szemléletmóddal (fajtipikus vagy annál jobb szervműködésre való képesség), hanem olyan testi és szellemi állapot, amely lehetővé teszi a társadalomban való minél hosszabb és testi-lelki gondoktól mentes életet. Mindezekkel az Alkotmány összhangban van, mivel a 70/D. § (1) bekezdésében „testi és lelki egészség” szerepel, az 54. § (1) bekezdéséből pedig – egyebek mellett – a személyiség integritásához való jog következik. Az Alkotmánybíróság mindebből az alábbi lényeges következtetéseket emeli ki a sterilizációval összefüggésben.

Az ivarmirigyek eltávolítása, károsítása, illetve a nemző- vagy fogamzóképeség megszüntetése (amelyre az Eütv. szerint csak egészségügyi indokból kerülhet sor) *nem értékelhető önmagában*, hanem csak az elérni kívánt céllal összevetve. (A családtervezési célú meddővé tétel ideális esetben nem jár végleges, visszafordíthatatlan következményekkel.) Az Eütv. szerint a testi betegség miatti sterilizáció kifejezetten a testi egészség megőrzése, illetve

az egészségromlás mérséklése érdekében végezhető el. Így a beavatkozás összességében, az elért előnyöket is figyelembe véve, nem eredményez okvetlenül egészségromlást. Emellett a véglegességet sem lehet általánosságban kijelenteni az in vitro fertilizációs eljárások, valamint egyes beavatkozások műtéti visszafordításának lehetősége miatt.

A művi meddővé tétel célja *nem kizárólag a testi egészség védelme lehet*. A személy testi egészsége mellett figyelemmel kell lenni szellemi állapotára, családi és egyéb körülményeire. A 34/1992. (VI. 1.) AB határozatban az Alkotmánybíróság általánosságban foglalt állást a személyiség egyes aspektusainak egymáshoz való viszonyáról. A határozat indokolása megállapította: „Az általános személyiségi jog alkotmányos összefüggésében a jognak (...) nemcsak az egyes (egyedi) személyeket kell egyenlő méltóságú személynek tekinteni és kezelni, hanem magának a személyiségnek a különböző szintjeit és tartalmi vonatkozásait tekintve sem lehet különbséget tenni.

(...) A testi épség és egészség joga nem értékesebb vagy védelemre érdemesebb jog az individuális szabadságjogoknál vagy például az önrendelkezési jognál.” (ABH 1992, 197–199.)

Összességében megállapítható, hogy a testi és szellemi egészség védelmében, illetve a személyiség integritásának megőrzése érdekében is sor kerülhet olyan egészségügyi beavatkozásra, amely önmagában véve a testi egészség csorbításának minősülne. A beavatkozás megengedhetőségének vizsgálatakor mindig mérlegelni kell a személyiségvédelmi célokat és az igényelt egészségügyi eszközöket, módszereket. A hatályos jogi szabályozás és az orvosi gyakorlat számos ilyen beavatkozást ismer el, például a transzszexuális személyek nemének műtéti megváltoztatását, szervek, szövetek eltávolítását élő személy testéből más – meghatározott hozzátartozói vagy más szoros érzelmi kapcsolatban lévő – személy testébe történő átültetés céljából stb.

A beavatkozások törvényi megtiltása mindig a konkrét személyiségvédelmi céloknak és a műtéti beavatkozás várható következményeinek összevetése alapján határozható meg. A művi meddővé tételt kérő személy szociális helyzetének, családi kapcsolatainak, gyermekei számának és állapotának, továbbá más szempontoknak meghatározó jelentőségük lehet a kérelem indokoltságát illetően. Tipikus indikációnak számít, amikor a feleség egészségi állapota miatt (pl. nem szedhet fogamzásgátló tablettát) kerülne sor a férj sterilizálására (akinél tehát nincs egészségi ok), tekintettel arra, hogy a vasectomia sokkal egyszerűbb és kevesebb kockázattal járó beavatkozás. Az Eütv. 187. § (2) bekezdésének első mondata mindezekkel szemben nem enged teret az egyéni szempontok mérlegelésének, *taxatív és objektív indikációt tartalmaz*.

4.2.3. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján úgy ítélte meg, hogy az Alkotmány 54. § (1) bekezdése, valamint 16. §-a és 67. § (3) bekezdése *szükségessé teheti* a családtervezési célú művi meddővé tétel korlátozását, de az

Eütv. 187. § (2) bekezdésének első mondatában előírt korlátozás *túlmege azon a mértéken*, amit az elérni kívánt alkotmányos célok indokoltta tesznek, ezért *aránytalan*, tehát alkotmányellenes.

A szabályozási konstrukció miatt az Alkotmánybíróság nem értékelhette teljesen elkülönítve a két önálló törvényi feltételt. Ugyanis az alkotmányellenesnek minősített „három vér szerinti gyermekkel rendelkező” szövegrész hiányában a szabályozás szigorúbb, korlátozóbb volna, mint jelenlegi formájában. (A 35. év alatti cselekvőképes személyek akkor sem lennének jogosultak a művi meddővé tételre, ha 3 vagy több vér szerinti gyermekük van.)

Az Alkotmánybíróság arról nem foglaltatott állást, hogy a döntésképeség biztosítása és az ifjúság védelme milyen konkrét törvényi szabályozást követel meg, de jelen ügyben azt meg kellett állapítania, hogy a legitim célokhoz képest a három vér szerinti gyermek előírása aránytalan. Amennyiben működnek olyan egészségügyi szolgáltatók, amelyek – az orvostudomány fejlettsége alapján, az orvosszakmai, technikai stb. feltételeknek megfelelően – képesek a beavatkozás elvégzésére, akkor az állam az önrendelkezési jogot aránytalanul korlátozó szabályozással az indokolt beavatkozások elvégzését nem tilthatja meg.

Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a jogalkotó – az Alkotmány keretei között – az egészségügyi beavatkozásokra vonatkozó döntésképeség biztosítása és az ifjúság védelme érdekében jogosult olyan különleges rendelkezéseket megfogalmazni, amelyek nem igazodnak a Ptk.-beli cselekvőképeség rendszeréhez. Általánosságban elmondható, hogy egyes beavatkozásokról a gyermekek és a mentális sérültek is képesek autonóm döntést hozni, más esetekben a teljesen cselekvőképesnek tekintett személyektől is megkövetelhető, hogy rendkívül körülményes, a hosszú távú következményekre is figyelemmel mérlegeljék a beavatkozás melletti és elleni érveket, szempontokat. Az életkori határok meghúzásakor a törvényhozónak kell mérlegelnie azt is, hogy a társadalmi mobilitás és életvitel a korábbiakhoz képest jelentősen átalakult, illetve sokszínűbbé vált. Emellett tekintettel kell lenni arra is, hogy az orvostudomány és a klinikai infrastruktúra fejlődése miatt ma már kevesebb kockázattal jár a 35. év feletti szülés.

Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy korábbi döntéseiben nem tekintette aránytalan alapjog-korlátozásnak, ha a jogalkotó *konkrét esetben megnyilvánuló ésszerű indok* meglététől tette függővé az önrendelkezési, illetve lelkiismereti szabadság körébe eső egyéni döntések érvényre jutását. Alkotmányosnak minősült az a törvényi szabályozás, amely a fegyver nélküli katonai, illetve a polgári szolgálat kérelmezésével összefüggésben meghatározott „lelkiismereti okra” való hivatkozást írt elő, mert a lelkiismereti ok kellően tág kategória ahhoz, hogy kérelmező vallási, erkölcsi vagy egyéb természetű meggyőződésének

megfelelően cselekedhessen. [46/1994. (X. 21.) AB határozat, ABH 1994, 260, 270.] Nem sérti a terhes nők önrendelkezési jogát, ha a törvény meghatározott indoktól teszi függővé az abortusz engedélyezését, s alkotmányos megoldás a legitim indikációnak minősülő súlyos válsághelyzet „egyes tipikus tényállásainak példálózó jellegű törvénybe foglalása”. [48/1998. (XI. 23.) AB határozat, ABH 1998, 333, 359.]

5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az Eütv. 187. § (2) bekezdésének első mondatát – az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 43. § (4) bekezdése alapján, a jogbiztonság érdekében – 2006. június 30-i hatállyal megsemmisítette. A *pro futuro* megsemmisítés arra szolgál, hogy a törvényalkotó megfelelően mérlegelhesse a törvényt módosítás szükségességét és az Alkotmánynak megfelelő szabályozás feltételeit.

6. Az Alkotmánybíróság az Eütv. 187. § (2) bekezdés második mondatát – arra irányuló indítvány hiányában – érdemben nem vizsgálta. Ugyanakkor a testület mérlegelte, hogy nem okoz-e jogbizonytalanságot a 187. § (2) bekezdés első mondatának megsemmisítése és második mondatának hatályban tartása. A második mondat arról rendelkezik, hogy az Eütv. 16. §-a szerint helyettes döntéshozatalra jogosult személy által a családtervezési célú művi meddővé tétel iránt benyújtott kérelem érvényességéhez a gyámhatóság hozzájárulása szükséges. Ez a szabály tehát az Eütv. általános rendelkezéseihez képest többletgaranciát tartalmaz. Mindazonáltal az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a családtervezési célú meddővé tétel koncepciójának, törvényi feltételeinek átalakítása szükségképpen kihat a helyettes döntéshozatalra is. A törvényhozónak a leendő szabályozással összhangban meg kell újítania a helyettes döntéshozatalhoz kapcsolódó garanciális rendelkezéseket. Ezért az Alkotmánybíróság az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből következő jogbiztonság érdekében rendelkezett az Eütv. 187. § (2) bekezdés második mondatának 2006. június 30-i hatállyal történő megsemmisítéséről is.

7. Mivel az Alkotmánybíróság az Alkotmány 54. § (1) bekezdése – és azzal összefüggésben a 8. § – alapján elvégzett alkotmányossági vizsgálat eredményeként alkotmányellenesnek nyilvánította az Eütv. 187. § (2) bekezdésének első mondatát, szükségtelenné vált annak az indítványnak az érdemi elbírálása, amely az Alkotmány 2. § (1) bekezdésére, valamint a 70/A. § (1) bekezdésére hivatkozva kifogásolta a szabályozás önkényes, diszkriminatív voltát. [44/1995. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1995, 203, 205.; 4/1996. (II. 23.) AB határozat, ABH 1996, 37, 44.; 61/1997. (XI. 19.) AB határozat, ABH 1997, 361, 364.; 15/2000. (V. 24.) AB határozat, ABH 2000, 420, 423.;

16/2000. (V. 24.) AB határozat, ABH 2000, 425, 429.; 29/2000. (X. 11.) AB határozat, ABH 2000, 193, 200.; 50/2003. (XI. 5.) AB határozat, ABH 2003, 567, 588.]

IV.

Az Alkotmánybíróság megvizsgálta azt az indítványt, amely az Alkotmány 54. § (1) bekezdéséből következő magánszférához való jogra hivatkozva támadta az Eütv. 187. § (5) bekezdésének „– házasságban, illetve élettársi kapcsolatban élő kérelmező esetén a házastársat (élettársat) is –” szövegrészét, valamint az R2. 6. § (1) bekezdésének hasonló tartalmú szövegrészét, továbbá az R2. 3. § (1) bekezdését. Az egyik indítványozó azt kifogásolta, hogy a szabályozás sérti az Alkotmány 54. § (1) bekezdésén alapuló magánszférához való jogot, mert arra kötelezi a meddővé tételt kérő személyt, hogy a legbensőbb intim-szférájához tartozó döntését megossza házastársával vagy élettársával.

1. Az Eütv. 187. § (5) bekezdése és az R2. 6. § (1) bekezdése lényegében megegyező rendelkezést tartalmaznak. Az orvos kötelezettségévé teszik, hogy tájékoztassa a kérelmezőt, valamint (ha van) házastársát vagy élettársát a fogamzásgátlás egyéb lehetőségeiről, a beavatkozás jellegéről, lehetséges kockázatairól és következményeiről, valamint – az R2. alapján – a beavatkozás elvégzése esetén a későbbi gyermekvállalás lehetőségeiről. Az R2.-ből következik, hogy házastársak, illetve élettársak tájékoztatására egyidejűleg kell sort keríteni.

A vizsgált rendelkezések tehát nem a kérelmező számára írnak elő kötelezettséget, hanem azon a feltételezésen alapulnak, hogy a kérelmező nem a házastársa vagy (különnemű) élettársa tudta nélkül kezdeményezte a művi meddővé tételt. A szabályozás szerint az önrendelkezési jog körébe tartozó döntést egyedül a kérelmező hozza meg, a házastársnak, illetve az élettársnak nincs beleegyezési vagy visszautasítási joga.

Az Eütv. 187. § (5) bekezdéséből és az R2. 6. § (1) bekezdéséből mindazonáltal az következik, hogy a házastárs, illetve élettárs tudta nélkül nem kerülhet sor a művi meddővé tételre. Ez azt jelenti, hogy a kérelmező egészségügyi adatai feletti önrendelkezése korlátozott. Az indítványozó az Alkotmány 54. § (1) bekezdésére hivatkozott, ugyanakkor a magántitokhoz és a személyes adatok védelméhez való jogot az Alkotmány 59. § (1) bekezdése kifejezetten nevesíti. Ezért az Alkotmánybíróság elutasította az Eütv. 187. § (5) bekezdését és az R2. 6. § (1) bekezdését kizárólag az Alkotmány 54. § (1) bekezdése alapján támadó indítványt.

2. Az R2. 3. § (1) bekezdése nem a házastárs, illetve élettárs tájékoztatásával kapcsolatban fogalmaz meg ren-

delkezést, így nem áll összefüggésben az indítványban felvetett alkotmányossági problémával. Az Alkotmánybíróság ezért az indítványt e tekintetben is elutasította.

V.

Az egyik indítványozó utólagos és elvont normakontrollra irányuló indítványában az R1. alkotmányellenességének vizsgálatát is kezdeményezte. Az R2. 7. §-a 1998. július 1-jével hatályon kívül helyezte az R1-et. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint absztrakt és utólagos normakontroll keretében nem kerül sor a már hatályon kívüli norma érdemi alkotmányossági vizsgálatára, ha annak egyedüli eljárásjogi következménye – az alkotmányellenesség megállapítása esetén – a norma hatályvesztésének kimondása lehetne. (1449/B/1992. AB határozat, ABH 1994, 561, 564.; 1239/B/1990. AB végzés, ABH 1991, 905.)

Az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat 31. §-a alapján az Alkotmánybíróság az eljárást megszünteti – egyebek mellett –, ha:

„a) az indítvány benyújtása után a vizsgálat alá vont jogszabály hatályát veszítette, és ezzel az indítvány tárgyatlanává vált”.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az R1. alkotmányellenességének megállapítására irányuló indítvány alapján indult eljárást megszüntette.

A határozat Magyar Közlönyben való közzététele az Abtv. 41. §-án alapul.

Budapest–Esztergom, 2005. november 12.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmath Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky
Dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 908/B/1992.

Dr. Harmathy Attila alkotmánybíró különvéleménye

Nem értek egyet a határozat rendelkező részének 1. pontjával és az ahhoz tartozó indokolással. Álláspontom szerint az indítványokat el kellett volna utasítani. Indokaim a következők:

1. Az indítványozók az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 187. § (2) bekezdése alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték. A kérelem indokaként hivatkoztak az Alkotmány 8. §-ának (2) bekezdésére és 70/A. §-ára is, de valójában érveiket az 54. § (1) bekezdésére alapították.

2. Az Alkotmány 54. §-ának (1) bekezdése kimondja az élethez és az emberi méltósághoz való jogot. Az Alkotmánybíróság gyakorlata az emberi méltósághoz való jogot az általános személyiségi jog egyik megnyilvánulási formájának tekinti. Erre a személyiségi jogra és ennek alkotmányos megfogalmazására, az emberi méltósághoz való jogra vezeti vissza az olyan konkrét jogosultságokat, amelyekre egyébként az Alkotmánynak egyik nevesített alapról szóló szabálya sem alkalmazható, de alkotmányjogi védelmet igényelnek. Ilyen jogosultság az önrendelkezéshez való jog [8/1990. (IV. 23.) AB határozat, ABH 1990, 42, 44–45.].

Az önrendelkezési jog számos összefüggésben jelentkezik. A névjoggal kapcsolatban hozott határozatának indokolásában az Alkotmánybíróság azt az álláspontot fogadta el, hogy a névhez való jognál kisebb védelmet élveznek a névhez való joggal összefüggésben álló, az önrendelkezési jog körébe tartozó olyan jogosultságok, mint a névválasztás, a névváltoztatás joga [58/2001. (XII. 7.) AB határozat, ABH 2001, 527, 541–542.]. Az egészségügy területén különböző esetekben eltérően jelentkezik az önrendelkezési jog alkotmányos védelme. A gyógyíthatatlan betegeknek az életfenntartó orvosi beavatkozások visszautasításának formájában megnyilvánuló önrendelkezési jogosultsága és ennek korlátozása az élethez való joggal, az államnak az életvédelmi kötelességével összefüggésben bírálható el [22/2003. (IV. 28.) AB határozat, ABH 2003, 235, 269–270.]. Másként értékelendő az orvosválasztás, a konvencionális orvosi beavatkozás helyett a természetgyógyászati kezelés melletti döntés jogosultsága, és ennek korlátozása; itt már az alapjogi védelem alkalmazása is kérdéses [684/B/1997. AB határozat, ABH 2002, 813, 821.]. Hasonló módon nagyfokú korlátozás érvényesülhet a művi beavatkozással történő megtermékenyítés útján elérendő gyermekszületés választásával szemben. Az ilyen orvosi beavatkozást igénylők döntésének teljesítése orvosilag indokolt feltételektől tehető függővé (750/B/1990. AB határozat, ABH 1991, 728, 729.). Nem állapította meg az Alkotmánybíróság az alapjogokat megillető védelem alkalmazásának lehetőségét a reprodukciós eljárások egyi-

kének, a dajkaterhességnek a választása esetében sem (108/B/2000. AB határozat, ABH 2004, 1414, 1419–1420.).

Az Alkotmánybíróság gyakorlatában felmerült esetek és az ezekben hozott határozatok alapján arra a következtetésre lehet tehát jutni, hogy az egészségügy területén az önrendelkezés körébe sorolható egyéni döntési jog korlátozásának alkotmányellenessége eseti mérlegeléstől függően bírálható el.

3. Az indítvány elbírálásánál szükséges az adott területre vonatkozó nemzetközi egyezmény és emberi jogi bírósági gyakorlat figyelembevétele is.

a) A 2002. évi VI. törvény hirdette ki az Európa Tanács keretében az emberi lény emberi jogainak és méltóságának a biológia és az orvostudomány alkalmazására tekintettel történő védelméről létrehozott, Oviedóban, 1997. április 4-én kelt egyezményt, valamint a Párizsban, 1998. január 12-én kelt kiegészítő jegyzőkönyvet (a továbbiakban: oviedói egyezmény). Az egyezmény 16. cikke a magukat kutatásnak alávető személyek védelméről szól. Kutatást az érintett személy kifejezett hozzájárulása esetén is csak akkor lehet végezni, ha hasonló hatékonyságú más módszer nem létezik, és a kutatás miatt a személyt fenyegető kockázatok nem haladják meg a kutatás lehetséges hasznát. A 19. cikk feltételektől teszi függővé az átültetés céljából élő személyből történő szerv- és szövetkivételt. Eszerint szerv- és szövetkivétel csak a befogadó gyógyítása érdekében hajtható végre, ha nem áll rendelkezésre halott személy megfelelő szerve vagy szövete, és nincs hasonló hatékonyságú gyógyító eljárás.

Az Európa Tanács miniszteri bizottsága 1996. december 17-én rendelkezett az oviedói egyezményről készült magyarázó kommentár közzétételéről. A kommentár 38. pontja az egészségügyi beavatkozáshoz az érintett személy által adott hozzájárulásról szóló 5. cikket értelmezi. Az 5. cikk 3. bekezdése szerint a hozzájárulást bármikor vissza lehet vonni. A szakmai előírások alapján azonban az értelmezés szerint a műtétet végző orvos köteles lehet a hozzájárulás visszavonása ellenére folytatni a műtétet, ha ilyen módon hárítható el a beteg egészségének komoly károsodása.

A beteg döntéseivel szemben tehát meghatározott esetekben az egészségvédelmi szempontokat kívánja érvényesíteni az oviedói egyezmény.

b) Az Emberi Jogok Európai Bírósága a Laskey, Jagard and Brown v. The United Kingdom esetben foglalkozott az önrendelkezési jog korlátozásának kérdésével (1997. február 19-én hozott határozat, No. 109/1995/615/703–705.). A tényállás szerint az érintett személy hozzájárult szado-mazohista jellegű bántalmazáshoz, ennek ellenére a bántalmazókat börtönbüntetésre ítélték. A Bíróság megállapította, hogy az Európai Emberi Jogi Egyezmény 8. cikke alapján védelemben részesülő

önrendelkezési joggal szemben a büntetőítélettel állami beavatkozás valósult meg. Annak mérlegelésénél azonban, hogy ez a beavatkozás az Egyezmény 8. cikkében foglaltak megsértését jelenti-e, a Bíróság szükségesnek látta az egészségvédelmi szempontok figyelembevételét (44. pont). A cselekmény veszélyes voltára és az egészségvédelmi szempontokra tekintettel a Bíróság úgy döntött, hogy a bántalmazóknak az áldozat hozzájárulásának figyelemmel kívül hagyásával történt börtönbüntetésre ítéltése nem valósítja meg az Egyezmény 8. cikkének megsértését (50. pont).

A *Rees v. The United Kingdom* ügyben (1986. október 17-én hozott határozat, No. 2/1985/88/135.) a Bíróság figyelembe vette, hogy egy transz-szexuális személy komoly pszichológiai problémáinak megoldása érdekében, orvosilag indokoltan operáltatta magát más neművé (38. pont). Ennek ellenére nem állapította meg az Egyezmény 8. cikkének megsértését azért, mert az angol állam nem gondoskodott arról, hogy a személyi nyilvántartásokban feltüntessék a panaszosnak az önrendelkezési jog gyakorlásával megváltoztatott nemét (46, 47. pont).

A fentiek azt mutatják, az oviedói egyezmény és az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatában megfigyelhető az önrendelkezési jognak egészségügyi, valamint közérdeket figyelembe vevő korlátozása.

4. Az Eütv. javaslatának a 87. §-hoz fűzött miniszteri indokolása a következőket tartalmazza:

„A törvény a művi meddővé tétel alkalmazását a beavatkozással előidézett meddőség alapvetően visszafordíthatatlan jellegére tekintettel objektív módon meghatározott okokhoz, és a törvényben előírt egyéb életkori, szociális feltételeken alapuló engedélyezési eljáráshoz köti.”

Az Alkotmány 70/D. §-ának (1) bekezdése alapján a Magyar Köztársaság területén élőknek joguk van a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészségre. A korábbi gyakorlat összefoglaló ismertetését adva a 37/2000. (X. 31.) AB határozat megállapította, hogy az Alkotmány ezen rendelkezése alapján alanyi jog nem állapítható meg, csak az államnak az egészségvédelemmel kapcsolatos kötelezettsége, amelyet a 70/D. § (2) bekezdése egészségügyi intézmények létesítésében és az orvosi ellátás biztosításában konkretizál (ABH 2000, 293, 296–297.).

Az alapvetően visszafordíthatatlan jellegű beavatkozással előidézett meddővé tétel helyett a fogamzásgátlás más módszereit lehet alkalmazni. A meddővé tétel olyan beavatkozást jelent, amelyről való döntési szabadsággal szemben áll az egészségvédelem kötelezettsége. Az önrendelkezési jogra alapítottan ugyanúgy nem lehet alapjognak tekinteni a meddővé tételre vonatkozó döntést, mint a dajkaterhességet vagy a mesterséges megtermékenyítéssel történő gyermekszülést. A meddővé tétel korlátjaként meghatározott korhatárnak egészségügyi tapasztalati alapja van. A gyermekszámmal összefüggő korlátozást pedig

részben a nagyobb létszámú család anyagi terhei, részben az életkörülmények jelentős nehézségei indokolják. Egyik korlátozás sem tekinthető önkényesnek. Ilyen körülmények között a meddővé tételről történő döntés jogának a maradandó egészségkárosodás megakadályozására vonatkozó állami egészségvédelmi kötelezettségen alapuló, kiegészítő szempontokkal indokolt korlátozás nem tekinthető alkotmányellenesnek.

A fentiek alapján az Eütv. 187. §-a (2) bekezdésének megsemmisítésére vonatkozó indítványokat el kellett volna utasítani.

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter alkotmánybíró különvéleménye

1. Nem értek egyet a többségi határozat alkotmányellenességet megállapító rendelkezésével, s az azt megalapozó indoklás több pontjával. Egyetértek Dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva alkotmánybíró különvéleményében foglaltakkal.

2. Amikor a határozat a családtervezési célú, önkéntes sterilizációnak a harmincötödik életév betöltéséhez történő kötelese indokoltságát – a nemzetközi gyakorlatot is figyelembe véve – vizsgálja, bár értékeli a mellette szóló érveket, mégis alapvetően olyan korhatárnak minősíti, amelyet az állam diszkrecionális jelleggel állapított meg, s amelynek a feloldását a demokratikus jogrendű államokban észlelhető tendenciaként tekinti. Ezzel összefüggésben a határozat orvosilag is indokolatlannak tartja a szabály mervségét, mivel az orvostudományok fejlődése miatt úgy mond a korábbi évtizedekben uralkodó felfogást tükrözi. Különböző összefüggésekben azonban az Alkotmánybíróság már többször is rögzítette, hogy az Alkotmánybíróság nem ténybíró. [1287/H/1993. AB határozat, ABH 1994, 803, 806.; 36/1998. (IX. 16.) AB határozat, ABH 1998, 263, 292.; 26/2001. (VI. 29.) AB határozat, ABH 2001, 242, 251.; 1051/B/2001. AB határozat, ABH 2002, 1572, 1577.] Több érv is szól ugyanakkor ismereteim szerint a harmincötödik év indokoltsága mellett: az orvostudományban ma is ezt tekintik olyannak, ami felett statisztikailag megnövekszik a terhességet veszélyeztető tényezők aránya, s ennek megfelelően különböző járulékos vizsgálatokat ajánlanak, illetve egyes országokban tesznek kötelezővé annak érdekében, hogy a Dawn-kór és egyéb szindrómák megjelenését megállapíthassák, s arra a várandós anya figyelmét felhívják. A 2001 előtt csak orvosi indikációjú sterilizációt engedélyező francia szabályozás liberalizációjának előkészítő munkálatai során hozta nyilvánosságra a francia nemzeti etikai konzultatív tanács azt a je-

lentését (Comité consultatif national d'éthique, Rapport sur la stérilisation envisagée comme mode de contraception définitive n°50, 3 avril 1996), amely szerint a fogamzásgátlási célú sterilizációt magukon végrehajtott nők aránya a 20–24 és 25–29 éves életkor között 0,5%, 30–34 között 1,5%, 35–39 között 6,4%, 40–44 között 12,7%, 45–49 között 21%. Mindezek egybevágóan a már nem fiatalkori terhesség esetében a fokozott figyelmet igénylő életkori szakaszokkal, a kockázati arányok növekedésével. Az életkori határ indokoltságát az is alátámasztja, hogy a harmincötödik életév után végrehajtott sterilizáció esetében így – a saját korábbi döntését utóbb esetleg megbánó páciens esetében – a termékenység visszaállítására irányuló orvosi beavatkozások már olyan életkorhoz kötődnének, amikor a rizikófaktorok halmozottak, következésképpen a sterilizációról hozott döntés objektíve valóban végleges lesz.

3. A sterilizációt illetően a határozat többször is utal arra, hogy a beavatkozás „ideális esetben” nem jár végleges, visszafordíthatatlan következményekkel. Mivel számos tényező szerencsés egybeesésén múlik a reprodukciós képesség visszaállításának esetleges sikere, a különböző nemzeti jogi, illetve orvosi deontológiai szabályok hangsúlyozzák, hogy a páciens tájékoztatását úgy kell elvégezni, hogy tisztában legyen azzal, hogy a döntés visszafordíthatatlan helyzetet eredményezhet, illetve rendszerint eredményez is. Ezért a többségi határozatnak a visszafordíthatóságból kiinduló okfejtésével, s az abból levont következtetésekkel nem értek egyet.

4. Igaz, valóban van arra orvosi lehetőség, hogy bizonyos típusú sterilizáció dacára gyermekáldás következhesen be, de ebben az esetben ugyanolyan komoly alkotmányjogi problémák merülnek fel. A beavatkozás elméletileg – és bizonyos esetekben – az elzárt petevezeték vagy a férfi esetében a herevezeték újra megnyitásával is megvalósulhat, ez azonban a tapasztalatok szerint a termékenységet ritkán állítja vissza. Így – ahogyan arra a határozat is utal – az esetek jelentős részében az *in vitro* megtermékenyítés és a megtermékenyített petesejt méhbe való felhelyezése a megoldás. A jelenlegi jogi szabályozás, a kötelező egészségbiztosítás terhére igénybe nem vehető ellátásról szóló 46/1997. (XII. 17.) NM rendelet, azonban a családtervezési célú sterilizációt – ha az nem orvosi indikációra történt – térítéskötelesnek rendeli, s ugyanezt a logikát követve a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető meddőségkezelési eljárásokról szóló 49/1997. (XII. 17.) NM rendelet 4. §-a kimondja, hogy „Az, aki nem orvosi indikáció alapján vette igénybe a művi meddővé tételre irányuló szolgáltatást, a (...) szolgáltatásokat csak a teljes térítési díj megfizetése mellett veheti igénybe.” Ez a beavatkozás (ti. hazánkban az *in vitro* fertilizáció, az intracytoplazmatikus spermium injekció, az *in*

vitro fertilizáció a megtapadást elősegítő módszerrel), azonban olyan mérvű anyagi költséget jelent, hogy gyakorlatilag csak az anyagilag tehető családoknak nyílik meg a lehetőség az elhamarkodott vagy más élethelyzetben hozott döntés visszafordítására. A sterilizáció indoka ugyanakkor – mint maga a határozat is rámutat – az esetek jelentős részében éppen a szociális helyzet. Következésképpen tehát a látszatra semleges jogi szabályozás – ti. a visszafordíthatóság elvi lehetősége – gyakorlatilag csoport-specifikusan érinti a különböző szociális háttérű pácienseket. Az ilyen típusú *de facto* különbségtételt az európai uniós non-diszkriminációs joggyakorlatra tekintettel is aggályosnak tartom.

5. Az önrendelkezési jog és a beleegyezés adekvát voltának a viszonya nézetem szerint a kulcskérdés. A határozat maga is említi, hogy egyes országokat nemzetközi szervezetek vizsgáltak, hogy az ottani állítólag tömeges sterilizációk valóban a páciensek hozzájárulásával történtek-e, s utal arra, hogy ezekben az esetekben az irányadó hazai jogszabályok megsértése valósult meg ott, ahol ezek az állítások igaznak bizonyultak. Tény, hogy számos esetben végső soron bizonyítékok hiányában meg kellett szüntetni az eljárást. Szembeötlő azonban, hogy sok országban gyakorlatilag ugyanazok a problémák kísérik a sterilizáció gyakorlatát, ideértve számos, emberi jogi szempontból *priori* jó reputációval rendelkező államot is. Az orvosetikai kérdéseket is érintő nemzetközi dokumentumok nagy súlyt fektetnek a megfelelő tájékoztatáson alapuló („*informed consent*”) beleegyezésre. Ugyanakkor tapasztalati tény, hogy a panaszosok rendre arra hivatkozva keresték meg az ottani és a nemzetközi jogvédő intézményeket, hogy beleegyezésüket úgy adták meg, hogy nem voltak felvilágosítva a következményekről, illetve az adott tájékoztatást nem vagy nem mindenben értették meg. Mindezek halmozottan jelentkeztek a képzettség, anyagi és szociális háttér szempontjából defavorizáltak tekinthető rétegeknél. Ennek következtében számos országban a korábbiaknál jóval szigorúbb anyagi és eljárási biztosítékokkal (például bíróság bevonásával, ha fiatal vagy csökkent belátási képességű személyről van szó) bástyázták körül a beleegyezést. A kérdésben vallott álláspontom tehát összefügg azzal a figyelmeztető ténnyel is, hogy visszatérően és nagy számban szembesülnek az országok azzal, hogy ezen a területen a jogalkotói szándék dacára a jogi szabályozás és a gyakorlat gyakran nem esik egybe, nem ritkák és súlyosak a diszfunkciók.

6. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 187. §-ának (3) bekezdése szerint „Családtervezési célból művi meddővé tétel kizárólag magyarországi lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező magyar állampolgárnál végezhető el.” Azaz még a most hatályos szabályozás esetében is érdemi különbségtétel van a magyar állampol-

gár és a külföldi állampolgár között. Jóllehet az indítvány – bár hivatkozott az Alkotmány 70/A. §-ára – nem érintette a kérdésnek ezt a vetületét, mégis figyelembe kellett vennem álláspontom kialakításában ezt a tény, hiszen ez az egyértelmű tiltó szabály ezek szerint a Magyarországon élő külföldi állampolgárnak az önrendelkezési jogát ebben az összefüggésben a magyar állampolgárénál sokkal jobban korlátozza, végső soron *de jure* nem ismeri el. A határozat nyomán a diszkriminációs olló a külföldi és a belföldi között még nagyobbra nyílik, hiszen míg eddig csak a harmincöt év feletti vagy három vérszerinti gyermeket nevelő személyek között állt fenn a különbség, az a határozat nyomán gyakorlatilag minden Magyarországon élő nagykorú külföldi és hazai személy között fenn fog állni. Tiszteletben tartva az indítványhoz kötöttségnek az Alkotmánybíróság joggyakorlatában is kikristályosodott elvét, a fentiek alapján – az Alkotmánynak a határozatban is hivatkozott 54. § (1) és 70/A. § (1) bekezdéseire és az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 187. §-ának első összhangjára tekintettel – magamnak már nem tudom megmagyarázni azt, hogy miért korlátozhatja a magyar jogrendszer alkotmányosan a külföldi állampolgár esetében az önrendelkezési jogot másként, sőt jóval mélyebben, mint ami és ahogyan a magyar állampolgár esetében már alkotmányellenesnek minősül.

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky dr. Vasadi Éva alkotmánybíró
közlönyvéleménye

1. Nem értek egyet a többségi határozat rendelkező részének alkotmányellenességet megállapító 1. pontjával és ezzel összefüggésben a döntés elméleti megalapozására irányuló indokolással.

Az Eütv. vizsgált rendelkezése a kérelemre végzett, családtervezési célú művi meddővé tételt tiltja azon cselekvőképes személyeknél, akik 35. életévüket még nem töltötték be, vagy nem rendelkeznek három vér szerinti gyermekkel. Jóllehet a többségi határozat elismeri azt, hogy a törvényhozó az önrendelkezési jogot ellensúlyozó szabályokat alkothat, a rendelkezés megsemmisítése minden cselekvőképes, nagykorú személy számára megnyitja annak lehetőségét, hogy magát sterilizáltassa.

A jelen ügy tárgya – az indítvány irányultságának megfelelően – csak a korlátozásként felfogott szabályok alkotmányossága, azaz az Alkotmánybíróság az ügyben nem vizsgálta a családtervezési okból, kérelemre végzett művi meddővé tétel alkotmányosságának teljes kérdéskörét. Az adott ügyben az Alkotmánybíróság csak arról foglalt ál-

lást, hogy az Eütv. 187. § (2) bekezdésének első mondatában szereplő, korlátozásnak tekintett rendelkezések alkotmányosak-e.

2. A határozat kiindulópontja az, hogy a családtervezési okból történő művi meddővé tétel kéréséhez való jog az általános személyiségi jog, az önrendelkezési jog körébe tartozik és ezért e jog korlátozása alkotmányossági vizsgálat tárgya lehet.

Azzal egyetértek, hogy a polgároknak mindent szabad, ami nem kifejezetten tilos. Ebből azonban nem következik az, hogy az államnak általában mindent meg kell engednie, ami az orvoslásban a tudomány szakmai fejlettsége, a technikai feltételek megléte miatt lehetséges. Meggyőződésem szerint a nem egészségügyi okból történő művi meddővé tétel olyan fogyatékosságot okoz, mely önmagában az emberi méltóság csorbulásával jár, és melyre így az önrendelkezési jog nem terjed ki. [Ahogy a „saját halálról való döntés jogát” sem tudom elfogadni – v.ö. párhuzamos indoklás, 22/2003. (IV. 28.) AB hat., ABH 2003, 235, 286.] Más megközelítésben ez azt jelenti véleményem szerint, hogy az államnak az Alkotmányból eredő, általános kötelezettsége van tiltani és büntetni rendelni a nem egészségügyi okból végrehajtott csonkításban, sterilizálásban való orvosi közreműködést. Ez az általános kötelezettség levezethető az élethez, az emberi méltósághoz, a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez való alapvető jogokból. Az államnak fő szabály szerint büntetnie kell azt, ha valaki egy másik személynek maradandó fogyatékosságot okoz. Ennek az állami életvédelmi kötelezettségnek az érvényesítésétől csak nyomós érvek alapján lehet eltekinteni. Ilyen nyomós érv lehet valamely egészségügyi indok, ideértve a pszichikai egészséget is. A családtervezési célból végzett művi meddővé tételnél azonban ilyen nyomós ok nincs; Magyarországon számos más hatékony, fogyatékosságot, egészségromlást nem okozó, veszélytelen családtervezési eszközhöz széles körben, akadály nélkül hozzá lehet jutni.

Azt a megállapítást, hogy „önmagának mindenki árt”, nem lehet minden feltétel nélkül általános érvényűnek tekinteni és a jelen ügyre vonatkoztatni. Ezt a gondolatot az Alkotmánybíróság más összefüggésben, személyek homoszexuális egyesületben való tagságával kapcsolatban fogalmazta meg.

Az állam korlátozó rendelkezésekkel és más ellensúlyokkal, tiltásokkal fékezheti, sőt fékeznie kell az önpusztítást. Az, hogy az állam elkötelezett az Alkotmányban megfogalmazott értékek – így az élet, az emberi méltóság, a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészség – mellett, nem jelent gyámkodást a személy fölött. Külön vizsgálendő kérdésnek tartom azt is, hogy az önrendelkezési jog fogalmilag kiterjedhet-e arra, hogy a személy valaki más (adott esetben egészségügyi intézmény, orvos) közre-

működésével, aktív beavatkozásával, kellő indok – például egészségügyi ok – nélkül ártson magának.

3. Ha az indítvány elbírálásakor az a kiindulópont, hogy a családtervezési okból végzett művi meddővé tétel kérése eleve az önrendelkezési jog körébe tartozik, de korlátozható jogról van szó, akkor az alapvető jog korlátozásának alkotmányossági vizsgálatánál az Alkotmánybíróságnak olyan szempontok alapján kell vizsgálnia, amelyek bizonyos mérlegelési lehetőséget biztosítanak az Alkotmánybíróság számára. Ilyen szempont az, hogy az alapvető jog korlátozása, az elérni kívánt célhoz képest, arányos-e.

Elfogadom azt, hogy népesedéspolitikai célok általában nem elégségesek arra, hogy önrendelkezési jogot korlátozzanak.

Véleményem szerint azonban ha a törvényhozó öncsonkító orvosi beavatkozás kérését nem egészségügyi indokból, hanem családtervezési célból teszi lehetővé, akkor legalább megfelelő ellensúlyokkal, objektív korlátokkal ki kell zárnia mind a visszaélések, mind a felelőtlen döntés lehetőségét. Az Eütv. vizsgált rendelkezését, mely a családtervezési okból történő sterilizálás feltételeit szabályozza, még akkor sem lehet aránytalan korlátozásnak tekinteni, ha a többségi határozat szerinti, gyakorlatilag korlátlan önrendelkezési jogból indul ki az Alkotmánybíróság vizsgálódása. A korlátozást kielégítően lehet indokolni az élethez, az emberi méltósághoz, és az egészséghez való joggal. A vizsgált korlátozás célja eszerint az, hogy törvény a törvényhozó által fiatalnak tekintett személyeket megóvja attól, hogy jórészt visszafordíthatatlan és súlyosan egészségkárosító (fogycsökkenést okozó) beavatkozásnak vessék magukat alá, mégha ezt „önkéntesen” is tennék. Adott esetben egy nagykorú, de még nem érett személyiségű fiatal az ekként felfogott önrendelkezési jog gyakorlásával önrendelkezési jogának későbbi gyakorlását lehetetlenítené el. (Sem az Eütv.-ben foglalt tájékoztatási kötelezettség, sem a három hónapos megfontolási idő önmagában nem tekinthető az így kiterjesztett önrendelkezési jog hatékony ellensúlyának.)

A művi meddővé tétel összefüggésében elengedhetetlenek az olyan garanciák, melyek biztosítják, hogy valóban az érintett személy önálló, minden külső kényszerszertől és befolyástól mentes, a szükséges információk birtokában meghozott, személyes és tájékozott döntéséről van szó. Az objektív kritériumoknak (betöltött 35. életév vagy három vér szerinti gyermek) a törvényből való kikerülésével, nincs elegendő garancia arra, hogy ténylegesen a szükséges információk birtokában hozott, befolyástól mentes döntés születessen. A tájékoztatási kötelezettség és a várakozási idő nem elegendő garancia. Nem lehet eltekinteni attól, hogy még a nagykorú személyek is kerülhetnek átmenetileg olyan kiszolgáltatott helyzetbe, amikor ténylegesen szabad döntésről nem beszélhetünk. A vizsgált sza-

bályok részleges megsemmisítése ezt a körülményt nem veszi figyelembe.

Az Alkotmány 16. §-a szerint az állam védelmezi az ifjúság érdekeit. A családok támogatásával kapcsolatos szabályok általában a 35. életévben húzzák meg a támogatásokra való jogosultság (fiatalság) határát. Az egyén felfogása – különösen fiatal korában – időben változhat, és e változás lehetőségét, megfelelő garanciákkal, az államnak is védelmeznie kell. Így előfordulhat, hogy valaki nagykorúsága elérése után egy adott élethelyzetben (valamilyen sokkoló élmény hatására, bizonytalan élettársi kapcsolatban, prostituáltként stb.) meddővé tételné magát, azonban néhány évvel később, helyzete és felfogása változásával már akarna gyermeket.

Az önrendelkezés ebben az összefüggésben nem önmagában a családtervezési célú művi meddővé tétel vonatkozásában vizsgálendő, hanem a születésszabályozás kiterjedt lehetőségeinek összességében. A születésszabályozás az önrendelkezési jog körébe tartozik, azonban egyes eszközei bizonyos korlátozások alá vethetőek. Mivel a családtervezésnek számos, egészségkárosodást vagy marandó fogycsökkenést nem okozó eszköze rendelkezésre áll, így a meddővé tétel végletes „megoldásának” korlátozása alkotmányosan nem kifogásolható.

Az Alkotmánybíróság egyes reprodukciós eljárásokkal kapcsolatban már megállapította, hogy az ilyen eljárások alapjogként nem illetnek meg senkit [mesterséges megtermékenyítés – 750/B/1990. (ABH 1991, 728); dajkaterheség – 108/B/2000. (ABK 2004/3)]. A családtervezés egyes módjai tárgyilagos mérlegelés alapján, ésszerű indokkal is korlátozhatóak. A Eütv. 187. § (2) bekezdésének első mondatában foglalt korlátozást ilyen, nem önkényes korlátozásnak lehet minősíteni.

4. A művi meddővé tétel összefüggésében nem hallgatható el, hogy megengedő törvényeken alapuló, de a társadalmi, gazdasági, politikai környezet hatásaként, külső kényszer alapján kért sterilizálás ma is létező és megoldásra váró probléma harmadik világbeli országokban. (Az 1990-es években Peru indított programot, mely anyagi előnyöket helyezett kilátásba azoknak, akik 30. életévüket betöltötték és legalább három gyermekük van. A gyakorlat, mely a törvényben előírt beleegyezéstől gyakran eltekintett, súlyos visszaélésekhez, és 1995 és 1998 között 300 ezer nő sterilizálásához vezetett.) Ahogy azt a határozat is jelzi, a megengedő törvényi szabályozás mellett végrehajtott, kikényszerített művi meddővé tételről szóló sokkoló példák időben és térben közelebb is előfordulnak.

Dr. Tersztyánszkyne
dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

A Kormány határozatai

A Kormány 1109/2005. (XI. 14.) Korm. határozata

a „Sikerés Magyarországért” Hitelprogramok meghirdetéséről és a fejlesztési tőkefinanszírozási eszközök kiszélesítéséről szóló
1041/2005. (V. 5.) Korm. határozat
módosításáról

1. A „Sikerés Magyarországért” Hitelprogramok meghirdetéséről és a fejlesztési tőkefinanszírozási eszközök kiszélesítéséről szóló 1041/2005. (V. 5.) Korm. határozat 8. pontja helyébe az alábbi rendelkezés lép:
„8. jóváhagyja az MFB Rt. 2005. évi maximum 700 millió eurós forrásbevonási tervét.”
2. Ez a határozat a közzététele napján lép hatályba.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

VI. rész KÖZLEMÉNYEK, HIRDETMÉNYEK

Az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal elnökének k ö z l e m é n y e

a személyi jövedelemadó meghatározott részének felhasználásáról rendelkező magánszemély nyilatkozatára igényt tartó egyház részére történő technikai szám kiadásáról

A személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996. évi CXXXVI. törvény (a továbbiakban: Tv.) módosításáról rendelkező 1997. évi CXXIX. törvény 11. §-ának (4) bekezdésében foglaltaknak megfelelően az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal a Tv. 4/A. §-ának (1) bekezdése szerinti kedvezményezett részére a következő technikai számot adja:

Sor-szám	Kedvezményezett	Technikai szám
1.	Üdvösség Hirdetői Egyház	1438

Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal
elnöke

Az Alkotmánybíróság elnökének k ö z l e m é n y e

Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 15. § (2) bekezdése alapján megállapítom, hogy dr. Holló András alkotmánybírói megbízatása – az Abtv. 15. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt okból – 2005. november 12-én megszűnt.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Kormányrendelet felhatalmazása alapján jelenteti meg a Miniszterelnöki Hivatal a Magyar Közlöny mellékleteként a **HIVATALOS ÉRTESÍTŐT**. A lap hetente, szerdánként, tematikus főrészekben hitelesen közli a legfőbb állami, önkormányzati, társadalmi, gazdasági szervek, illetve szervezetek személyi, szervezeti, igazgatási és képzési, valamint a hírközlési tevékenység (frekvenciagazdálkodás, távközlés, postaügy, informatika) közleményeit, továbbá az üzleti élet híreit. Térítési díj ellenében közzé tesszük a Kincstári Vagyoni Igazgatóság vagyonértékesítési pályázatait, az állami, társadalmi, gazdasági szervezetek, parlamenti pártok, kamarák, helyi önkormányzatok, egyházak, különböző képviseletek közleményeit. Fizetett hirdetésként – akár színes oldalakon is – helyet kaphatnak az Értesítőben a gazdálkodó szervezetek, egyetemek, alapítványok, de magánszemélyek közérdeklődésre számot tartó közlései is.

Őszintén reméljük, hogy a hírek, információk, közlemények egy lapban történő pontos és rendszerezett formában való közreadásával sikerül hatékonyabbá és eredményesebbé tenni előfizetőink tájékozódását a hivatali és üzleti életben. Az érdeklődők számára egyéb hasznos információkat is nyújt a lap.

Az Európai Unió Hivatalos Lapja 2004. május 1-jétől az Európai Unió hivatalos nyelveként magyarul is megjelenik. A hivatalos lap L és C sorozatból áll.

Az L (Legislation) sorozatban kerülnek kiadásra az Európai Unió hatályos jogszabályai, az ún. elsődleges jogforrások (alapító szerződések, csatlakozási szerződések, társulási szerződések), továbbá az alábbi jogforrások: *rendeletek, irányelvek, határozatok*.

Az EU Hivatalos Lapjában történő közzétételt követően az évfolyam és a kötet számára, valamint a megjelenés dátumára hivatkozással, cím szerint, 2004. május 1-jétől folyamatosan tájékoztatást adunk a hivatalos lap L kiadásaiban megjelenő jogi aktusokról a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő **Hivatalos Értesítőben**.

A lap előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó 1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. címén, levélcím: 1394 Budapest 62., Pf. 357; faxszám: 318-6668.

2006. évi éves előfizetési díja: 14 628 Ft áfával.

A **HIVATALOS ÉRTESÍTŐ** egyes számai megvásárolhatóak a kiadó közlönyboltjában (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. telefon/fax: 267-2780) vagy a Közlöny Centrumban (1072 Budapest, Rákóczi út 30., bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán, telefon: 321-5971, fax: 321-5275).

MEGRENDELŐ LAP

Megrendelem a **HIVATALOS ÉRTESÍTŐ** című lapot példányban, és kérem a következő címre kézbesíteni:

Megrendelő neve:

címe (város/község, irányítószám):

utca, házszám:

Ügyintéző (telefonszám):

2006. évi előfizetési díj fél évre 7314 Ft áfával ☐

egy évre 14 628 Ft áfával ☐

Számlát kérek a befizetéshez. ☐

Kérjük, a négyzetbe történő X bejelöléssel jelezze az előfizetés időtartamát!

Kelt.:

.....
cégszerű aláírás

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény rendelkezik – többek között – a Magyar Köztársaság Kormánya hivatalos lapjának, a **Határozatok Tárá**nak megjelentetéséről.

A Határozatok Tárát szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal a Szerkesztőbizottság közreműködésével, évente mintegy 60 alkalommal jelenik meg.

A Határozatok Tára a Kormánynak azokat a határozatait (kétezres) közli, amelyeknek közzétételét a Kormány elrendelte, továbbá tartalmazza a miniszterelnök határozatait, a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter határozatait, valamint a minisztériumok, az országos hatáskörű szervek, az önkormányzatok közleményeit, hirdetményeit, különféle tájékoztatóit, továbbá azokat a közleményeket stb., amelyeket a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter engedélyez.

A Határozatok Tára megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címén (Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6.; postacím: 1394 Budapest 62, Pf. 357) vagy a 318-6668 faxszámán.

Éves előfizetési díja 2006. évre: 22 632 Ft áfával.

Példányonként megvásárolható a kiadó közlőnyboltjában (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6., tel./fax: 267-2780) vagy a Közlöny Centrumban (1072 Budapest, Rákóczi út 30., bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán, tel.: 321-5971, fax: 321-5275).

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem a

HATÁROZATOK TÁRA

című lapot példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

2006. évi előfizetési díj egy évre: 22 632 Ft áfával. ☐

fél évre: 11 316 Ft áfával. ☐

Csekket kérek a befizetéshez ☐

Kérjük, a négyzetbe történő X bejelöléssel jelezze az előfizetés időtartamát!

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A Miniszterelnöki Hivatal és a Belügyminisztérium közös szerkesztésében havonta megjelenő

ÖNKORMÁNYZATOK KÖZLÖNYE

az önkormányzatok számára működésük során hasznos és nélkülözhetetlen tájékoztatói forrás.

A kiadvány első három része az önkormányzatokat érintő, újonnan kihirdetett jogszabályokat (törvények, rendeletek – ideértve az önkormányzati rendeleteket is –, alkotmánybírósági és egyéb határozatok) közli. Negyedik főrésze közleményeket, pályázati felhívásokat és tájékoztatásokat (szakértői közleményei, az Állami Számvevőszék ajánlásai, az önkormányzatok által elnyerhető támogatások pályázati feltételei, az önkormányzatok éves pénzügyi beszámolóit, alapító okiratok stb.) tartalmaz.

Az **Önkormányzatok Közlönye** előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) címén (postacím: 1394 Budapest 62. Pf. 357) vagy a 318-6668 faxszámán.

2006. évi éves előfizetés díja: 5520 Ft áfával; féléves előfizetés: 2760 Ft áfával.

Példányonként megvásárolható a kiadó közlőnyboltjában (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6., tel./fax: 267-2780) vagy a Közlöny Centrumban (1072 Budapest, Rákóczi út 30., bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán, tel.: 321-5971, fax: 321-5275).

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük az **Önkormányzatok Közlönye** című lapot példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Az

EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁSI KÖZLÖNY

– az egészségbiztosítási ágazat központi igazgatási szerve, az Országos Egészségbiztosítási Pénztár hivatalos lapja – az előfizetői érdekeket szem előtt tartva, kedvező áron kívánja az egészségügyi ágazatban érdekelttel rendelkezésére bocsátani a jogszabályok szövegét, valamint a munkához szükséges aktuális OEP-közlönyeket, -felhívásokat, -tájékoztatókat. Lapunk címzettjei elsősorban: az alapellátásban részt vevő háziorvosok; fekvőbeteg-ellátó és szakellátó intézmények; gyógyszer, gyógyászati segédeszközt gyártók, illetve forgalmazók; gyógyfürdők; oktatási intézmények; társadalombiztosítási kifizetőhelyek, foglalkoztatók; könyvelők; adótanácsadók stb.

Az Egészségbiztosítási Közlöny előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) címen (postacím: 1394 Budapest 62. Pf. 357) vagy a 318-6668 fax-számán.

2006. évi éves előfizetési díj: 20 976 Ft áfával, féléves előfizetés: 10 488 Ft áfával.

Példányonként megvásárolható a kiadó közlönnyboltjában (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6., tel./fax: 267-2780) vagy a Közlöny Centrumban (1072 Budapest, Rákóczi út 30., bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán, tel.: 321-5971, fax: 321-5275).

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük az **Egészségbiztosítási Közlöny** című lapot példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A Magyar Hivatalos Közlönykiadó gondozásában 2004. január 1-jétől jelenik meg a Közbeszerzések Tanácsának hivatalos lapja, a

KÖZBESZERZÉSI ÉRTESÍTŐ

A Közbeszerzési Értesítő megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. címén (postacím: 1394 Budapest 62, Pf. 357.) vagy a 318-6668 faxszámán.

Éves előfizetési díja 2006. évre: 104 880 Ft, fél évre: 55 200 Ft, negyedévre: 28 980 Ft. Példányonként megvásárolható a kiadó közlönypoltjában (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6., tel./fax: 267-2780) vagy a Közlöny Centrumban (1072 Budapest, Rákóczi út 30., bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán, tel.: 321-5971, fax: 321-5275).

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem a

KÖZBESZERZÉSI ÉRTESÍTŐ

című lapot példányban, és kérem a következő címre kézbesíteni:

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város/község, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

Előfizetési díj	egy évre	104 880 Ft	☐
	fél évre	55 200 Ft	☐
	negyedévre	28 980 Ft	☐

Csekket kérek a befizetéshez ☐

Kérjük, a négyzetbe történő X bejelöléssel jelezze az előfizetés időtartamát!

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

Tisztelt Előfizetők!

Tájékoztatjuk Önöket, hogy a kiadónk terjesztésében levő lapokra és elektronikus kiadványokra szóló előfizetésüket folyamatosnak tekintjük. Csak akkor kell változást bejelenteniük a 2006. évre vonatkozó előfizetésre, ha a példányszámot, esetleg a címlistát módosítják, vagy új lapra szeretnének előfizetni (pontos szállítási, név- és utcacím-megjelöléssel). Az esetleges módosítást szíveskedjenek levélben vagy faxon megküldeni. Felhívjuk szíves figyelmüket, hogy a lapszállításról kizárólag az előfizetési díj beérkezését követően intézkedünk. Fontos, hogy az előfizetési díjakat a megadott 10300002-20377199-70213285 sz. számlára utalják, illetve a kiadó által kiküldött készpénz-átutalási megbízáson fizessék be.

Készpénzes befizetés kizárólag a Közlönyboltban (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6.), vagy a Közlöny Centrumban (1072 Budapest, Rákóczi út 30., bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) lehetséges. (Levélcím: Magyar Hivatalos Közlönykiadó, 1394 Budapest, 62. Pf. 357. Fax: 318-6668).

A 2006. évi előfizetési díjak

(Az árak az áfát tartalmazzák.)

Magyar Közlöny	98 808 Ft/év	Közbeszerzési Értesítő	104 880 Ft/év
Hivatalos Értesítő	14 628 Ft/év	Közlekedési Értesítő	24 288 Ft/év
Határozatok Tára	22 632 Ft/év	Kulturális Közlöny	18 768 Ft/év
Önkormányzatok Közlönye	5 520 Ft/év	Külgazdasági Értesítő	19 872 Ft/év
Az Alkotmánybíróság Határozatai	18 768 Ft/év	Munkügyi Közlöny	15 180 Ft/év
Bányászati Közlöny	4 692 Ft/év	Oktatási Közlöny	21 804 Ft/év
Belügyi Közlöny	25 116 Ft/év	Pénzügyi Közlöny	30 360 Ft/év
Egészségbiztosítási Közlöny	20 976 Ft/év	Statisztikai Közlöny	12 972 Ft/év
Egészségügyi Közlöny	26 220 Ft/év	Szociális Közlöny	15 456 Ft/év
Ellenőrzési Figyelő	3 312 Ft/év	Turisztikai Értesítő	11 592 Ft/év
Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Értesítő	18 216 Ft/év	Ügyességi Közlöny	6 348 Ft/év
Gazdasági Közlöny	23 184 Ft/év	Magyar Közigazgatás	9 384 Ft/év
Hírközlési Értesítő	6 348 Ft/év	Nemzeti Kulturális Alapprogram Hírlevele	4 858 Ft/év
Sportértesítő	4 968 Ft/év	Élet és Tudomány	11 040 Ft/év
Igazságügyi Közlöny	15 732 Ft/év	L'udové noviny	2 760 Ft/év
Informatikai és Hírközlési Közlöny	21 804 Ft/év	Neue Zeitung	4 416 Ft/év
Jogtanácsadó	6 348 Ft/év	Természet Világa	6 072 Ft/év
Környezetvédelmi és Vízügyi Értesítő	14 904 Ft/év	Valóság	7 176 Ft/év

Kibővített Cégek Közlöny CD

2005 januárjától – előfizetői jelzések alapján – az elektronikus Cégek Közlöny olyan területekkel bővült, amelyeket az üzleti környezetben működő felhasználóink jelentős hányada a naprakész információszolgáltatás alapvető részének tekint és igényel.

A továbbra is heti rendszerességgel megjelenő lemez a **Cégek Közlöny** hatályos és hiteles céginformációs adatbázisán kívül ezután a **Közbeszerzési Értesítő** és a **Versenyfelügyeleti Értesítő** című hivatalos lapok információit is tartalmazni fogja.

A kibővített CD 2006. évi éves előfizetési díja: 25%-os áfával 123 000 Ft, fél évre 61 500 Ft.

A HIVATALOS JOGSZABÁLYTÁR (CD) hatályos jogszabályok hivatalos számítógépes gyűjteményének**2006. évi éves előfizetési díjai:**

(Áraink az áfát nem tartalmazzák.)

Önálló változat	72 000 Ft	25 munkahelyes hálózati változat	200 000 Ft
5 munkahelyes hálózati változat	130 000 Ft	50 munkahelyes hálózati változat	280 000 Ft
10 munkahelyes hálózati változat	160 000 Ft	100 munkahelyes hálózati változat	500 000 Ft

Egyszeri belépési díj: 8000 Ft.

Az EU-JOGSZABÁLYTÁR (CD) Az Európai Unió Jogszabályai gyűjteményének 2006. évi éves előfizetési díja

(Áraink az áfát nem tartalmazzák.)

Önálló változat	70 000 Ft	25 munkahelyes hálózati változat	187 500 Ft
5 munkahelyes hálózati változat	120 000 Ft	50 munkahelyes hálózati változat	300 000 Ft
10 munkahelyes hálózati változat	150 000 Ft	100 munkahelyes hálózati változat	450 000 Ft

Egyszeri belépési díj: 7000 Ft.

Facsimile Magyar Közlöny. A hivatalos lap 2005-es évfolyama jelenik meg CD-n az eredeti külalak megőrzésével, de könnyen kezelhetően.

Hatályos jogszabályok online elérése: a naponta frissített adatbázis az interneten keresztül érhető el a www.mhk.hu címen. További információ kérhető a 06 (80) 200-723-as zöldszámon.

Szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a Szerkesztőbizottság közreműködésével.

A Szerkesztőbizottság elnöke: dr. Pulay Gyula. A szerkesztésért felelős: dr. Müller György. Budapest V., Kossuth tér 1–3.

Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: dr. Kodala László elnök-vezérigazgató.

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon: 266-9290.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 318-6668.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567.

Információ: tel.: 317-9999, 266-9290/245, 357 mellék.

Példányonként megvásárolható a kiadó Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. (tel./fax: 267-2780) szám alatti közlönyboltjában vagy a Budapest VII., Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) szám alatti Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275), illetve megrendelhető a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

2005. évi éves előfizetési díj: 89 148 Ft. Egy példány ára: 184 Ft 16 oldal terjedelemtől, utána +8 oldalanként +161 Ft.

A kiadó az előfizetési díj évközből emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407

05.3094 – Nyomja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert vezérigazgató-helyettes.

